

Fugler i Norge 2003

Rapport fra Norsk faunakomiteé for fugl (NFKF)

Med hele 246 individer i Norge i 2003 hadde snadderand *Anas strepera* en rekordartet forekomst dette året. Foto: Terje Kolaas.

Tore Reinsborg, Espen Lie Dahl, Christer Kamsvåg, Geir Rudolfsen, Paul Shimmings & Øystein R. Størkersen

Dette er årsrapport nr. 13 og meddelelse nr. 14 fra NFKF. Forrige rapport ble publisert i *Ornis Norvegica* 1-2007 (Reinsborg *et al.* 2007). Dette er det 18. virksomhetsåret for NFKF.

NFKFs sammensetning og arbeid

For 2003-rapporten har NFKF hatt følgende sammensetning og arbeidsfordeling: Tore Reinsborg (sekretær; vadere-buskspurver), Christer Kamsvåg (svaner, lommer-hegrer), Geir Rudolfsen/Paul Shimmings (gjess-ender), Espen Lie Dahl (hønsefugler, rovfugler-tranefugler) og Øystein R. Størkersen (værdedata).

Utforming av rapporten

Denne rapporten har lagt til grunn de artsforhold som står omtalt i de ulike LRSK-rapportene, og er satt opp i tråd med NFKFs egen rapporteringsliste. Observasjoner som skal behandles av Norsk sjeldenhetskomiteé for fugl (NSKF) vil ikke bli publisert i NFKFs rapport. Likeledes vil artsforhold som anses å ha mer lokal interesse heller ikke bli omtalt. I visse tilfeller vil NFKF-rapporten kunne inkludere observasjoner som går ut over de begrensninger som settes av NFKFs egen mal, slik som for eksempel spesielle forekomster.

Generelt vil NFKF alltid legge vekt på å sammenfatte observasjoner fremfor å liste alle kronologisk. Bruk av tabeller er et eksempel på dette. For flere arter er det inkludert tilleggsopplysninger fra foregående år når disse ikke er inkludert i tidligere rapporter. For å få en oppdatert oversikt over antall observasjoner for enkelte arter, kan det derfor også lønne seg å sjekke NFKF-rapporter for årene etter det aktuelle året. Oppsummerte antall for nasjonale rapportarter den første 10-årsperioden i NFKF sin virksomhetsperiode (1991-2000) er presentert i Reinsborg *et al.* (2007).

Rapportering og datainnhenting

NFKF ønsker å takke alle kontaktpersoner i LRSKene for særdeles godt samarbeid i produksjonen av denne rapporten. Imidlertid er det fortsatt slik at flere LRSKer kun leverer trykte versjoner av sine rapporter, men det forventes at NFKF fra nå av også skal få tilsendt datagrunnlaget elektronisk. En Excel-basemal er sendt ut til alle LRSKene og håpet er at NFKF i framtiden vil få tilsendt alle observasjoner i form av Excel-filer fra LRSKene. Komiteen ber derfor om at alle LRSKene leverer sine rapporter i et slikt format, i tillegg til trykt versjon av rapporten.

For å bedre datagrunnlaget har NFKF også for årets rapport gått gjennom basene *www.fugler.net* og *BV mobil/FeltOrnitologene*. Nytteverdien av å inkludere observasjoner fra disse kildene tydeliggjøres ved at en stor del av datagraunlaget er hentet fra disse disse basene. I tillegg er data fra den nettbaserte basen Norsk Hekkefuglatlas (*www.fugleatlas.no*) benyttet for noen arter. Alle data hentet fra disse basene er sendt til de respektive LRSKene for kvalitetssikring, og kun godkjente data er inkludert i denne rapporten. Det faktum at en så stor andel av observasjonene ikke er innsendt til LRSKene gir grunnlag for bekymring, og vil medføre at NFKF-rapportene blir mangelfulle. Vi oppfordrer derfor alle observatører sterkt til å sende inn sine observasjoner til sine LRSKer, men samtidig bør LRSKene tilrettelegge for bedre innrapportering. I framtidige NFKF-rapporter blir ikke tilleggsbasene gjennomgått av NFKF-komiteen da dette er meget arbeidskrevende, men vi oppfordrer alle LRSKene til å

gå gjennom disse basene og deretter eventuelt innhente opplysninger av interesse ved å kontakte observatørene direkte. Noen LRSKer har innarbeidet denne praksisen med godt resultat. NFKF ønsker i tillegg å presisere viktigheten av at LRSKenes rapporteringslister er i samsvar med NFKF sin rapporteringsliste (se Værnesbranden *et al.* 2001).

NFKF oppfordrer alle LRSKene til automatisk å sende inn sine rapporter når disse er ferdige. Når det utgis rapporter fra fuglestasjoner eller andre publikasjoner av interesse, vil vi også oppfordre til å sende NFKF-sekretæren eller NOF-sentralt et eksemplar, eller i det minste gjøre NFKF oppmerksom på at slike publikasjoner er utgitt.

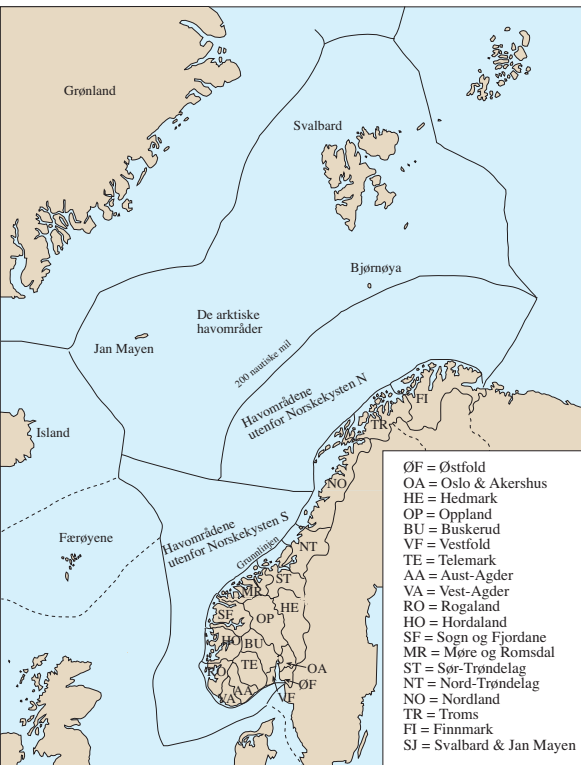
NFKF har mottatt trykte LRSK-rapporter for 2003 fra NO, NT, ST, MR, HO, RO, AA, TE, VF, BU, OA, OP, HE og ØF. Fra følgende LRSK-er er det kun mottatt rapporter pr. Excel-fil og/eller uferdige rapporter: FI, SF og VA. Data fra SJ er basert på godkjente data funnet på *www.fugler.net* og *BV mobil/FeltOrnitologene*. Noe data fra TR er sakset fra en tidligere sendt Excel-base, og hvor de respektive observasjoner er godkjent i LRSK.

Revisjon av NFKFs rapporteringsliste

Forslag til revisjon av NFKF sin rapporteringsliste er sendt ut på høring til alle LRSKene i to omganger, og NFKF ønsker å takke for alle de gode og konstruktive innspill som har kommet inn. NFKF har i stor grad vektlagt innspill fra LRSK-ene i den endelige lista som er å finne på side 46 og 47 i dette heftet. Denne lista vil ha tilbakevirkende kraft til å gjelde hele rapporteringsåret 2008. Det har vært noen vurderinger hvorvidt typiske prosjekter skulle bli en del av rapporteringslista (jf. for eksempel noen arter på ny rødliste). Vi har valgt å utelate flere slike, men vil heller publisere resultater fra prosjekter i de årene det har vært systematiske registreringer. Underarter av rødvingetrost og steinskveit er strøket fra lista, og dette har sin forklaring i at sikker underartsbestemming kun vil være mulig ved å ha fuglen i hånd.

Områdeinndeling

Rapporteringsområdene følger fylkesinndelingen, og hvert område har sitt LRSK bortsett fra fylkene Oslo og Akershus som deler LRSK og publiserer observasjoner samlet. Fylke for disse markeres ikke, da Oslo kommune tilsvare Oslo fylke. Observasjoner fra andre kommuner hører følgelig til Akershus. Det er valgt en betegnelse for hvert område i form av to bokstaver (Fig. 1). Videre regnes Svalbard, Jan Mayen og de arktiske havområder som ett område (SJ), og de har sitt eget LRSK. Alle observasjoner fra havområdene utenfor norskekysten nord for polarsirkelen sendes LRSK-Troms, mens tilsvarende for havområdene sør for polarsirkelen sendes LRSK-Hordaland og publiseres som hhv. HN og HS. Fylkesfordelingene presenteres i følgende rekkefølge for hver art: SJ, FI, TR, NO, NT, ST, MR, SF, HO, RO, VA, AA, TE, VF, BU, OA, OP, HE, ØF. Hvis observasjoner rapporteres fra for

Figur 1. Oversikt over de ulike rapporteringsområdene i Norge. Områdeinndelingen følger fylkesgrensene, mens spesielle regler gjelder for havområdene. Svalbard, Jan Mayen og de arktiske havområder regnes som ett område, og har sin egen LRSK (adresser til LRSK finnes på <http://www.birdlife.no/organisasjonen/nskf/lrsk.php>). Observasjoner fra havområdene utenfor Norskekysten N (HN) (nord for polarsirkelen) skal sendes til LRSK-Troms, mens observasjoner fra havområdene utenfor Norskekysten S (HS) skal sendes til LRSK-Hordaland.

eksempel VF-ØF, betyr det at BU, OA, OP, HE også er med i rapportområdet.

Artsomtaler

For de artene som skal rapporteres for hele landet, eller nesten hele landet, er det i starten av artsomtalen satt inn en tabell som viser antall ind. gjeldende rapportår, akkumulativt antall ind. i hele NFKF sin virksomhetsperiode, gjennomsnittlig antall ind. første 10-årsperiode, rangering av antall ind. for gjeldende rapportår i forhold til tidligere år i NFKF sin virksomhetsperiode og de tre beste årene i NFKF sin virksomhetsperiode. I disse tabellene er inkludert kun voksenfugler fra hekkfunn. Minimumsantall er brukt i summeringene, og gjennomsnittsverdiene er avrundet til nærmeste hele tall.

Ant. ind. 03	Ant. ind. 91-03	Snitt 91-00	Rang 03	Tre beste år

Forklaring av systematikk

I likhet med NSKF følger NFKF anbefalinger fra Association of European Records and Rarities Committees/Taxonomic Advisory Committee (AERC/TAC) når det gjelder taksonomisk status. For en nærmere redegjørelse se NSKFs nettside www.birdlife.no/organisasjonen/nskf og AERCs nettside www.aerc.be. I 2003 anbefalte AERC/TAC endringer i den systematiske rekkefølgen for fugl. Endringene innebærer at andefugler og hønefugler (Galloanserae) plasseres fremst i den systematiske rekkefølgen etter strutser (Struthioniformes). For en nærmere redegjørelse se Collinson (2006). Aldersbestemmelse er angitt med K(alendarår)-systemet eller fjærdrakt-systemet.

Bak det vitenskapelige artsnavn kan det stå en spesifisering av hvilken type funn det dreier seg om. Hvis det ikke er noen anmerking, betyr det at alt som rapporteres i Norge er behandlet. Unntak fra denne praksis forekommer, men da er det nærmere spesifisert i teksten hvilken begrensning det gjelder.

Forkortelser

Ind.= individ, sy.= syngende, fa.= fanget, lok.= lokalitet, rm.= ringmerket, sdr.= sommerdrakt, vdr.= vinterdrakt, min. eller += minst, maks.= maksimalt, s.st.= samme sted, ekl.= eklipsdrakt (andefugl myter i perioden sommer-høst og hanner hos ender får da en F-lik drakt), pt (N)= på trekk (mot nord).

Kalenderårssystemet

K= kalenderåret, 1K= 1. kalenderår (klekket samme år), 2K= 2. kalenderår (klekket året før), 2K+= 2. kalenderår eller eldre osv.

Fjærdraktssystemet

Juv.= juvenilus (første fullstendige fjærdrakt), imm.= immaturus (juvenil eller ikke fullt utfarget fjærdrakt), subad.= subadultus (ikke juvenil, men heller ikke

adult), ad.= adultus (utfarget fjærdrakt/fullvoksen), ♂/♂♂ = hann(er), ♀/♀♀ = hunn(er), ♀-farget= hunnfarget (kan være hanner i eklipsdrakt eller ungfugler).

Forekomst

I artsgjennomgangen er det brukt en rekke symboler som skal forklare hvilken forekomst NFKF ønsker å få rapportert: O= alle obs., S= sommer, V= vinter, FV= ferskvann, I= innland, UA= underart, H= hekking og T= trekk. Komma skiller forhold f.eks.: (hekking, vinterfunn) og angir eventuell geografisk avgrensning. Konkret eksempel på svarthalespove: Alle obs. ønskes bortsett fra TR og RO, der bare hekkinger og vinterfunn skal rapporteres. Dersom ingen avgrensning er oppgitt inkluderes alle observasjoner.

English explanation to abbreviations

Each county is given a two-letter code (see Fig. 1). Following the scientific name for each species, a code is used to indicate what kind of record(s) and from which part(s) of Norway that are included in the report. If the species lacks a code then all records from all parts of Norway are considered.

Abbreviations

Sex: ♂/♂♂ = male/males, ♀/♀♀ = female/females, Age: 1K= 1st calendar year, 2K= 2nd calendar year and so on. Occurrence: O= all records wanted, S= summer, V= winter, FV= freshwater, I= inland, UA= subspecies, H= breeding and T= migration.

Værforhold i 2003

Året 2003 ble det sjette varmeste år siden 1867, med 1,3 grader over normalen. En kan merke seg at av disse er det 1989, 1990 og 2000 som kommer nærmest. Mange rekorder for temperatur og nedbør ble i tillegg slettet. Flere steder i landet hadde høye årstemperaturer, slik som Bergen med 8,8 C° i snitt (1,2 C° over normalen) og Lindesnes (8,6 C°), mens Værnes (6,8 C°) og Tromsø (3,8 C°) fikk det åttende varmeste år siden målingene startet. Generelt innebar vinterperioden fra og med november 2002 til januar 2003 lavere temperaturer over hele landet. Deretter ble det mildvær med temperaturer over normalen fra februar frem til og med september, for så å bli avløst en kald oktober. Mildværet returnerte igjen i november og varte ut året. Riktignok varierte nedbøren sterkt gjennom året og i de enkelte landsdeler, men årssnittet for landet som helhet sluttet på 110 % av normalen. De mest nedbørrike deler av landet er ikke overraskende Vestlandet, med Takle på toppen (3243 mm), Kvamskogen 3182 mm og Bergen 2631 mm. Minst i landet fikk Saltdal med 108 mm.

Høsten 2002 og vinteren 2003

Den varme høsten 2002 gikk over i en kaldere enn normalt november, med lavere nedbør enn normalt flere steder i landet. Den kalde senhøsten fortsatte så inn i januar med for eksempel den fjerde kaldeste januar for Karasjok siden målingene startet i 1877. Den 1. februar kom landets laveste temperatur i Karasjok med -42,5 C°. Månedene med lave temperaturer ble så

brått brutt i februar, med en rask temperaturstigning. Temperaturene ble så høye at flere stasjoner kunne rapportere nye februarrekorder med maksimumstemperaturer. I Norskehavet ble snittet for februar 6 °C, noe som er ny rekord siden 1949. Ekstremværet gjaldt også for nedbøren da flere målestasjoner i midtre deler av landet aldri før har registrert så lite nedbør (0,5-3 % av normal). Den milde februar fortsatte med en varmere enn normalt mars i hele landet. Mild og fuktig luft i mars ga også nye nedbørrekorder i det nordligste Norge, med 483 % av normalen i Nordreisa, og Slettnes fyr 349 % av normalen (begge ny rekord). Også på Lindesnes fyr ble det satt en ny marsrekord med 88,4 mm nedbør den 6. mars.

Våren 2003

Våren ble innledet med at april var varm og solrik og ca. 3 grader over normalen og det var svært nedbørfattig over hele Sør-Norge. Mildværet fortsatte inn i mai, spesielt for Nord-Norge. Nedbøren økte i mai og flere steder har det aldri vært målt mer nedbør de siste 50-130 år. For eksempel fikk Oksøy fyr 267 % av normalen, Bråtå-Slettom 420 % og Lesjaskog 427 %. Trenden fra april fortsatte også inn i mai med mer varme enn normalt over Nord-Norge, mens i Sør-Norge lå det på normalen.

Sommeren 2003

Juni åpnet sommeren med høyere temperaturer enn normalt i store deler av landet. I Nord-Norge var det mindre nedbør enn normalt, mens i Sør-Norge og spesielt på Vestlandet var det mer nedbør enn normalt. Juli gikk over i historien som den varmeste juli siden målingene startet i 1867 med 3,1 grader høyere enn normalen. 38 målestasjoner langs kysten fra Agder til Nordland satte temperaturrekorder, der avviket kunne være så høyt som 4-5 grader over normalen. Varmerekord for 2003 ble satt med 33,1 °C den 10. august i Nesbyen. I Norskehavet ble det likeledes rapportert om nye rekorder for juli med 13,1 °C i lufta og 13,4 °C sjøtemperatur. I august fortsatte rekordene å falle og måneden var varmere enn normalt i hele landet. I Norskehavet ble en ny rekord satt med 14,1 °C i sjøtemperatur. Episoder med kraftig nedbør forårsaket flom flere steder i Sør-Norge.

Høsten 2003

Også september satte rekord i temperaturer, men noe mer moderat med 1,2 grader over normalen i Sør-Norge. I Nord-Norge var det mer nær det normale. I deler av Troms og Nordland kom det episoder med kraftig nedbør og tilhørende nye rekorder for september. Ikke før i oktober ble det milde været avløst av lavere temperaturer enn normalt. I Sør-Norge ble det 3-4 grader lavere enn normalt og nye kulderekorder ble satt flere steder. For eksempel -17 °C på Sande-Laukollmyr (VF) og -18,9 °C Hovden-Lundane (AA). Nedbøren i oktober var derimot betydelig lavere enn normalt, med bare 20-30 % av normalen på Østlandet og 50-60 % på Vestlandet. Et oppsving i temperaturene kom i november med høyere temperaturer enn normalt i hele landet. F.eks. var månedstemperaturen

på Torsvåg fyr (TR) 5,1 °C, noe som er 3,5 °C over normalen. Tromsø tangerte sin tidligere rekord fra 1999 med 2,4 °C i snitt (3,5 °C over normalen). I Tafjord ble den høyeste temperaturen målt den 6. november med 21,8 °C og det var den høyeste temperatur målt noensinne i Norge i november. Hele 34 målestasjoner satte nye novemberrekorder mhp høye temperaturer og i Midt-Norge var det spesielt lite nedbør med bare 10-20 % av normalen. Desember fortsatte som november med høyere temperaturer enn normalt. I snitt var temperaturen 2-4 grader over normalen i Sør-Norge og for Østlandet plasserte desember seg dermed blant de ti varmeste siden målingene startet. Også nedbøren utmerket seg med mer nedbør enn normalt i hele landet, derav 2-3 ganger mer i midtre og nordlige deler av landet. Desember 2003 ble også en stormfull måned med orkan 4. og 5. desember på bl.a. Kråkenes (SF) og Sklinna (NT). Anmerkningsverdt var at denne stormen kom fra nord, noe som er mer uvanlig. Mange steder i Sør-Norge fikk merke stormen i denne perioden. Fra Nordsjøen ble det meldt om bølger på over 10 m i denne perioden, og det samme gjentok seg den 25. desember.

Kilde: Meteorologisk Institutt

ARTSGJENNOMGANG

Knoppsvane *Cygnus olor* (O SJ-HO)

Hekkefunn: Ett par hekket i Stordalen, Etne (HO) hvor 8 pull. ble klekket ut i juni. Syv juv. ble observert med parett samme plass 5.7. Utover høsten økte antallet fugler i Etne, og 27.12 ble 15 ind. registrert på lokaliteten. I tillegg til fuglene i Etne ble ytterligere 23 ind. (minimum) registrert i HO i 2003, noe som gir en årstotal på minst 38 ind. i fylket. I tillegg ble enkeltind. rapportert fra NT-SF med følgende fylkesfordeling: NT (2), ST (2), MR (1) og SF (1). Årstotalen i rapportområdet i 2003 ble dermed på min. 46 ind.

Dvergsvane *Cygnus columbianus*

Ant. ind. 03	Ant. ind. 91-03	Snitt 91-00	Rang 03	Tre beste år
93	589	42	1	03, 92, 97

Minst 93 ind. av arten ble registrert i 2003, noe som er det beste året siden NFKF startet sin virksomhet. RO stod for over halvparten av fuglene. Året startet rolig med kun 2-3 ind. registrert vinterstid på Jæren, et av de laveste antallene på lenge. Overvinterne ble sist registrert 22.3, og fuglene ble oftest sett på Boresletta eller ved Orrevannet. Høstforekomsten ble imidlertid svært sterk. De første småflokkene dukket opp på Jæren i begynnelsen av november, og totalen på Jæren kom opp i totalt 40-50 ind. i løpet av høsten. De fleste

fuglene registrert på Jæren dreier seg om adulte fugler, kun 4-5 ungfugler ble sett. Observasjoner utenfor Jæren: 1 ad. Skadberg, Eigersund 16.11, 2 ad. + juv. Tengesdal, Bjerkreim 29.11-5.12, 2 ad. Hilleslandvatnet 14.11 og 8 ad. + juv. Utsira 13.11. Også i HO ble influksen i november registrert. På Rotevatnet, Øygarden rastet 13 ind. i fem minutter før de trakk videre mot SV 10.11. Dette er det største antallet loggført i HO noensinne og tredoblet antall ind. sett i fylket. Det ble også gjort funn i MR, BU og TE i november med hhv. 4, 1 og 1 ind. I MR overvintret 1 ad. i Gaustadvågen, Eide for 13. vinter på rad. De øvrige funnene (totalt 16 ind.) er gjort på våren mellom 14.3 og 6.4 fra VA-ØF. *Fylkesfordeling*: MR (5), HO (13), RO (57+), VA (2), TE (1), VF (7), BU (3) og ØF (5).

Sangsvane *Cygnus cygnus* (S 6-8 NT-ØF)

Ti hekkefunn ble gjort i rapportområdet i 2003. Fylkesvis fordeling av hekkefunn: OP (2), HE (1), BU (1), OA (2), VF (1) og ØF (3). *Andre sommerfunn*: Totalt 22 ind. ble registrert i rapportområdet sommerstid med følgende fylkesfordeling: NT (2), OP (10), BU (5), TE (4) og VF (1)

Sædgås *Anser fabalis* (O+FI)

Ant. ind. 03	Ant. ind. 91-03	Snitt 91-00	Rang 03	Tre beste år
315	3347	275	4	96, 98, 01

Funnmassen på 315+ ind. er over gjennomsnittet for de siste ti år. En stor del av funnmassen stammer fra RO, med min. 70 på høsten og tidlig vinter. Tall fra

oktoberinventeringene fra Sverige viser en fortsatt relativ laber forekomst med 49 300 ind. (Nilsson 2004). Fra NT er det meldt om flere ind. som viste karakterer til ua. *rossicus*, bl.a. 1 ind. Fossemvatnet, Steinkjer 27.4, 1 ind. Frøsetvågen, Steinkjer 1.5 og 1 ind. Tynesfjæra, Levanger s.d. Fra RO er det meldt om 1 ind. Skas, Sola i perioden 6.-22.12 som trolig dreide seg om ua. *rossicus*. Ingen hekkefunn er rapportert, og det forligger to sommerfunn: 3 ind. Bleddjuvaggi, Nordreisa (TR) 7.6 og 1 ind. Vellamelen, Steinkjer (NT) juli-august. *Vinterfunn*: Det var bra med funn både i periodene J-M (33 ind.) og D (29 ind.). Nordligste desemberfunn var 8 ind. Grande, Ørland (ST) 8.12. *Tillegg*: 1 ind. i NT i 2002. *Rettelse*: Minst 6 ind. i RO årets 4 første måneder i 2002.

Kortnebbgås *Anser brachyrhynchus*

En nyttig og oppdatert oversikt over bestandsutvikling og trekkforløp er å finne på nettstedet <http://www.pinkfoot.net>. Fra 2003 var det også mulig å følge trekket direkte på internett ved at flere ind. ble påsatt satellittsener. Via de vanlige kanalene, kom første vårfunn fra rasteplassene rundt Trondheimsfjorden med 2 ind. Leksdalsvatnet, Verdal (NT) 30.3. Maks. registrering som er rapportert fra NT på en dag over flere aktuelle rasteplasser er minst 19 500 ind. 1.5. Dette utgjør omtrent halve Svalbardpopulasjonen. LRSK-OP gjør oppsummeringer av trekkobservasjoner i sitt fylke. Vårtrekket over OP ble estimert til rundt 10 000 ind. med hovedtyngden rundt midten av april. Høsttrekket skjer i september, men med kun et estimat på 2046 ind. pt over OP, var funnmassen lav. *Hekkefunn*: Det første hekkefunnet av et «rent» par på fastlandet ble 1 par på Grindøya, Tromsø (TR). Det

Tabell 1. Funn (ind.) av sædgås *Anser fabalis* i Norge (÷ FI) 2003.

Records (individuals) of Bean Goose Anser fabalis in Norway (excl. Finnmark) 2003.

Fylke	jan-mars	Vår	Sommer	Høst	nov-des	Total
County	jan.-march	Spring	Summer	Autumn	Nov.-Dec.	
TR	-	-	3	-	-	3
NO	-	2	-	3	-	5
NT	-	25	1	12	-	38
ST	-	-	-	11+	8**	11
MR	-	-	-	3	-	3
HO	1*	-	-	-	3	4
RO	19	-	-	12	70+	101
VA	2	-	-	-	-	2
TE	-	9	-	-	5	14
VF	-	24+	-	15	9	48
BU	-	24+	-	4	-	28
OA	-	19	-	-	1	20
HE	1	6	-	-	-	7
ØF	10	10	-	8	3	31
Total	33	119	4	68	91	315

* Samme ind. som nov-des 2002 (same ind. registered previous Nov-Dec).

** trolig 8 ind. samme som høst (8 ind. most likely same as fall)

ble funnet fire egg, hvorav det ene ble funnet knust. Det tre andre kunne ha klekt og frembrakt unger, men ingen unger ble påvist. For mer informasjon, se Irgens (2004). Tidligere kjente hekkeforsøk har vært blandingspar med kanadagås (Husby 1994) eller tundragås (s.d., Birina 2005). Et annet spennende sommerfunn var 1 ind. Mjåvatnet, Vefsn (NO) 21.-22.6 og 12.7. Fuglen holdt seg sammen en kanadagås. Det ble også sett 1 ind. sammen med ei tundragås og grågås i Falstadbukta, Levanger (NT) 22.6. Den stadig tidligere (primo april) ankomsten på de tradisjonelle trekklokalitetene, gjør at noen av funnene i mars dreide seg om tidlige trekkfugler, og ikke overvintring, jf. tab. 2. Fra OP er det meldt om hele 80-100 ind. 22.3 over Frydalen, Sør-Fron.

Tundragås *Anser albifrons*

Ant. ind. 03	Ant. ind. 91-03	Snitt 91-00	Rang 03	Tre beste år
525	5445	486	3	97, 98, 03

Med min 525 ind. i 2003 var det en forekomst litt over snittet for perioden 1991-2000. Det er som vanlig RO som dominerer. Hele 350 ind. av den østlige ua. *albifrons* ble registrert i RO medio nov.- ultimo des. ST hadde også en meget bra forekomst i nov.-des. med de fleste av observasjonene ved kysten. Funnmønsteret sammenfaller med funnene i Sverige hvor det var få obs. under oktoberinventeringene, men 2000 ind. er over gjennomsnittet for de siste ti årene i november (Nilsson 2004). Forekomsten er nok best forklart med været som sannsynligvis brakte med seg fuglene vestover. Fjorårets spesielle hekkeforsøk med en (trolig hunn) kortnebbgås fra Farstadvatnet, Vestvågøy (NO) og en hann av ua. *albifrons* ble gjentatt. Litt overraskende da fjorårets hekkeforsøk endte med knuste egg. Dette året ble fuglene observert i perioden 22.5- 20.6 og reir med fire egg ble funnet. Ingen av eggene resul-

terte i klekking, og alle var ubefruktede. Det ble også sett 1 ind. av ua. *albifrons* sammen med ei kortnebbgås og grågås i Falstadbukta, Levanger (NT) 22.6. Ingen vellykkede hekkinger er kjent av NFKF på fastlands-Norge av tundragås, og ingen rene tundragås-par er kjent. Av ua. *flavirostris* er det rapportert 4 ind. Bunes, Verdal (NT) 7.5. Fylkesfordeling ekskl. hekkefunn: NO (13), NT (30), ST (34), MR (1), SF (1), HO (9), RO (380), VA (1), AA (1), VF (41), BU (1), OA (9), ØF (2). Tillegg: 2 ind. i RO i 2002.

Dverggås *Anser erythropus*

Ant. ind. 03	Ant. ind. 91-03	Snitt 91-00	Rang 03	Tre beste år
91	1174	146	8	95, 98, 97

Det er rapportert to funn utenom FI, begge på våren: 1 ind. Grandefjæra, Ørland (ST) 17.4 og 19.4, og 2 ind. Asak, Halden (ØF) 25.4-2.5. Forrige funn fra ST var s.st. 20.10-2.11.2001. Tellinger fra Valdakmyra, Porsanger (FI) viser en fortsatt svak forekomst med 41 ind. om våren. Det ble registrert en nedgang på høsten fra de to foregående årene, med 20 ad. og 27 juv. (Aarvak & Timonen 2004). Fra avlsprosjektet i Sverige er det i 2003 ikke satt ut nye ind. grunnet usikkerhet om den genetiske bakgrunnen til fuglene. Det er rapportert om tre hekkinger fra Sverige, og den største høstansamlingen på høsttrekket var 76 ind (Strid 2004). De fleste fuglene fra Sverige ser ut til å holde en østlig trekkroute, og dette forklarer de få funnene i Norge utenfor FI.

Stripegås *Anser indicus*

Ant. ind. 03	Ant. ind. 91-03	Snitt 91-00	Rang 03	Tre beste år
133	422	20	1	03, 00, 02

En flokk med fem stripegjess
Anser indicus på Tautra, Frosta
(NT) 26.8.2003. Foto: Terje Kolaas.

Årets funnmasse er rekordstor med hele 133 ind. som et rimelig estimat. Det er særlig de to Trøndelagsfylkene som bidrar, med over halvpartene av antallet ind. De fire beste årene er de fire siste, noe som kan tyde på en reell økning av antallet individer i Norge. Det er likevel særlig tre funn som bidrar d.å., 27 ind. Hostonvatnet, Meldal (ST) 7.6, 23 ind. som maks. antall i juni Falstadbukta, Levanger (NT) og et overraskende funn av 23 ind. Selvågane, Gloppen (SF). I og med et iøyenfallende utseende og stor størrelse er de lett oppdagbare. Det kan derfor ikke utelukkes at samme ind. er observert flere plasser i landet til ulike tider, og estimatet over antall kan derfor bli for høyt. Obs. av ind. tett temporært og geografisk er derimot slått sammen. Mønstrer i funnmassen følger tidligere år, med en hovedvekt av funnene i mai-juni og august. Første funn var 1 ind. Nordfjorden, Ringerike (BU) 30.4 og siste to funn var 1 ind. Storøya/Nea, Selbu (ST) 28.9-10.10 og 1 ind. Nordre Øyeren, (OA) 28.9. Ingen hekkefunn er rapportert. Fylkesfordeling: NO (3), NT (38), ST (38), SF (23), RO (9), VA (3), TE (4), BU (4), OA (10), ØF (1).

Snøgås *Anser caerulescens*

Ant. ind. 03	Ant. ind. 91-03	Snitt 91-00	Rang 03	Tre beste år
18	216	15	6	01, 93, 95/98

Med 18 ind. holder funnmassen seg fortsatt lav. Det er fra Midt-Norge og Østlandet funnene forligger. Fra OA som har hatt hekkende gje, er det kun rapportert om 3 ♀♀ på Skjærholmene, Nesodden (OA) og ingen vellykkede hekkinger. Funn i Trøndelag: 1 ind. Brekstad & Grande (ST) 30.10-16.11, og kan være en gjenganger fra 2001 og 2002 som også var i mørk fase, 2 ind. Lundleiret, Steinkjer (NT) 7.5 og 2 ind. Ørin (NT) 17.9-26.9 er trolig returnerende ind. Andre funn fra Østlandet: 2 ind. Østensjøvann, Oslo 15.-24.4 og 1 ind. s.st. 20.8, 1 ind. Sørenga, Oslo (OA) 5.5, 1-3 ind. Frognerkilen, Oslo (OA) 2.6-21.7 og 3 ind. Kurefjorden, Rygge/Råde (ØF) 27.8-8.9.

Kanadagås *Branta canadensis* (H SJ-NO)

Ingen kjente hekkefunn fra rapportområdet. Se ellers under kortnebbgås for ett sommerfunn i NO.

Hvitkinggås *Branta leucopsis* (V, H-SJ)

Vinterfunn: Funnene stammer i hovedsak fra RO, hvor LRSK melder om opptil 60 ind. de to første månedene. Maks. registrering på en lokalitet var 45 ind. Vik, Klepp (RO) 4.1. Utsira (RO) hadde 1 ind. i perioden 23.2-10.3. Fra Orrevatnet (RO) er det rapportert om hele 85 ind. ultimo des. Et overraskende funn var 1 ind. Ervik, Selje (SF) 11.10-9.1.2004. Det er ikke kommet noen rapport fra TE som hadde en gjenganger i Nomevann (fem vintre). *Hekkefunn:* Arten ser ut til å fortsette sin ekspansjon, og OA dominerer med en rekordregistrering på hele 118 par, i hovedsak på øyer i Indre Oslofjorden. Største funn var 43 reir Bleikøyalven, Oslo. BU hadde to par, 1 par Sundbyholmene,

Røyken og 1 par Vealøs, Hurum. Fra OP er det meldt om 3 par med 1 unge hver Eidsand, Gran, mot ett par i 2002. Fra HE rapporteres 1 par med 2 pull. Roksjøen, Løten 4.7. Fra AA er det meldt om min. 2 reir fra Sandskjæra. Tvedestrand 5.6. Første hekkefunn fra AA var i 2000. Fra ØF er der for fjerde året på rad rapportert om hekking, 1 par Sletter, Råde 4.6. Fra VF, 1 par med 3 pull. Østenskjær, Horten 25.6. Interessante sommerfunn: Arten ekspanderer som hekkefugl både på Østlandet og i Sør-Sverige, og det er dermed interessant å følge med sommerfunn selv om hekking ikke er konstatert. 2 ind. Orrevatnet (RO) store deler av juni. Fra NO er det meldt om 1 ind. Vallsjøen, Vega 19.-31.7 og s.st. 22.8.

Ringgås *Branta bernicla* (V, UA *bernicla*, UA *hrota* (O, TE-ØF)). Kun ua. *bernicla* i oversikt under:

Ant. ind. 03	Ant. ind. 91-03	Snitt 91-00	Rang 03	Tre beste år
54	630	54	5	94, 96, 98

Vinterfunn: Kun et fåtall ind. er normalt i rapportperioden. Av årets funn stammer de fleste fra RO i mars. Hele 39 ind. Håtingen, Hå 2.3 må sies å være spesielt. Utsira (RO) hadde også et marsfunn, 1 ind. 5. og 7.3. 1 ind. er også rapportert fra Skeie, Klepp 8.3. Sterke østlige vinder i perioden er sannsynlig forklaring på årets forekomst. Ellers ble det observert 5 ind. av ua. *hrota* på Lista, Farsund (VA) i jan.-mars. UA *bernicla*: Funnmassen av denne østlige underarten holdt seg rundt gjennomsnittet. Fra NT er det meldt om 2 ind., 1 ind på vartrekk i Levanger-området april/mai og et sent funn av 1 ind. Vinge, Stjørdal 14.-23.11. ST hadde 1 ind. Storøya, Selbu 10.-19.10. RO hadde en sterk forekomst, og hele 39 ind. ble funnet Håtingen, Hå 2.3. Ellers så hadde de noen få ind. som trolig streifet rundt i RO. Et estimat på totalt 47 ind. fra RO er rimelig. Dette inkluderer 3 ind. som er sett i sommerhalvåret, Nærland 8.7, 1 ind. Kvassheim 17.-20.7 samt 1-2 ind. i Skeie, Revtingen og Orreosen, alle i juli. Fra VF er det meldt om 3 ind. Mølen, Larvik 7.6. Fra ØF rapporteres 1 ind. fra Akerøya 29.5 (ØF). UA *hrota*: Fra ØF er det meldt om totalt 19 ind. alle på vartrekket: 5 ind. Jeløy Radio, Moss 22.5, 7 ind. Vesterøy, Hvaler 26.5, 2 ind. Fuglevik, Rygge 26.5, 1 ind. Akerøya, 29.5, 2 ind. Stalsberget 29.5, 2 ind. Kurefjorden 29.5-1.6. Fra VF foreligger det mange og store funnantall i trekkperioden ultimo mai, fra Borrevatnet 1700 ind. 27.5 (ikke ua.-bestemt), 165 ind Mølen (ua.-bestemt) 29.5. Andre funn fra VF: 3 ind. Karlsvika 22.5, min 350 ind. Sandebukta 26.5 og 2 ind. Mølen 8.6. Datoene for forekomsten er i overensstemmelse med tidligere år, med en sterk forekomst i dagene rundt 27.5. *Tillegg:* 1 ind Vestre Sāvika (AA) 20.10.1993, 1 ind. *hrota* Fornebu, OA 21.4.2002, 1 ind. *bernicla* Obrestad, Hå (RO) 8.6.2002, 2 ind. *bernicla* s.st. 31.8.2002.

Gravand *Tadorna tadorna* (V 12-1)

Vinterfunnene fortsetter å være fåtallige med kun

Tabell 2. Vinterfunn (ind.) av gjess i Norge 2003. J-M: januar-mars, N: november, D: desember.*Wintering geese (individuals) in Norway in 2003. J-M: January-March, N: November, D: December.*

Fylke	Sædgås		Kortnebbgås		Tundragås		Hvitkinngås		Ringgås	
County	Bean Goose		Pink-footed Goose		White-fronted Goose		Barnacle Goose		Brent Goose	
	J-M	D	J-M	N-D	J-M	N-D	J-M	D	J-M	D
NT	-	-	2	1	-	5	-	-	-	-
ST	-	8	-	40+	-	29+	-	-	-	-
SF	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-
HO	1	2	-	3	-	8	-	-	-	-
RO	19	12	76	46	1	350+	60	85	41	-
VA	2	-	-	-	30	-	1	-	5	-
VF	-	4	-	-	1	38	-	-	-	-
BU	-	-	2	-	-	-	-	-	-	-
OA	-	1	3	1	-	-	-	3	-	-
OP	-	-	100+	-	-	-	-	-	-	-
HE	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-
ØF	10	2	-	-	-	-	-	-	-	-
Total	33	29	183	91	32	430	61	89	46	0

13 ind. *Alle funn*: 1 ind. Obrestad, Hå (RO) 1.-6.1, 1 ind. Hå tangen, Hå (RO) 3.1, 2 ind. Kvasseheim, Hå (RO) 11.-15.1, min 5 ind. Farsund (VA) 7.-10.1, 2 ind. Børaunen, Randaberg (RO) 1.-21.12, 1 ind. Skotheimsvik, Fræna (MR) 12.12 og 1 ind. Tokkai, Dalen, Tokke (TE) 16.12.

Mandarinand *Aix galericulata*

Ant. ind. 03	Ant. ind. 91-03	Snitt 91-00	Rang 03	Tre beste år
18	168	13	2	96, 03, 94

Funnmønsteret er likt foregående år med 16 ♂♂ på våren av totalt 18 ind. (inkludert 2 ind. hvor kjønn ikke er rapportert). Nordligste funn var 2 ♂♂ Røssvoll, Rana (NO) 2.5. Fra ST rapporteres 1 ♂ Nedre Leirfoss, Trondheim 19.4. 1 ♂ Rekefjord, Sokndal 13.5 er eneste funn fra RO. VA rapporterer 1 ♂ så tidlig som 25.3 i Verevågen, Farsund. Fra TE er det meldt om 1 ♂ Evjutjønna, Sauherad 21.5. VF hadde 2 ind. Karlsvika, Tønsberg 5.5. BU hadde 1 ♂ i Kongsberg sentrum 22.4 og 6.-9.5. OA hadde 1 ♂ Åbydammene, Asker 16.4. Fra HE er det meldt om i alt 6 ♂♂, og 1 ♂ holdt stand i Sagtjernet, Elverum fra 14.5 til den sist ble sett i september. Ellers 2 ♂♂ Mjøsa, Stange 16.5, 2 ♂♂ Røverdudåa, Kongsvinger 25.4-15.5 og 1 ♂ Glomma, Kongsvinger 2.-4.8. ØF hadde 2 ♂♂ Årefjorden, Rygge 2.-3.5.

Snadderand *Anas strepera*

Ant. ind. 03	Ant. ind. 91-03	Snitt 91-00	Rang 03	Tre beste år
246	1254	70	1	03, 02, 01

Funnmassen fortsetter å øke, og med rekordmange ind. rapportert. Dette er i samsvar med økning av antallet hekkende par i Sverige (Birdlife International 2004, Cronert & Lindblad 2004). Individuer som forflytter seg mellom vatn gjør det vanskelig å estimere antall, så antallene kan betraktes som forsiktige estimater, og totalt er minst 246 ind. observert i 2003. Funnmassen følger det vanlige mønsteret med en overvekt av vårfunn av par. De første var: 1 ♂ Sandvikselva, Bærum (OA) 19.3, 2 ♂♂ Harvelandsvatnet, Sola (RO) 22.3 og 1 par Kallaksjøen, Trøgstad (ØF) 26.3. RO, som er det viktigste fylket, hadde en rekordstor forekomst, med min. 108 ind. samt en konstatert hekking. RO er også eneste fylke med funn i nov. med 6 ind. Det er ingen rapporterte funn fra jan.-feb. eller des. Hekkefunn: Kun LRSK-RO melder om hekkinger, men kun ett par konstatert. Men estimatet er likevel på mellom 9-21 par i vannene på Jæren. Funnmønsteret med mange par på våren indikerer at arten hekker mye mer regelmessig, men skjult levevis gjør det vanskelig å påvise hekkinger. Fylkesfordeling: NO (11), NT (13), ST (6), MR (3), HO (4), RO (108+), VA (11), TE (6), VF (7), BU (5), OA (33), OP (13), HE (12) og ØF (14). *Tillegg*: 1998: 1 ♂ Gaustadvågen, Eide (MR) 11.-14.4. 2000: 1 ♂ Gaustadvågen, Eide (MR) 18.4, 1 ♂ Male, Fræna (MR) 16.5-6.7, 1 ♂ Fiske, Surnadal 12.-13.5, 1 ♂ Skansøyra, Saltal (NO) 19.5. 2001: 2 ♂♂ Skansøyra, Saltal (NO) 3.-16.5. 2002: 20 ind. i RO og 1 ind. Fossemvatnet, Steinkjer (NT) 5.5.2002.

Stjertand *Anas acuta* (H, V)

Vinterfunn: Med 30 ind. rapportert vinterstid med hovedvekt på Trøndelag og Sørvestlandet, er funnmassen normal både i utbredelse og mengde. Vinterfunnene hadde følgende fylkefordeling (jan./feb.-des.): NT (3-4), ST (5-1), HO (0-1), RO (min 10-0), VA (3-1)

og OA (1-1). Overraskende nok er ingen funn rapportert fra RO i des. **Hekkefunn:** Det var forholdsvis høye antall rapporterte funn d.å. og alle listes: 6 pull. rapportert fra Kautokeino (FI), fra NO er det meldt om to hekkefunn, 1 ♀ med 4 pull. registrert ved Ånes, Fustvatnet, Vefsn 12.7 og 1 ♀ med 2 pull. Røstlandet, Røst 20.7. LRSK-OP estimerer hekkebestanden til 10-25 par, og rapporterer to funn med hekkeatferd d.å. **Tillegg:** 1 ind. Mølen, Larvik (VF) 6.2.1993, 1 ind. Falkensten, Horten 2.1.2000 og 4 ind. Presterødkilen, Tønsberg 2.-27.12.2000.

Knekkand *Anas querquedula*

Ant. ind. 03	Ant. ind. 91-03	Snitt 91-00	Rang 03	Tre beste år
145	1784	132	6	96, 02, 00

Det ble en stor nedgang fra fjoråret, og funnmassen på min. 145 ind. (inkl. ad. fra hekkefunn) havner omtrent på gjennomsnittet for de siste ti år. Det er likevel uventet lavt da rundt 200 ind. er blitt registrert de foregående fire årene. Fremgangen av snadderand er dermed ikke i samsvar med funnmassen av knekkand. Særlig få observasjoner stammer dette året fra Sørvestlandet, RO hadde 30 ind. i 2002, mot årets 12 ind. VA gikk ned fra 20 til 4 ind. De fleste funnene stammer som normalt fra april (min 46 ind.) og mai (min 49 ind.), men med tre funn fra mars: 1 ♂ Børaunen, Randaberg (RO) 6.3, 1 par Synnøren, Ringerike (BU) 28.3 og 2 ♂♂ og 1 ♀ s.st. 31.3. Årets tre siste funn stammer fra okt, 1 ♀-f Børsesjø, Skien (TE) 1.10, 1 ind. Kurefjorden (ØF) 9.10 og siste funn 1 ♀-f Børsesjø, Skien (TE) 20.10. Hekking: 1 ♀ med 4 pull. Altvatnet, Dønna (NO) 27.6 er første godkjente hekkefunn i NO. Fra ST er det meldt om 1 ♀ med 3 pull. Litjvatnet, Agdenes 9.7. Fra RO er det ikke blitt innrapportert sikre hekkefunn, men fylket har trolig noen få hekkende par. **Fylkesfordeling ekskl. hekkefunn:** NO (4), NT (6), ST (9), MR (4), RO (12), VA (4), TE (9), VF (10), BU (16), OA (24), OP (13), HE (5) og ØF (25). **Tillegg:** 1 par Totenvika (OP) 29.4.1993, 1 ♂ Fossemvatnet, Steinkjer (NT) 5.5.2002 og 1 ad. med 4 pull. Mølen, Larvik (VF) 2-3.8.2002.

Skjeand *Anas clypeata* (H, V)

Antallet som overvintrer forholder seg lavt. Kun to vinterfunn er rapportert: 1 ind utløpet av Levangerelva, Levanger (NT) 26.11-31.12 som trolig er fylkets første vinterfunn og 1 ind. Kurefjorden, Rygge/Råde (ØF) 28.12. **Hekkefunn:** Ingen hekkefunn er rapportert. RO som trolig har flest hekkende skjeender i Norge, har ikke rapportert om funn, men dette gjenspeiler trolig ikke situasjonen i RO. Fra NT, som har hatt hekkinger i Hammervatnet, foreligger det heller ingen rapporter om hekking d.å.

Taffeland *Aythya ferina* (S 6-8)

Hellesjøvannet, Aurskog-Høland og Årnestangen, Rælingen (OA) er de viktigste kjente myteplassene for taffeland i Norge. Men innenfor rapportperioden hadde

Hellesjøvannet kun 5 ♂♂ 28.6, og Årnestangen hadde maks. notering på 20 ind. 22.8. Utenfor rapportperioden fikk Hellesjøvannet en tangering av dagsrekorden fra år 2000, med 89 ind. 13.10. Det foreligger få og spredte funn utenom OA, alle listes: 1 ind. Storeidvatnet, Vestvågøy (NO) 25.6, 1 ♂ Presterødkilen, Tønsberg (VF) 25.-26.6 og 1 ind. Nordfjorden, Ringerike (BU) 17.8. **Hekkefunn:** Fra RO er det meldt om to hekkefunn, 2 par, begge med 1 pull. i Ergavatnet, Klepp 15.6 og 6.7. Dette er de første konstaterte hekkefunn i Norge siden 1987, da arten ble funnet hekkende i Hellesjøvann (OA). Andre funn fra RO, min. 5 ind. s.st. og observasjoner fra (ukjent antall) fra Harvelandsvatnet, Sola (RO) er rapportert i perioden.

Praktærfugl *Somateria spectabilis* (MR-ØF)

Det er som vanlig sparsomt med funn fra rapportområdet, med min. 7 ind. rapportert. Gjengangeren på Herdla Askøy (HO), 1 ♂, ble sett fram til 18.2. Den 19.7 var den tilbake og holdt seg ut året. Sistnevnte periode var fuglens 18. vinter på lokaliteten. Andre funn stammer fra RO, 1 ♂ i Sirevåg 1.1-22.3 og trolig samme ♂ Raunen 3.5. Dette er en mulig gjenganger, da trolig samme ind. dukket opp i Sirevåg 15.11 og holdt seg ut året. ♂ nr. to fra RO kommer fra Reve og Sele i perioden 16.4-15.5 og tidlig høsten 19.8-19.10, og er nok en mulig gjenganger. VF hadde også to funn, 1 ♂ Mølen 12.-14.5 og 1 ♂ Store Færder, Tjøme 11.10. Fra Jomfruland (TE) er det meldt om 1 ♂ 26.2 og 12.3. Fra VA er det rapportert om 1 ♂ Bankefjorden, Mandal 27.3. **Sommerfunn fra fastlandet:** Fra NO er det meldt om flere sommerfunn, med opptil 2 ind. rundt fugleflyellene på Røst. 1 2K ♂ Nesna 6.7, 1 ad. ♂ fra Saltnes, Saltdal 9.6 ble observert kurtiserende.

Stellerand *Polysticta stelleri* (O ÷ FI)

Det er rapportert om en omstreifende ♂ fra RO som ble sett først Obrestad, Hå 17.1 og noen andre plasser i RO. Siste rapport er fra Skeiebukta, Skeie, Klepp 25.3. Trolig samme ♂ dukket opp på Kvalbein, Hå 12.4, og s.st. medio oktober og ut året. NO har en god lokalitet på Andenes havn, og herfra er rapportert min. 35 ind. 7.4 og 28 ind. 19.4. 1 ♂ ble også sett ved flere lokaliteter i Herøy kommune i perioden 20.4-18.5.

Lappfiskand *Mergellus albellus*

÷ FI i oversikten under. **Excl. FI**

Ant. ind. 03	Ant. ind. 91-03	Snitt 91-00	Rang 03	Tre beste år
176	2123	153	7	99, 01, 00

Det er ikke kommet rapport fra FI, og totalantallet på 176 ind. (inkl. ad. fra hekkefunn) blir dermed lavt. Det er brukt skjønn i vurdering av antall ind. da det kan skje hyppige forflytninger. Det er maks. tall fra enkeltvatn fra samme periode (vår- eller høsttrekk) som er brukt. LRSK-RO hadde summert funnene ved lignende metoder. Landssummen for første halvår ble 106 ind., noe som representerer majoriteten i årets funnmasse. Selv om det er gjort spredte sommerfunn i

Sør-Norge tidligere, er trolig et hekkefunn av 1 ♀ med 3 pull. fra Vikna (NT) denne sommeren første konstaterte hekking utenom FI (Værnesbranden 2006). Nærmeste hekkeområde ligger likevel ikke i FI, men i svensk Lappland og sør til Västerbotten og Ångermanland (Svensson *et al.* 1999). Selv om Sverige har en liten bestand på under 300 par (BirdLife international 2004), kan den lille økningen være en av faktorene til en ytterligere spredning. Se Værnesbranden (2006) for mer informasjon om lappfiskandas forekomst i Trøndelag og Nordland. *Fylkesfordeling ekskl. hekkefunn*: NO (3), NT (10), ST (9), MR (1), HO (20), RO (38), VA (13), AA (7), TE (5), VF (11), BU (18), OA (11), OP (5), HE (4) og ØF (19).

Jerpe *Bonasa bonasia* (O SJ + SF-VA)
Ingen funn foreligger fra rapportområdet i 2003.

Rapphøne *Perdix perdix*

Ant. ind. 03	Ant. ind. 91-03	Snitt 91-00	Rang 03	Tre beste år
13	78	6	2	92, 03, 93

13 ind. i 2003 er nest høyeste registrering i rapportperioden, høyeste registrering er 14 ind. i 1992. Som vanlig er det ØF som står for de fleste funnene. Opprinnelsen til rapphønsene kan nok diskuteres, arten har siden 1999 vært tillatt holdt i fangenskap i Norge. De fleste observasjonene er gjort i områder hvor arten brukes til trening av fuglehunder. *Alle funn*: 7 ind. Sellebakk, Fredrikstad (ØF) 28.1-4.3, 2 ind. Moum, Fredrikstad (ØF) 24.3, 1 ind. Ørasletta, Fredrikstad (ØF) 4.8, 1 ind. Drengholen, Larvik (VF) 20.8, 1 ind. Moum-gropa, Fredrikstad (ØF) 4.10 og 1 ind. NLH, Ås (OA) 7.12.

Vaktel *Coturnix coturnix*

Ant. ind. 03	Ant. ind. 91-03	Snitt 91-00	Rang 03	Tre beste år
158	1043	49	2	02, 03, 97

158 ind. er en halvering av funnmassen fra 2002, men likevel det nest beste året noensinne for arten, på tross av fortsatt underreportering fra Nordvestlandet. På Lista, Farsund (VA) ble 1 ind. sett allerede 3.1, mens det desidert seneste funnet ble gjort av 1 ind. på Utsira (RO) 15.9. *Fylkesfordeling*: NT (5), ST (6), HO (1), RO (19), VA (18), AA (1), TE (5), VF (16), BU (15), OA (34), OP (10), HE (10) og ØF (18). Fra Sverige kommer det rapporter om nok et bra år med 921 sy. ♂♂, tre konstaterte hekkinger og flere høstfunn (Strid 2004). I Danmark sang 638 ♂♂ i 2003 (Borch Grell *et al.* 2004). *Tillegg 2002*: 1 ind. Sem, Østre Eiker (BU) sommer, 1 ind. Steinsletta, Hole (BU) 14.7, 1 sy. Uggdal, Tysnes (HO) 14.6 og 1 sy. Helland, Radøy (HO) 25.6. Funntotalen for rekordåret 2002 er dermed opp til min. 332 ind.

Storlom *Gavia arctica* (V 11-3)

Forekomsten ligger omtrent på samme nivå som i 2002, da det i 2003 ble rapportert 30 overvintrende ind. av arten. De fleste ind. ble observert i perioden fra januar til mars (25 ind.). *Fylkesfordeling*: ST (10), MR (3), RO (3), VA (4), TE (4), VF (2), OA (3), ØF (1).

Islom *Gavia immer*

Sommerfunn: De fleste funnene kommer fra RO. Totalt 9 ind. ble registrert i kommunene Hå og Klepp midtsommers. I tillegg til fuglene fra Jæren ble det gjort ytterligere ett sommerfunn fra RO, 1 ind. ble observert ved Stavsand, Karmøy 30.7. I tillegg ble det gjort ett funn av 1 ind. ved Kviljodden, Farsund (VA) 15.6.

Gulneblom *Gavia adamsii* (O ÷ FI, TR, NO)

Ant. ind. 03	Ant. ind. 91-03	Snitt 91-00	Rang 03	Tre beste år
154	1626	99	4	96, 01, 02

Nok et godt år for arten med 154 rapporterte ind., et antall som ligger nært fjorårets registreringer. Flest fugler ble registrert på vestkysten under nordtrekket i april-mai (tab. 3), og her utmerker Skogsøy, Øygarden (HO) seg med 31 ind. trekkende nord i perioden mellom 27.4 og 2.5. Flest overvintrende fugler ble rapportert fra ST-MR. Det ble også gjort fire sommerfunn i 2003. I HO ble enkeltindivider registrert trekkende nord ved Skogsøy, Øygarden 29.8 og 30.8. I OA ble enkeltindivider observert ved Killingen, Bygdøy, Oslo og Storeflu, Nesodden hhv. 3.-7.7 og 13.7. Disse funnene kan muligens være av samme ind. *Tillegg*: Også i 2002 ble 1 ind. observert ved Killingen, Bygdøy, Oslo (OA) 13.7. Funnet i 2003 samme plass dreier seg derfor trolig om et returnerende ind.

Dvergdykker *Tachybaptus ruficollis*

(O SJ-NO, S 5-8)

Den norske hekkebestanden er estimert til 23-37 par, med Nordvestlandet, Sørvestlandet og områdene rundt Oslofjorden som kjerneområder (Holtan 2001). *Hekkefunn*: Til sammen fire konstaterte hekkefunn er innrapportert i 2003. Fra MR meldes det om to funn. I Lerstadvannet, Ålesund ble 1 ad. observert med 3 pull. 9.6. Ytterligere 6 ad. og 2 selvstendige juv. ble også observert på lokaliteten samme dato, noe som tyder på at to par hekket. Det andre hekkefunnet i MR ble gjort i Tuvannet, Sykkylven. Her ble 1 ad. med 2 pull. registrert. I RO hekket arten ved Øksnevdjertn, Klepp hvor pull. på reir og voksne fugler som matet unger ble observert. Også her var det indikasjoner på at det var flere par som hekket. I OA fikk et par fram 3 kull ved Syverstaddammen, Asker. *Øvrige sommerfunn*: RO: Voksenfugler ble registrert i Smukkevannet, Time og Harvelandsvannet, Sola uten at noen hekking ble verifisert. I Moumgropa, Fredrikstad (ØF) ble 4 ad. og 4 juv., i tillegg til ytterligere 7 juv. observert fra 26.9 til 16.10. *Andre funn*: Totalt fire observasjoner av enkeltind. i NO. To av funnene var fra Røstlandet, Røst hvor 1 ind. ble observert hhv. 23.-25.3 og 12.11.

Tabell 3. Antall ind. av gulnebbblom *Gavia adamsii* i Norge (unntatt FI, TR og NO) i 2003.*Records (individuals) of White-billed Diver Gavia adamsii in Norway (excl. FI, TR and NO) in 2003.*

Fylke	jan.-mars	apr.-mai	juni-aug.	sep.-okt.	nov.-des.	Total
County	Jan.-Mar.	Apr.-May	June-Aug.	Sept.-Oct.	Nov.-Dec.	
NT	4	-	-	-	-	4
ST	12	21	-	3	2	38
MR	13	2	-	5	1	21
HO	1	31	2	3	1	38
RO	2	6	-	4	14	26
VA	-	18	-	1	1	20
TE	-	1	-	-	-	1
VF	-	2	-	-	-	2
OA	-	-	2	-	-	2
ØF	1	-	-	-	1	2
Total	33	81	4	16	20	154

De to andre observasjonene var fra Ballangen, Ballangen og Salvannet, Herøy hvor 1 ind. ble registrert hhv. 3.-5.6 og 4.10. *Tillegg*: 1 ind. Umbukta, Rana (NO) 1.6.2000

Toppsykker *Podiceps cristatus* (O SJ-HO)

De fleste observasjonene kommer også i år fra Trøndelag. De fleste funnene er gjort i NT, hvor Tautra, Frosta er et viktig overvintringssted. Her ble opptil 9 ind. registrert på vinteren og senhøsten. Øvrige funn i NT: 3 funn av enkeltind. i Tynesfjæra, Hoklingen og Hammervatnet, Levanger hhv. 11.3, 16.4 og 21.4. I Leksdalsvatnet, Verdal ble 3 ind. registrert 4.5. I Lømsen, Steinkjer ble 1 ind. observert 5.10. Dette gir en årstotal på 16-25 ind. i NT. I ST ble totalt 6 ind. observert, hvorav opptil 4 ind. i Gaulosen, Trondheim og Skaun 25.3-16.4. I NO og MR ble 1 ind. loggført hhv. Tussar/Lilleeidet, Vestvågøy 5.1 og Kulisvaet, Smøla 16.2 til 2.3. Funnet fra NO var det niende for fylket og første vinterfunn av arten. I HO ble totalt 5-6 ind. registrert i 2003. Fuglen sett ved årsskiftet til 2003 ved Herdla, Askøy holdt seg også godt ut i det nye året og ble sist sett 16.4. To ind. ble loggført samme sted fra 11. til 15.3. Ytterligere to funn ble gjort vinterstid. Enkeltind. ble observert i Uskedalselv, Kvinherad og Hiskjo, Bømblo hhv. 19.1-14.2 og 16.1-2.2. Det siste funnet i HO ble gjort i Kallandsvika, Bergen 12.10.

Gråstrupedykker *Podiceps grisegea* (I, S 6-8)

Innlandsfunn: Ett funn fra ST. I Kroken, Glåmsø, Røros rastet 1 ind. 7.1. *Sommerfunn*: Totalt 3 funn av enkeltind: 1 ind. Tynesfjæra, Levanger (NT) 25.8, 1 ind. pt. SØ Lista Fyr, Farsund (VA) 31.8 og 1 ind. Mølen, Larvik (VF) 26.-31.7.

Horndykker *Podiceps auritus*

(S 5-8 MR-ØF (≠OP-HE))

I MR hekket et par i Iglejtern, Rindal, og parett ble

observert i månedsskiftet til juni med 2 juv. De fire fuglene forsvant imidlertid raskt, og ungene døde trolig. Ytterligere ett sommerfunn ble gjort i MR: 1 ad. ble registrert liggende på sjøen i Blindheimsvik, Vigra 2.7. Fra Ljøgdottjern, Ullensaker (OA) meldes det om hekking også i år. Ved denne lokaliteten ble 1 ad. og 1 pull. observert 7.7. Opptil 5 ad. ble sett på samme lokalitet fra mai til juni. Andre sommerfunn i OA: 1 ind. Østensjøvann, Oslo 7.-10.6, 2 ind. Bonntjern, Ullensaker 8.6 og 1 ind. Storeflu, Nesodden 18.7. I HO ble enkeltindivider sett i Kallandsvika, Bergen og Herdla, Askøy 12.6. Også i Kurefjorden, Rygge/Råde (ØF) har arten blitt observert gjennom sommeren, men spesifikt antall er ikke angitt.

Grålire *Puffinus griseus*

Ant. ind. 03	Ant. ind. 91-03	Snitt 91-00	Rang 03	Tre beste år
361	3290	230	4	97, 00, 02

Nok et brukbart år for arten. Årstotalen i 2003 ble på 361+ ind., noe som er fjerde beste rangering. Observasjonene strekker seg fra 3.5 til 17.10, og som forventet er de fleste av observasjonene gjort langs vestkysten fra midten av august til slutten av september. Fordeling av antall i observasjonsperioden var som følger: mai (1), juni (1), juli (1), aug. (39), sept. (301) og okt. (18). Største maksimumsantall registrert på en dag var 137 ind. forbi Pedleneset, Utsira (RO) 15.9. Fylkesfordeling: NO (21), ST (22), MR (37), SF (55), HO (8), RO (180+), VA (30), TE (5), VF (2) og ØF (1). I Sverige var det til sammenligning et labert år for arten med 47 registrerte ind. (Strid 2004). Også i Danmark var antallet registrerte fugler lavt sammenlignet med fjoråret. Årets totalsum ble på 78 ind., noe

som var langt under årsgjennomsnittet for tidligere år. I motsetning til Norge hvor flest fugler ble registrert i september, ble kun 9 ind. loggført i Danmark samme måned (Lange 2005).

Havlire *Puffinus puffinus*

Ant. ind. 03	Ant. ind. 91-03	Snitt 91-00	Rang 03	Tre beste år
148	1422	90	5	98, 96, 02

148 ind. ble loggført i 2003, noe som ligger godt over årsgjennomsnittet. Observasjonene er spredt fra 5.5 til 3.10, med hovedvekten av observasjonene i midten av august. Månedsvise fordeling av antall i observasjonsperioden var som følger; mai (5), juni (12), juli (24), aug. (88), sept. (16) og okt. (3). Største maksimumsantall registrert på en dag var 14 ind. forbi Selje, Stad (SF) 4.8. Ved samme lokalitet ble 10 ind. loggført 23.8. Også Vik, Klepp (RO) hadde en observasjonsdag med tosfifret antall fugler. Her ble 12 ind. registrert 22.8. *Fylkesfordeling:* FI (2), NO (16), ST (7), MR (2), SF (35), HO (13), RO (31), VA (34), TE (6), VF (1) og ØF (1). I Danmark og Sverige ble det rapportert om hhv. 67 og 34 ind. (Lange 2005, Strid 2004). *Tillegg:* 4 ind. i RO i 2002.

Havsvale *Hydrobates pelagicus* (O AA-ØF)

Som i 2002 er kun en observasjon meldt inn fra rapportområdet. 1 ind. ble sett i Kurefjorden, Råde/Rygge (ØF) 28.10.

Stormsvale *Oceanodroma leucorhoa* (O SF-ØF)

Som tidligere år omfatter de fleste funn fugler som er fanget og ringmerket. Flest funn også i år fra RO med enkeltind. rm. Revekaien, Klepp hhv. 19. og 28.7. 1 ind. ble også observert ved nettene 31.7. På Pedlenset, Utsira ble enkeltind. rm. hhv 31.7, 2.8 og 3.8. I SF ble 1 ind. rm. på Kråkenes, Vågsøy 11.8. Et spesielt funn er fra Karlsvika, Tønsberg (VF), hvor 1 ind. trakk N 2.2.

Toppskarv *Phalacrocorax aristotelis* (H VA-ØF)

Ingen hekkefunn foreligger fra rapportområdet i 2003.

Gråhegre *Ardea cinerea* (O SJ-FI)

Det foreligger ingen funn i rapportområdet i 2003.

Vepsevåk *Pernis apivorus* (O SJ-RO)

Fra Lierne (NT) kommer det rapporter om hekking, 1 par og etter hvert 1 juv. ble sett i perioden 1.6-19.8. Det er noe usikkert om selve reiret befant seg på norsk eller svensk side av riksgrensa. *Andre funn:* 1 lyst ind. pt (N) Kolsnes, Sola (RO) 8.6, 1 ind. Utsira (RO) 21.9 og 1 mørk juv. mot nørdest Hølland, Hå (RO) 7.10.

Havørn *Haliaeetus albicilla* (O RO-ØF)

Fra VA meldes det om en rekke funn av et ukjent antall ind., flere par hekker trolig i VA. I RO ble det i 2003 gjort 13 sikre hekkefunn, men anslagsvis gikk opptil 30 par til hekking. Den positive bestandstrenden fortsetter også fra resten av rapportområdet hvor ble det gjort

mange funn: AA (6), TE (7-8), VF (5), BU (6), OA (2), ØF (14) og HE (3). OP har sett en kraftig økning i antall observasjoner de senere årene og det ble i 2003 gjort 21 funn, det er slett ikke umulig at havørna kan hekke i tilknytning til vannsystemer i innlandsfylket, for eksempel ved ett av elvedeltaene. Hekking i tilknytning til vannsystemer i innlandet forekommer i Lappland både på svensk og finsk side, og i tilknytning til de store innsjøene i Sentral- og Sør-Sverige. Fuglene i disse bestandene trekker ut til kysten på vinteren da vannsystemene fryser til.

Sivhauk *Circus aeruginosus*

÷ ØF i oversikten under. *Excl. ØF*

Ant. ind. 03	Ant. ind. 91-03	Snitt 91-00	Rang 03	Tre beste år
142	1640*	123	5	95, 96, 98

* antall sivhauk i VA i 2001 og 2002 er nedjustert til 20+ ind. i begge årene.

172 ind. i 2003 (142 ind. alle fylker ÷ ØF) er på linje med antall funn de senere årene. Fra ØF rapporteres det om at 5-8 par hekket i 2003. Arten har etter hvert fått fotfeste som fåtallig hekkefugl hos oss, med fylkene ØF, VA og RO som «hotspots». Tidligste funn i 2003 var 1 ind. Åkersvika NR, Hamar (HE) 5.4, siste funn var 1 1K ved Eidsvatnet, Bjugn (ST) 11.10. *Fylkesfordeling:* FI (2), NT (3), ST (4), HO (2), RO (14), VA (15+), AA (1), TE (15), VF (21), BU (23), OA (30), OP (3), HE (9) og ØF (30). *Tillegg:* 1 ♀ Tynesfjæra, Levanger (NT) 14.8.2001.

Myrhauk *Circus cyaneus* (O SJ-HO, H, V)

18 ind. i rapportområdet i 2003 er en fordobling fra 9 ind. i 2002. Også i 2003 stammer de fleste fra ST. 7 ind. ble registrert i ST i perioden 12.4-17.9, de fleste fra indre deler av fylket. I tillegg til disse 7 ble det sett ett par med 3 ungfugler i grensetraktene mot OP i august, arten hekker nok på begge sider av fylkesgrensa i år med god tilgang på smågnagere. Andre funn fra rapportområdet: 1 ind. Vestkapp, Selje (SF) 29.3, 1 ind. Ervik, Selje (SF) 17.4, 1 ind. Gievdneguoika, Kautokeino (FI) 16.5, 1 ind. Dividalen, Målselv (TR) 18.5, 1 ind. Nesseby Kirke, Nesseby (FI) 3.6, 1 ♀ Hardangervidda, Eidfjord (HO) 4.7, 1 ind. Hunnestad, Vikna (NT) 10.9, 1 ♂ Tjeldstø, Øygarden (HO) 20.10, 2 ind. Ervik, Selje (SF) 22.11 og 1 ind. Hallaråker, Bømlo (HO) 23.11. *Hekkefunn:* Få hekkefunn fra 2003 har nådd NFKF, i tillegg til nevnte observasjon fra ST foreligger det rapporter om 2 hekkinger i BU og 4 hekkinger i OP. Dette tyder på en underrapportering av hekkefunn, særlig fra OP. *Vinterfunn:* Fra Jæren meldes det om mellom 6 og 10 ind. i perioden januar til mars og ca. 6 ind. i desember. *Andre vinterfunn:* 1 ♀-f Tarva, Bjugn (ST) 13.2, 1 ♀-f Utsira (RO) 14.2, 2 ind. Lista Fyr, Farsund (VA) 2.1-3.2 og 2 ind. s.st. 6.-29.12.

Musvåk *Buteo buteo* (O SJ-HO, V)

13 ind. i rapportområdet i 2003 er noe bedre enn de foregående årene. 5 av disse kom fra HO: 1 ind. Brannfeltet, Sveio 15.4, 2 ad. pt (S) Kyrkjefjellet, Bømlo 6.9,

Juvenil dvergdykker *Tachybaptus ruficollis* Syverstaddammen, Asker (OA) 13.7.2003. Hekkefunnet ved denne lokaliteten var ett av fire rapporterte hekkefunn av dvergdykker i Norge dette året. Foto: Per Gylseth.

1 ind. pt (N) Langevåg, Bømlo 29.9, 1 ind. Heggelandsdalen, Os 22.11. I tillegg hadde også HO 1 vinterfunn. Funn fra andre fylker: 1 ind. Gullikstad, Røros (ST) 20.4, 1 ind. Buvika, Skaun (ST) 6.5, 1 ind. Sørli, Lierne (NT) 8.6, 1 ind. Røros sentrum, Røros (ST) 3.8, 1 ind. Løfald, Rindal (MR) 17.8, 1 ind. Hofstad, Stjørdal (NT) 18.8, 1 ind. Håvik, Narvik (NO) 11.9 og 1 ind. Gåsvatn, Rindal (MR) 21.9 og 28.9. *Vinterfunn*: Det er vanskelig å vurdere eksakt hvor mange musvåker som velger å overvintre i Norge, i ØF oppgis arten å være en vanlig overvintret og minimum 19 vinterobservasjoner ble gjort i fylket lengst sør-øst. Andre fylker: HO (1), RO (7), VA (2), AA (1), TE (1), VF (6) og OA (1). De fleste av disse observasjonene stammer fra januar og februar. *Tillegg*: 1 ind. i RO jan.-feb. 2002.

Fjellvåk *Buteo lagopus* (V 12-2)

14 ind. i 2003 er et gjennomsnittsårs. 5 ind. ble registrert i januar og februar og 9 ind. i desember. *Alle funn*: 1 ind. Orrevatnet, Klepp (RO) 1.1, 1 ind. Lista fyr, Farsund (VA) 2.-9.1, 1 ind. Hvasser Syd, Tjøme (VF) 4.1, 1 ind. Storskog, Sør Varanger (FI) 21.2, 1 ind. Karmøyheiene, Karmøy (RO) 26.2, 1 ind. Eigerøy fyr, Eigersund (RO) 1.12, 1 ind. Vikertangen, Valer (ØF) 5.12, 1 ind. Orrevatnet (RO) 6.-21.12, 2 ind. Kurefjorden, Råde (ØF) 14.12, 1 ind. Frounge, Tjøme (RO) 25.12, 1 ind. Akerøya, Hvaler (ØF) 28.12, 1 ind. Reime, Hå (RO) 30.12 og 1 ind. Lista fyr (VA) 30.12.

Fiskeørn *Pandion haliaetus* (O SJ, TR-VA)

Også i 2003 rapporteres det om hekking i NT, to hekkinger i Steinkjer og Lierne med totalt 3 pull. Dette er de eneste rapporter om hekking fra rapportområdet. De andre funnene i 2003 hadde en god geografisk spredning med følgende fylkesvise fordeling: TR (1), NO (2), NT (2), ST (9), HO (6), RO (9) og VA (6). Totalt ble det dermed i rapportområdet i 2003 registrert 35 ind. og 2 hekkinger. Første registrering var 1 ind. Lindland, Sokndal (RO) 11.4, siste registrering var 1 ind. Straumsbukta, Tromsø (TR) og 1 ind. Utsira (RO) begge 20.9. Fra OP meldes det om 23 intakte reirlokalteter.

Tårnfalk *Falco tinnunculus* (V 12-2)

30 tårnfalker fristet tilværelsen i Norge i januar og februar 2003, mens 25 ind. ble registrert i desember. Totalt gir dette 55 ind. i 2003, som er nok et bra år. *Fylkesfordeling*: NO (4), ST (1), MR (1), SF (3), HO (3), RO (20), VA (6), VF (4) og ØF (13).

Dvergfalk *Falco columbarius* (V 12-2)

Med 11 ind. ble 2003 et år med få funn. Funnene var fordelt med 7 ind. i januar og februar og 4 ind. i desember. *Alle funn*: 1 ind. Skeie, Klepp (RO) 1.1, 1 ind. Lista Fyr, Farsund (VA) 3.1, 1 ind. Reve, Klepp (RO) 4.1, 1 ind. Obrestad, Hå (RO) 11.1, 1 ind. Lista Fyr, Farsund (VA) 25.1, 1 ind. Horpestad, Klepp (RO)

26.1, 1 ind. Nautesund, Sauherad (TE) 27.2, 1 ind. Borrevatnet, Stokke (VF) 6.12, 1 ind. Vik, Klepp (RO) 22.12, 1 ind. Kapp, Østre Toten (OP) 24.12 og 1 ind. Lista Fyr, Farsund (VA) 25.12.

Lerkefalk *Falco subbuteo*

Ant. ind. 03	Ant. ind. 91-03	Snitt 91-00	Rang 03	Tre beste år
185	968	55	1	03, 02, 01

Den gode trenden for arten fortsetter med et nytt rekordår, min. 185 ind. ble registrert i 2003, som er det suverent beste året for arten i virksomhetsperioden. Hekkinger rapporteres fra BU med 3 hekkinger, HE med min. 4 hekkinger, OP med 2 hekkinger, i OA ble 1 hekking gjennomført og i TE foreligger 1 hekkefunn. Et funn i Melkedalen, Ballangen (NO) 8.7 var det fjerde i fylket. Tidligste registrering var 1 ad. Borrevatnet, Horten (VF) 21.4, seneste registrering var 1 ind. Langnes, Askim (ØF) 9.10. *Fylkesfordeling*: FI (1), NO (1), NT (1), RO (7), VA (25+), TE (19), VF (22), BU (14), OA (23), OP (9), HE (22) og ØF (41). *Tillegg*: 1 ind. Nedenes, Arendal (AA) 27.10.2001.

Jaktfalk *Falco rusticolus* (V 12-2)

19 ind. i 2003 er marginalt bedre enn de senere årene, for eksempel ble det i 2002 registrert 13+ ind. Man må tilbake til før årtusenskiftet for å finne forrige gang over 20 jaktfalk ble registrert vinterstid i Norge. I 2003 ble 11 ind. sett i januar og februar og 8 ind. i desember. Ca 10 ind. ble registrert i VA, mens i RO ble ca 6 ind. registrert vinterstid. Ellers ble 1 ind. sett i Ytre Brenna, Porsanger (FI) 15.2, 1 ind. Indre Brenna, Porsanger (FI) 30.12 og 1 ind. Feragen, Røros (ST) 19.12.

Vandrefalk *Falco peregrinus* (V 11-3)

Fylkene RO (23 ind.), ØF (15 ind.) og OA (mange registreringer) står som vanlig for de fleste funnene av vandrefalk vinterstid i Norge. Eller meldes det om følgende vinterfunn: NO (3), NT (1), ST (1), MR (1), VA (6), AA (1), TE (2) og VF (5). Funnene er jevnt fordelt med omtrent like mange funn i perioden januar til mars som i perioden november til desember. I HO ble det gjort 44 funn av 49 ind. i løpet av hele 2003.

Vannrikse *Rallus aquaticus* (O SJ-HO, H)

Ant. ind. 03	Ant. ind. 91-03	Snitt 91-00	Rang 03	Tre beste år
12	1019	95	11	00, 01, 98

Kun 12 funn fra rapportområdet er laveste registrering noensinne. Som antyda i tidligere rapporter skyldes nok den store variasjonen i antall vannrikser fra rapportområdet, i tillegg til reell variasjon, varierende ornitologisk aktivitet. 1 sy. Leksdalsvatnet, Verdal (NT) 13.-19.5, 1 ind. Titran, Frøya (ST) 31.10, 1 ind. Litjvatnet, Agdenes 25.11, 2 ind. s.st. 1.12, i HO ble det gjort 7 funn i perioden 11.10-20.12. Hekkefunn ble gjort ved Øra, Fredrikstad (ØF) og Øksnevad, Klepp (RO).

Myrrikse *Porzana porzana*

Ant. ind. 03	Ant. ind. 91-03	Snitt 91-00	Rang 03	Tre beste år
42	367	21	3	02, 00, 03

2003 ble med 42 ind. nok et bra år for myrriksa. Arten viser en positiv trend og de fire siste årene (00-03) har vært de fire beste årene i NFKF sin virksomhetsperiode, med 85+ ind. i 2002 som det klart beste året. De aller fleste funnene gjelder syngende hanner. RO og OA hadde 9 ind. hver, NT (2), HO (1), VA (2), VF (5), BU (7), HE (1) og ØF (6). Første registrering var av 1 ad. som gikk åpent i Presterødskilen, Tønsberg (VF) 23.4. Desiderst siste registrering var 1 ind. Beiningen, Karmøy (RO) 14.10, foruten dette ble det gjort to andre høstfunn i 2003; 1 ind. Øra, Fredrikstad (ØF) 5.8 og 2 ind. Presterødskilen, Tønsberg (VF) 21.8. I Sverige hørtes 260 spillende hanner (Strid 2004), noe som betegnes som et relativt normalt antall, i Danmark ble 174-177 spillende hanner hørt (Borch Grell *et al.* 2004). Dette betegnes som et bra år, men noe lavere antall enn i toppåret 2002. Forekomsten i Danmark varierer nokså mye mellom årene. Antall myrrikser registrert i Norge har faktisk økt gjennom hele NFKF sin virksomhetsperiode, dog med betydelige variasjoner mellom årene. Det er vanskelig å si hva denne positive trenden skyldes, deler av forklaringer kan skyldes økt ornitologisk aktivitet. Også i Danmark kan en liknende trend sees, den forrige «toppen» i funnmaterialet i Danmark er fra slutten av 80 tallet, dessverre har ikke NFKF data fra denne perioden. Dette tyder på at andre faktorer enn økt ornitologisk aktivitet forklarer økningen.

Åkerrikse *Crex crex*

Ant. ind. 03	Ant. ind. 91-03	Snitt 91-00	Rang 03	Tre beste år
232	1142	50	2	02, 03, 00

Nok et bra år for åkerrikse, rapporter om hele 232 ind. har kommet inn til NFKF for 2003. Og i likhet med for vaktelen sin del står dette året igjen som det nest beste i virksomhetsperioden for arten. Sammenfallet av antall vaktel og åkerrikse registrert i Norge er nokså bra. I RO ble et reir med 9 egg funnet på Kattaland, Klepp 24.5, et annet hekkefunn ble gjort da en velvoksen unge ble funnet i live og tatt hånd om etter et brutalt møte med slåmaskina på Heia, Rennesøy. Mange av åkerrikse-hekkingene i Norge lider samme skjebne, men dessverre blir som oftest ikke utfallet som i dette tilfellet. *Fylkesfordeling*: NT (1), ST (5), MR (8), SF (5), HO (1), RO (40), VA (5), AA (1), TE (5), VF (13), BU (12), OA (84!), ØF (35), HE (12) og OP (5). I Danmark ble hele 508 sy. ♂♂ registrert, et rekordår og en oppgang på 60 % fra 2002 (Borch Grell *et al.* 2004). Svenskene rapporterer om 757 sy. ♂♂ noe som er en nedgang på 27 % fra toppåret 2002 (Strid 2004).

Sivhøne *Gallinula chloropus* (O SJ-NO)

1 ind. Spildra, Meløy (NO) så sent som 28.11 var eneste funn fra rapportområdet i 2003.

Sothøne *Fulica atra* (O SJ-TR)

Det foreligger fire funn i rapportområdet i 2003, alle fra TR: 1 ind. Kaldfjorden, Tromsø 1.-2.7, 1 ind. Lunheim, Tromsø før 3.7, 1 ind. Vannavalen, Vannøya sommeren og 1 ind. Karlsøya, Karlsøy våren og sommeren.

Trane *Grus grus* (O SF-AA)

Fra AA meldes det om 5 ind. Ettevann, Vegårshei 4.5 samt to hekkefunn, begge med to egg. VA hadde 12 traner i perioden 21.3-4.7, mens det fra RO meldes om 24 ind. i perioden 21.3-24.8. IHO ble det gjort to funn: 1 ind. pt Reppen, Voss 9.4 og 3 ind. Hardangervidda, Eidfjord 22.6. Totalt gir dette 49 ind. fra rapportområdet i 2003, som er noe lavere enn i 2002.

Tjeld *Haematopus ostralegus* (V 12-15.2)

Totalt ble det observert 428 ind., med 164 ind. i perioden januar-15.2 og 264 ind. i desember. Rinnleiret/Ørin, Levanger/Verdal (NT) er den desidert beste lokaliteten for tjeld vinterstid, og maks. tall herfra var 90 ind. 1.2 og 190 ind. 21.12. Hele flokken ble sannsynligvis ikke opptalt 1.2, da 180 ind. ble registrert i området 31.12.2002. Det nordligste vinterfunnet var også fra Ørin/Rinnleiret. Andre funn av relativt høye antall er rapportert fra Steinbrygga, Borre (VF) med 18 ind. 18.1-12.2 samt Møringa, Larvik (VF) med 16 ind. 19.-27.12. *Fylkesfordeling*: Januar-15.2: NT (100), ST (7), HO (4), RO (2), VA (3), AA (4), TE (4) og VF (40). Desember: NT (205), ST (2), MR (1), HO (2), RO (5) og VF (49).

Avosett *Recurvirostra avosetta*

Ant. ind. 03	Ant. ind. 91-03	Snitt 91-00	Rang 03	Tre beste år
15	100	7	1	03, 91, 93

En rekke observasjoner fra flere nærliggende områder uten noe særlig overlapp i tid gjør at estimatet også dette året er noe usikkert. Det totale antall ind. involvert antas å være på 15-16 ind., noe som innebærer at dette var et svært godt år for arten i Norge. *Alle funn*: 1 ind. Ørin, Verdal (NT) 18.-19.5 og samme ind. Fiborgtangen, Levanger (NT) 20.5-3.7, 1 ind. Ulvikpollen, Ulvik (HO) 1.5, opptil 8-9 ind. rundt omkring på Jæren (RO) 8.4-2.7, 1 ind. funnet dødt Nesheimsandene, Farsund (VA) 13.12, 3 ind. Åkersvika naturreservat, Hamar/Stange (HE) 1.5 og 1 ind. Kurefjorden, Rygge/Råde (ØF) 3.-16.9. I Storbritannia er det rapportert om 1353-1374 par ved 60 lokaliteter dette året, noe som er rekordantall både med hensyn til par og lokaliteter (Holling 2007). Ca. 482 avosett-par gjorde hekkeforsøk i Skåne, Sverige dette året, og året var det tredje beste siden 1977 (Strid 2004).

Dverglo *Charadrius dubius* (O SJ-AA)

De nordligste funnene ble dette året gjort i ST. Fra

dette fylket har vi fått rapport om observerte par/ind. fra seks lokaliteter (Kvål, Volløya, Søberg, Kuba, Storøningen, Stavsgangen) i de nedre delene av Gaula i Melhus og Trondheim kommuner vår/sommer og fra tre lokaliteter (Solhusøra, Trettøy, Gjølmesøra) i de nedre delene av Orkla i Orkdal kommune vår/sommer. Fra HO meldes det om funn fra to lokaliteter (Rekvesøyane, Grandane) i Voss kommune vår/sommer. Fra RO meldes funn fra fire lokaliteter (Vaulen, Kvasheim, Gruda, Tarevika) i Hå, Klepp og Karmøy kommuner vår/sommer. Totalt sett var dette den beste forekomsten i RO siden 1994. Fra VA er det rapportert om funn fra seks lokaliteter (Lista-området, Tonstad, Storevoll, Randøya, Drangsholt, Sangvik) i Farsund, Sirdal, Vennesså, Kristiansand og Søgne kommuner vår/sommer. Fra AA meldes funn fra tre lokaliteter (Rugsland, Flatebygd, Voilan) i Birkenes og Evje & Hornnes kommuner vår/sommer. Lokaliteter med kun høstfunn: Opptil 2 ind. samtidig Gaulosen, Melhus/Trondheim 17.7-24.8, 1K Håstranda, Hå (RO) 11.-14.8 og 1K Hagabukta, Sola (RO) 11.-18.8. Årets første ind. ble observert på Rekvesøyane, Voss (HO) 16.4, mens det siste ble observert på Drangsholt, Kristiansand (VA) 29.8.

Sandlo *Charadrius hiaticula* (V 11-15.2)

Denne arten er sjelden å se i Norge vinterstid. I 2003 ble kun tre enkeltind. påvist: Røstlandet, Røst (NO) 9.11, Herdla, Askøy (HO) 20.12 og Kuli, Smøla (MR) 22.12. I hvertfall ind. fra NO var trolig en sentrekker.

Boltit *Charadrius morinellus* (T)

Vårtrekk/høsttrekk. Rangering for totalantall.

Spring/autumn migration. Ranking for totals.

Ant. ind. 03	Ant. ind. 91-03	Snitt 91-00	Rang 03	Tre beste år
325/0	1822/38	129/3	2	98, 03, 97

Det ble et meget godt år med 325 ind. på vårtrekket, og nærmest som forventet ingen på høsttrekket. Funnene på vårtrekket ble gjort i perioden 17.4-31.5 og fordeler seg slik: NT (2), MR (2), HO (1), RO (168), VA (136), AA (3), TE (4), VF (8) og ØF (1). Tidligste funn var 2 ind. Kvalbein, Hå (RO) 17.4.

Heilo *Pluvialis apricaria* (V 11-2)

Dette ble det nest dårligste året for arten i rapportperioden med 3 ind. i feb. og 2 ind. i des. *Alle funn*: 1 ind. Tjøtta, Alstahaug (NO) 19.2, 1 ind. Nes, Vega (NO) 23.-28.2, 1 ind. Makkevika, Giske (MR) 25.2, 1 ind. Borhaug, Farsund (VA) 23.12 og 1 ind. Refsnes, Hå (RO) 30.12. Kanskje var ingen av fuglene overvintretere.

Tundralo *Pluvialis squatarola* (V 12-3)

Det ble observert 9 ind. i rapportperioden, men disse kun fra to lokaliteter. *Alle funn*: 2 ind. Nærland, Hå (RO) 7.3 og 7 ind. Rørvikvågen, Giske (MR) 31.12.

Vipe *Vanellus vanellus* (V 12-10.2)

Det ble et relativt godt år, men antallene var langt

lavere enn rekordårene 2000 og 2001. I perioden jan.-10.2. ble 28 ind. observert i seks fylker: MR (1), SF (1), HO (2), RO (15), VA (7), TE (1) og ØF (1). I des. ble totalt 376 ind. registrert i sju fylker: NO (2), ST (75), MR (8), HO (9), RO (246), VA (25) og TE (11). Den nordligste vinterregistreringen dette året var 2 ind. Røstlandet, Røst (NO) primo desember.

Polarsnipe *Calidris canutus* (V 11-4)

Det ble et meget bra år med 76 individer i rapportperioden. I perioden jan.-april ble 25-26 ind. registrert, men av disse var 9-10 ind. funn fra jan., mens de resterende 16 ind. ble registrert i perioden 27.2-30.4. Flere av disse var trolig tidlige trekkere. *Fylkesfordeling:* TR (1), ST (1), HO (1), RO (17), VA (2), TE (2) og OA (1). I januar ble følgende ind. registrert: 1 ind. Valsneset, Bjugn (ST) 19.1, 3-4 ind Børaunen, Randaberg (RO) 3.1, 4 ind. Obrestad, Hå (RO) 7.1 og 1 ind. Listaområdet, Farsund (VA) 1.-4.1. Langt flere ind. ble observert i perioden nov.-des. med 51 ind.: NO (3), ST (45), VA (1), TE (1) og ØF (1). Hele 47 av disse ble observert i nov. og kan være seine trekkere. 3 ind. Tennvalen, Herøy (NO) og 1 ind. Akerøya, Hvaler (ØF) 20.12 var de eneste funn i des.

Sandløper *Calidris alba* (V 11-4)

Totalt 8-9 ind. ble registrert i rapportperioden, og som vanlig er tilnærmet alle observasjoner gjort i RO. Forekomsten betegnes som svak. I jan. ble 7-8 ind. registrert, alle fra RO: 1 ind. Stavasanden, Karmøy 2.1, 2 ind. Madland, Hå 4.1, 1 ind. Håtangen, Hå 5.1, 1-2 ind. Solastrand, Sola (RO) 6.1, 1 ind. Børaunen, Randaberg 9.1 og 1 ind. Revtangen, Klepp 17.1. I nov.-des. ble 1 ind. observert: 1 ind. Gaulosen, Trondheim (ST) 2.11 antas som et sent-trekkende ind.

Tundrasnipe *Calidris ferruginea* (V 11-3)

Det foreligger kun to tidligere funn fra rapportperioden i NFKFs virksomhetsperiode. I 2003 ble det registrert 1 ind. på Kolnes, Sola 16.11, men funnet antas som et sent høstfunn.

Myrsnipe *Calidris alpina* (V 12-15.2)

Årets 100 ind. er omtrent som et normalår å regne. I jan.-feb. ble 54 ind. observert med følgende fylkesfordeling: NT (24), ST (1), MR (1), HO (4) og VA (38). I des. ble 46 ind. registrert: NO (3), NT (14), MR (28) og ØF (1). De største flokkene var 24 ind. Lista, Farsund (VA) 9.1, 19 ind. Ørin, Verdal (NT) 16.2-6.3 og 20 ind. Rørvikvågen, Giske (MR) 31.12. Det nordligste funnet var opptil 3 ind. Tennvalen, Herøy (NO) 24.-30.12.

Fjellmyrløper *Limicola falcinellus*

Vårtrekk/høsttrekk. Rangering for totalantall. *Spring/autumn migration. Ranking for totals.*

Ant. ind. 03	Ant. ind. 91-03	Snitt 91-00	Rang 03	Tre beste år
6/1	99/94	8/8	11	99, 97, 98

Funn fra potensielle hekkeområder: opptil 3 ind. spil-

lende Tommamyra, Sør-Varanger (FI) 19.-25.6, 11 ind. Finnfloen, Røros (ST) 20.7, maks. 4 ind. Øyerfjellet, Øyer (OP) 9.6-8.7, 1 ind. Etnas nedbørfelt, Øystre Slidre (OP) 9.6, 1 ind. Dalselvi, Nord-Aurdal (OP) 22.6, 1 ind. varslet Gausdal (OP) 4.7, 1 ind. varslet ved Lenningen, Nord-Aurdal (OP) 4.7, minst 1 ind. Nekomrene naturreservat, Rendalen (HE) 21.6, 6 ind (trolig 3 par) og ett kull med fire unger Åmot (HE) 7.7. I OP er det nå 21 kjente hekkelokaliteter for fjellmyrløperen. *Funn i trekktidene:* Med 7 ind. i trekktidene ble dette et meget dårlig år. Vårtrekket bød på 6 ind. i perioden 21.5-4.6, og fordelte seg slik: 1 ind. Aursunden, Røros (ST) 21.5, 1 ad. Rosanes, Nøtterøy (VF) 28.-30.5, 1 ind. Mølinga, Røros (ST) 29.5, 1 ind. Kurefjorden, Rygge/Råde (ØF) 31.5-4.6, 2 ind. Taravika, Karmøy (RO) 3.-4.6. På høsttrekket har vi kun fått rapport om 1 ind. Jomfruland, Kragerø (TE) 10.8. Fra Danmark rapporteres 80 fjellmyrløpere, hvorav de fleste på høsttrekk. Dette er godt over gjennomsnittet for perioden 1978-2000 (Lange 2005).

Brushane *Philomachus pugnax* (V 11-3)

Det er ingen rapporter om opplagte vinterfunn, men et tidlig funn og to sene funn er rapportert: 1 ind. Borrevatnet, Horten (VF) 29.3, 1 ind. Sele, Klepp (RO) 2.11 og 1 ind. Lade idrettsanlegg, Trondheim (ST) 13.11.

Kvartbekkasin *Lymnocyptes minimus* (V 12-3)

I 2003 ble det registrert 12 ind. i rapportperioden, og dette er en «gjennomsnittlig» forekomst. Funnene fordelte seg på 5 ind. i jan.-mars og 7 ind. i des. Fordelingen av funnene var som følger: jan.-mars: HO (1), RO (3) og VA (1), des.: HO (1), RO (1), VA (1), TE (1), VF (1) og ØF (2).

Dobbeltbekkasin *Gallinago media*

Vårtrekk/høsttrekk. Rangering for totalantall.

Spring/autumn migration. Ranking for totals.

Ant. ind. 03	Ant. ind. 91-03	Snitt 91-00	Rang 03	Tre beste år
11/15	98/186	6/14	5	99, 01, 96

Funn fra potensielle hekkeområder: Det nordligste funnet var 1 ind. fra Kattfjordeidet, Tromsø (TR) 28.6. NO rapporterer om 22 ind. fra 4 leikplasser i Ranafjellene vår/sommer. I NT ble 3 spillende ♂♂ observert på en leik i Søndre Verdal 4.6. Fra ST er det rapportert om 1 spillende ♂ fra Haldalen, Holtålen 10.-16.5, minst 1 spillende ♂ fra Skarpdalen, Tydal 10.-24.6, 2 ind. Slåbergjørnin, Oppdal 10.6, 4 spillende ♂♂ Glupen, Oppdal 23.6, 1 ind. spilte skadet Aunegrenda, Holtålen 5.7, 1 ind. Gjetbergmyra, Røros 18.7 samt 1 ad. Finnfloen, Røros 20.7. Fra Rindal (MR) meldes det om spillende ind. 23.-24.5 samt om funn av ind. på Rypfjellet 16.7. På Hardangervidda, Eidfjord (HO) meldes funn av til sammen 5 ind. på to lokaliteter 22.6. På Hovden, Bykle (AA) ble 6 ind. registrert på en leik 9.-10.6. 1 spillende ♂ ble påtruffet på Storemyr, Skien (TE) 15.5. Fra BU er det rapportert om funn av 1 spillende ind. Golsfjellet, Gol 30.6 og

Dverglo *Charadrius dubius* er en sjelden og fåtallig hekkefugl i Norge utenfor Østlandet. I år 2003 er det i rapportområdet (SJ-AA) rapportert om fugler på 24 forskjellige lokaliteter. Foto: Jørn Thollesen.

1 ind. Fjellstølmyrene, Ål 1.7. Stadig nye spillplasser registreres i OP. I 2003 ble 2 nye leiker registrert, noe som innebærer 57 kjente spillplasser etter 1970. Funn i trekktidene: Totalt 26 ind. observert i trekktidene er et bra antall, med 11 ind. på vårtrekket (22.4-5.6) og 15 ind. på høsttrekket (28.6-22.10). Observasjonene fra vårtrekket hadde følgende fordeling: NO (1), VA (1), VF (2), BU (1), OA (4), OP (1) og ØF (1). De 15 ind. som ble funnet på høsttrekket hadde følgende fordeling: NT (1), RO (1), VA (5), TE (2), VF (1), BU (1) og OP (4). Årets første ind. ble sett i Sangvik, Søgne (VA) 22.4 og årets siste ind. ble observert på Jåbekk, Mandal (VA) 22.10. Danske rapporterer om 15 ind., noe som er nært et gjennomsnittså (Lange 2005). Fra Storbritannia er det ikke rapportert noen dobbeltbekkasiner i 2003 (Rogers 2004).

Rugde *Scolopax rusticola* (V 12-2)

I likhet med fjoråret, ble dette et svakt år med bare 25 ind., fordelt på 14 ind. i perioden jan.-feb. og 11 ind. i des. HO utmerker seg med flest observasjoner. I jan.-feb. ble 5 ind. observert i dette fylket med følgende kommunevise fordeling: Kvinherad (2), Bergen (1), Askøy (1) og Fusa (1). Tilsvarende antall fra des. var 8 ind. med fordelingen: Ullensvang (5), Øygarden (2) og Bergen (1). I tillegg ble 6 ind. observert i RO, 2 ind. i VA og 1 ind. i ØF perioden jan.-feb., og 2 ind. i TE i des. Det nordligste vinterfunnet var 1 ind. Kverve, Ålesund (MR) 29.12.

Svarthalespove *Limosa limosa* (O÷ (TR+RO), V, H)

Ant. ind. 03	Ant. ind. 91-03	Snitt 91-00	Rang 03	Tre beste år
174	1123	71	1	03, 02, 01

År 2003 ble det beste året i NFKF sin virksomhetsperiode med 174 ind. Verdt å merke er også at fra NO, som er det beste svarthalespove-fylket foruten TR og RO, var rapporteringen ufullstendig fra Lofoten og Vesterålen. I 2003 var det forekomsten på høsttrekket som bidro til de store antallene. I perioden 12.3-14.6 ble 42 ind. observert med følgende fylkesfordeling: FI (1), NO (4), NT (3), ST (2), MR (3), VA (8), TE (1), VF (6), BU (1), OP (4), HE (4) og ØF (5). Fra hekkeområdene i NO rapporteres 1 par fra Storeidet, Vestvågøy vår/sommer og 5 ind. på Røst 22.6. I perioden 3.8-1.11 ble 125 ind. registrert med følgende fylkesfordeling: NO (14), NT (7), ST (4), HO (10), VA (10), BU (2), OA (10) og ØF (68). Årets første funn i rapportområdet var 1 ind. Krogshavn, Bamble så tidlig som 12.3. Det siste ind. ble som i fjor observert på Vellamelen, Steinkjer (NT) 25.9-1.11. Høyeste antall fra rapportområdet var opptil 17 ind. Øra, Fredrikstad (ØF) 6.8-17.9. I Storbritannia var antall lokaliteter hvor arten hekket (13) en oppgang fra 2002 (8), og antall par lå på 45-54 (Holling 2007). Tillegg: 1 ind. i NT i 2002.

Lappspove *Limosa lapponica* (V 12-2, I NO-ØF)
Innlandsfunn: I Femundsmarka, Engerdal (HE) er arten observert årlig siden 1990 samt gjort reirfunn i 2002, og 1 varslende par ble observert her 20.6. I 2003 ble det i tillegg registrert 1 varslende ind. 11 km fra lokaliteten over. Andre innlandsfunn: minst 2 ind. Svelle, Fet (OA) 30.4-2.5, 1 ind. Monsrudvika, Fet (OA) 6.5, opptil 2 ind. Åkersvika naturreservat, Stange (HE) 6.-18.5, 2 ind. Dokkadeltaet, Søndre/Nordre Land (OP) 15.5, minst 19 ind. Årnestangen, Rælingen (OA) 23.7-14.9. **Vinterfunn:** 16 ind. ble observert i vinterperioden, hvilket er et meget bra antall. Alle funn: 1 ind. Lista, Farsund (VA) 4.1, 1 ind. Grandefjæra, Ørland (ST) 18.1, 4 ind. Tarva, Bjugn (ST) 28.1, opptil 6 ind. Makkevika, Giske (MR) 8.-25.2, 2 ind. s.st. 6.-27.12 og 2 ind. Uthaug, Ørland (ST) 20.12.

Småspove *Numenius phaeopus* (V 12-2)
 Ingen funn foreligger fra rapportperioden i 2003.

Rødstilk *Tringa totanus robusta* (UA)
 Ingen sikre registreringer i 2003, men mange av rødstilkene som observeres vinterstid i Norge tilhører antagelig denne islandske underarten.

Grønnstilk *Tringa glareola*
 Novemberfunn av grønnstilk hører til sjeldenhetene: 1 ind. Horpestad, Klepp (RO) 2.11.

Skogsnipe *Tringa ochropus* (V 12-2)
 Det foreligger ett vinterfunn fra 2003: 1 ind. Nesheimsanden, Farsund (VA) 15.11-31.12.

Gluttsnipe *Tringa nebularia* (V 12-2)
 1 ind. Kyrkjøy, Finnøy (RO) 15.11-31.12 var andre vinterfunn siden 1997. I tillegg tar vi med en sen observasjon: 1 ind. Grannes, Sola (RO) 2.11.

Strandsnipe *Actitis hypoleucos* (V 12-2)
 Det var ingen vinterfunn av strandsnipe i 2003, men vi tar med et par sene funn: 1 ind. Vik, Karmøy (RO) 16.11 og 1 ind. Østhasselstrand, Farsund (VA) 22.11.

Svømmesnipe *Phalaropus lobatus* (T)
 ÷ FI i oversikt under. Vårtrekk/høsttrekk. Rangering for totalantall.
Excl. FI. Spring/autumn migration. Ranking for totals.

Ant. ind. 03	Ant. ind. 91-03	Snitt 91-00	Rang 03	Tre beste år
8/83	155/481	11/24	3	01, 94, 03

Det er veldig vanskelig å anslå estimater av denne arten på trekk siden den ikke rapporteres til LRSK i enkelte fylker (NO og TE), i tillegg til at den sannsynligvis er betydelig underrapportert i flere andre fylker (bl.a. TR og FI). Årets min. 322 ind. er bra antall, men dersom man ser bort fra FI blir antallet betraktelig redusert til 91 ind. I perioden 9.5-1.6 ble 15 ind. registrert utenom antatte hekkelokaliteter. **Fylkesfordeling:** FI (7), NO

(1), BU (2) og OP (5). I perioden 1.7-24.8 ble 307 ind. observert med følgende fylkesfordeling: FI (224), NO (43), NT (6), ST (11), MR (2), HO (3), RO (7), VA (4) og OA (7). Høyeste antall: 155 ind. Vadsøya, Vadsø (FI) 1.7 og min. 130 ind. s.st. 30.7. Tidligste funn var 1 ind. Lågendeltaet, Lillehammer (OP) 9.5 og seneste funn var 2 ind. Svellingen, Øygarden (HO) 24.8.

Polarjo *Stercorarius pomarinus* (O NO-ØF)

Ant. ind. 03	Ant. ind. 91-03	Snitt 91-00	Rang 03	Tre beste år
205	1366	76	3	01, 91, 03

Det er store årlige fluktuasjoner i antallet av denne arten i rapportområdet. Årets forekomst på 205 ind. (tab. 4) er et meget bra antall, og det var i første rekke vårforekomsten som var god. Tidligste funn var 1 ind. Skogsøy, Øygarden (HO) 27.4. Seneste funn var 1 ad. pt (S) Titran, Frøya (ST) 17.10. Ingen innlandsfunn eller vinterfunn er innrapportert fra 2003. Fra Sverige meldes det om ca. 190 ind. dette året, noe som anses som et normalår (Strid 2004), mens danske rapporter om et bunnår med bare 49 ind. (Lange 2005). **Rettselse:** 13 ind. i RO i 2002.

Tyvjo *Stercorarius parasiticus* (I÷FI)
 To innlandsfunn er rapportert: 2 ind. Nordfjorden, Hole (BU) 8.5 og 1 ind. Årnestangen, Rælingen (OA) 19.6.

Fjelljo *Stercorarius longicaudus* (T)
 ÷ FI i oversikt under. Vårtrekk/høsttrekk. Rangering for totalantall.
Excl. FI. Spring/autumn migration. Ranking for totals.

Ant. ind. 03	Ant. ind. 91-03	Snitt 91-00	Rang 03	Tre beste år
45/29	356/469	14/42	3	91, 01, 03

74 ind. unntatt FI i trekketidene er et meget bra antall (tab. 5). Arten er imidlertid underrapportert fra NO, fordi obs. ikke rapporteres til LRSK. Høyeste antall var 14 ind. pt (S) Titran, Frøya (ST) 7.9. Seneste funn for året var 2 IK Røstlandet, Røst (NO) 20.9. Danske rapporter om et dårlig år med 21-23 ind., hvorav de fleste fra høsttrekket (Lange 2005). **Tillegg:** 1 ind. Holmenfjorden, Asker (OA) 20.5.2001.

Dvergmåke *Larus minutus*

Ant. ind. 03	Ant. ind. 91-03	Snitt 91-00	Rang 03	Tre beste år
298	1793	88	2	02, 03, 00

Dette ble nok et veldig godt år for denne arten. Til sammen ble ca. 298 ind. registrert (tab. 6) mot 393 ind. i 2002. Hekkefunn ble som vanlig gjort i FI samt i TR, men dvergmåke ble ikke registrert hekkende i NT

Tabell 4. Funn (ind.) og sesongfordeling (med datoperiode) av polarjo *Stercorarius pomarinus* i Norge (NO-ØF) i 2003.

Records (individuals) and seasonal distribution (date period indicated) of Pomarine Skua *Stercorarius pomarinus* in Norway (NO-ØF) in 2003.

Fylke	Vår	Sommer	Høst	Total
County	Spring	Summer	Autumn	
	(27.4-23.6)	(12.7-31.7)	(20.8-17.10)	
NO	89	6	3	98
ST	-	-	16	16
SF	-	-	2	2
HO	5	-	1	6
HS	-	-	4	4
RO	12	1	1	14
VA	46	1	2	49
TE	6	-	-	6
VF	5	-	-	5
OA	2	-	-	2
ØF	3	-	-	3
Total	168	8	29	205

Tabell 5. Funn (ind.) og sesongfordeling (med datoperiode) av fjelljo *Stercorarius longicaudus* i Norge (i trekketidene) i 2003.

Records (individuals) and seasonal distribution (date period indicated) of Long-tailed Skua *Stercorarius longicaudus* in Norway (on migration) in 2003.

Fylke	Vår	Høst	Total
County	Spring	Autumn	
	(18.5-20.6)	(6.7-20.9)	
NO*	34	5	39
ST	7	22	29
SF	-	1	1
RO	2	-	2
VA	-	1	1
VF	2	-	2
Total	45	29	74

*Rapporteringen fra NO er ufullstendig
report from NO is not complete

dette året. I FI er det i all hovedsak i Sør-Varanger at arten opptrer. Minst 40 ind., hvorav minst 10 rugende fugler, på Skolteholmen var største ansamling i dette området. Se for øvrig Günther (2003) for en utførlig beskrivelse av dvergmåkens opptreden i FI i 2003. Også i 2003 ble det gjort hekkefunn i Nedrevann, Skibotn, Storfjord (TR), og som i 2002 ble 3 par påvist hekkende. Ved Leksdalsvatnet, Verdalen (NT) har arten hekket fra 1998 til 2002, men i 2003 ble kun 2 ad. sett 17.-18.5. På Jæren (RO) ble det observert 13 ind. (5 ad., 1 3K, 7 2K) i perioden 27.4-17.8. Tidlige observasjoner av 1K-fugler sannsynliggjør hekking på Jæren (RO). *Vinterfunn*: 1 ad. Kvasseheim, Hå (RO) 1.-4.1, 1 2K Røabukta, Aukra (MR) 2.1, 1 2K Fuglevika, Farsund (VA) 2.-17.1, 2 ad. Lindesnes fyr, Lindesnes (VA) 3.1. I Danmark har 1-4 par gjort hekkforsøk hvert år siden 1999, men hekking var kun vellykket det første året (Borch Grell *et al.* 2004).

Sildemåke *Larus fuscus* (V 12-2)

7 ind. er innrapportert som vinterfunn i 2003. *Alle funn*: 1 ind. Eldfisk Alpha (HS) 9.1, opptil 2 2K ved Kristiansand by, Kristiansand (VA) 12.-20.1, 1 ind. Flekkefjord (VA) januar, 1 ind. Kvasseheim, Hå (RO) 2.12, 1 1K Havvika, Farsund (VA) 14.-15.12 og 1 ind. (*graellsii*) Vikholmen, Alstahaug (NO) ultimo des.

Grønlandsmåke *Larus glaucooides* (O NO-ØF)

Ant. ind. 03	Ant. ind. 91-03	Snitt 91-00	Rang 03	Tre beste år
51	563	35	5	02, 01, 00

Totalt 51 ind. (tab. 7) er et antall over gjennomsnittet. Det er som vanlig en klar overvekt av ungfugler i materialet. Når det gjelder fordeling av funn i løpet av året, var arten klart vanligst i årets 4 første måneder. Største ansamling var opptil 4 ind. Røstlandet, Røst (NO) 4.-6.3. Anmerkingsverdig er at ingen ind. ble observert lenger øst i Sør-Norge enn AA i 2003. I Sverige ble det ikke observert grønlandsmåker i 2003 (Cederroth 2004). 7 ind. i Danmark ga også der et meget svakt år (Lange 2005). *Rettelse*: 20 ind. i RO i 2002.

Polarmåke *Larus hyperboreus* (O NO-ØF)

Ant. ind. 03	Ant. ind. 91-03	Snitt 91-00	Rang 03	Tre beste år
190	879	59	1	03, 02, 01

Det ble nok en gang et rekordår med hele 190 ind. i rapportområdet (tab. 8). Det er som vanlig en klar overvekt av ungfugler i materialet. Flest observasjoner var det som vanlig i de første månedene av året. Største ansamling var 70 ind. Andenes, Andøy (NO) medio mars. Med 45 ind. var 2003 det dårligste året siden 2000 i Sverige (Strid 2004), mens 32 ind. ga det neste svakeste året siden 1978 i Danmark. Gjennomsnittet siden 1978 er 98 ind. per år i Danmark (Lange 2005). *Rettelse*: 19 ind. i RO i 2002.

Krykkje *Rissa tridactyla* (I)

To innlandsfunn er rapportert: 1 ad. Bergsjøen, Modum (BU) 18.1 og 1 ad. Børsesjø, Skien (TE) 27.9.

Tabell 6. Funn (ind.) og årstidsfordeling av dvergmåke *Larus minutus* i Norge i 2003.*Records (individuals) and monthly distribution of Little Gull Larus minutus in Norway in 2003.*

Fylke	jan.-feb.	mars-apr.	mai-juni	juli-aug.	sept.-okt.	nov.-des.	Total
<i>County</i>	<i>Jan.-Feb.</i>	<i>Mar.-Apr.</i>	<i>May-June</i>	<i>July-Aug.</i>	<i>Sept.-Oct.</i>	<i>Nov.-Dec.</i>	
FI	-	6	163	5*	-	-	174
TR	-	-	15	*	-	-	15
NO	-	-	1	-	-	-	1
NT	-	-	11	-	-	-	11
ST	-	1	*	-	1	-	2
MR	1	-	-	1	-	-	2
HO	-	-	-	4	-	1	5
RO	1	3	13*	5*	3	6	31
VA	3	1	-	6	3	2	15
TE	-	-	-	-	1	-	1
VF	-	-	12	4	*	-	16
OA	-	-	1	4	4	-	9
OP	-	-	1	-	-	-	1
ØF	-	1	9	1	4	-	15
Total	5	12	226	30	16	9	298

*Noen ind. er først observert i perioden før og medregnes ikke i den etterfølgende perioden
some inds. were first observed in the previous period and are not included in the following period

Tabell 7. Funn (ind.) og årstidsfordeling av grønlandsmåke *Larus glaucooides* i Norge (÷ SJ-TR) i 2003.*Records (individuals) and monthly distribution of Iceland Gull Larus glaucooides in Norway (excl. SJ-TR) in 2003.*

Fylke	jan.-feb.	mars-apr.	mai-juni	juli-aug.	sept.-okt.	nov.-des.	Total
<i>County</i>	<i>Jan.-Feb.</i>	<i>Mar.-Apr.</i>	<i>May-June</i>	<i>July-Aug.</i>	<i>Sept.-Oct.</i>	<i>Nov.-Dec.</i>	
NO*	6	6°	1	-	3	2°	18
NT	1	-	1	-	-	-	2
ST	1	-	1	-	-	1	3
MR	1	°	-	-	-	-	1
SF	-	3	-	-	-	-	3
HO	1	°	-	-	-	1	2
RO	3	4°	1	-	-	2	10
VA	7	1°	°	1	1	1	11
AA	1	-	-	-	-	-	1
Total	21	14	4	1	4	7	51

* Rapporteringen fra NO er ufullstendig da arten er vanlig enkelte steder nord i fylket
Incomplete report from Nordland, where the species is relatively common in the northern part of the county

°Noen ind. er først observert i perioden før og medregnes ikke i den etterfølgende perioden
Some inds. were first observed in the previous period and are not included in the following period

Tabell 8. Funn (ind.) og årstidsfordeling av polarmåke *Larus hyperboreus* i Norge (÷ SJ-TR) i 2003.*Records (individuals) and monthly distribution of Glaucous Gull Larus hyperboreus in Norway (excl. SJ-TR) in 2003.*

Fylke	jan.-feb.	mars-apr.	mai-juni	juli-aug.	sept.-okt.	nov.-des.	Total
County	Jan.-Feb.	March-Apr.	May-June	July-Aug.	Sept.-Oct.	Nov.-Dec.	
NO*	4	95°	2	-	5	4	110
NT	2	1	-	-	-	-	3
ST	3	1	3°	°	3	3	13
MR	1	3	-	-	-	1	5
SF	-	1	-	-	1	-	2
HO	6	-	1	-	1	-	8
HS	5	1	-	-	2	-	8
RO	14	2°	1°	°	1°	2°	20
VA	7	°	°	1°	1	4	13
VF	1	-	-	-	-	1	2
ØF	2	2	-	-	-	2	6
Total	45	106	7	1	14	17	190

* Rapporteringen fra NO er ufullstendig da arten er vanlig enkelte steder nord i fylket
Incomplete report from Nordland, where the species is relatively common in the northern part of the county

°Noen ind. er først observert i perioden før og medregnes ikke i den etterfølgende perioden
Some inds. were first observed in the previous period and are not included in the following period

Rovterne *Sterna caspia*

Ant. ind. 03	Ant. ind. 91-03	Snitt 91-00	Rang 03	Tre beste år
1	46	3	11	02, 99, 92

Kun 1 ad. Øra, Fredrikstad (ØF) 24.7 er rapportert i 2003. Dette er foreløpig siste året at rovtene blir omtalt i NFKF sine rapporter, da behandlinger av funn av arten er overført NSKF. Det var det beste året siden 1998 i Danmark med 63 ind. (Lange 2005). 1 ind. i Storbritannia var et svakt år (Rogers 2004).

Spilletterne *Sterna sandvicensis*

Ant. ind. 03	Ant. ind. 91-03	Snitt 91-00	Rang 03	Tre beste år
159	1828	147	6	98, 00, 01

159 ind. innebærer at det ble et godt år (tab. 9), men det må som vanlig påpekes at anslaget er usikkert. Det er RO som er det dominerende fylket for forekomsten av spilletterne, og arten hekker sannsynligvis tilnærmet årlig i Jærtraktene. Det tidligste funnet i 2003 var 1 ind. pt NV Lista, Farsund (VA) 12.4. Årets seneste funn var 1 ind. pt N Utsira (RO) 1.10. 1 ind. Hadselneset, Hadsel (NO) 4.6 representerte det femte funn fra fylket, og det nordligste funnet i Norge i 2003. 3 ind. Rørvika, Fauske (NO) 17.6 er også anerkenningsverdig. Den største flokken var på 30 ind. Hafrsfjord, Stavanger (RO)11.8. Tillegg: 56 ind. i RO i 2002.

Makrellterne *Sterna hirundo* (O 2K/3K)

Ingen funn foreligger fra 2003.

Rødnebbterne *Sterna paradisaea* (O 2K/3K)

Ingen funn foreligger fra 2003.

Dvergterne *Sterna albifrons*

Ant. ind. 03	Ant. ind. 91-03	Snitt 91-00	Rang 03	Tre beste år
2	33	2	7	01, 96, 92

Kun to funn også dette året: 1 ind. Hilleslandsvatnet, Karmøy (RO) 12.-21.5 og 1 ind. Korsvik, Sandefjord (VF) 23.6. Dette er foreløpig siste året at dvergterne blir omtalt i NFKF sine rapporter, da behandlinger av funn av arten er overført NSKF. I Sverige rapporteres 154 sikre par og i Danmark ca. 300 par, og i begge land hekket færre enn i 2002 (Strid 2004, Borch Grell *et al.* 2004).

Svartterne *Chlidonias niger*

Ant. ind. 03	Ant. ind. 91-03	Snitt 91-00	Rang 03	Tre beste år
15	254	18	6	92, 02, 97

Med 15 ind. havnet årets forekomst litt under gjennomsnittet i NFKF sin virksomhetsperiode (tab. 10). Som vanlig var Jæren (RO) blant områdene hvor flest svartterner ble observert. Første funn for året var 1

En dvergterne *Sterna albifrons* hadde tilhold ved Hilleslandvatnet, Karmøy (RO) i perioden 12.-21.5.2003.
Foto: Christian Tiller.

Tabell 9. Funn (ind.) og aldersfordeling av splitterne *Sterna sandvicensis* i Norge i 2003.

*Records (individuals) and age distribution of Sandwich Tern *Sterna sandvicensis* in Norway in 2003.*

Fylke	1K	ad.	ub.	Total
<i>County</i>	<i>1Y</i>	<i>2Y+</i>	<i>Unknown</i>	
NO	-	4	-	4
HO	-	2	-	2
RO	2	9	79	90
VA	-	11	33	44
TE	-	-	3	3
VF	-	11	1	12
ØF	-	1	3	4
Total	2	38	119	159

Tabell 10. Funn (ind.) og aldersfordeling av svartterne *Chlidonias niger* i Norge i 2003.

*Records (individuals) and age distribution of Black Tern *Chlidonias niger* in Norway in 2003.*

Fylke	1K	ad.	ub.	Total
<i>County</i>	<i>1Y</i>	<i>3Y+</i>	<i>Unknown</i>	
FI	-	4	-	4
RO	3	2	-	5
VF	1	3	1	5
ØF	-	-	1	1
Total	4	9	2	15

ind. Ilene, Tønsberg (VF) 25.5. Siste registrering var 1 IK Klåstadkilen, Larvik (VF) 11.9. Av årets observasjoner var 4 ad. Mortensnes, Nesseby (FI) 7.7 mest anerkenningsverdig. Den svenske hekkebestanden viste en nedgang fra 267 par i 2002 til ca. 188 par i 2003 (Strid 2004), og også den danske bestanden hadde en nedgang fra 2002 med en reduksjon til 68-69 par på 4 lokaliteter (Borch Grell *et al.* 2004). *Tillegg*: 11 ind. RO i 2002.

Lomvi *Uria aalge* (I)

Etter invasjonen i 1997 har det vært sett lomvi i de store innsjøene på Østlandet årlig, men pr. des. 2003 er det knapt individer tilbake. Mjøsa ble helt islagt vinteren 2002/2003 og følgelig ble ingen individer observert her da. Fra januar til våren foreligger observasjoner fra råker i Tyrifjorden (BU) og Randsfjorden (OP): maks. 5 ind. Tyrifjorden 9.1-21.5 og maks. 7 ind. Randsfjorden 9.1-21.4. Fra høsten foreligger følgende funn: 2 ind. Mjøsa v/Ringsaker kirke (HE) 2.10, opptil 3 ind. Hovinsholm, Ringsaker (HE) 11.-12.10, 3 ind. Årnestangen, Rælingen (OA) 4.10, funn av et kadaver s.st. 15.10 og 2 ind. Jarenvatnet, Gran (OP) 18.10. I desember ble det kun gjort funn av 1 ind. Randsfjorden, Gran 26.12. I Väneren, Sverige er det kun noen ytterst få ind. som holder stand etter invasjonen i 1997 (Strid 2004).

Polarlomvi *Uria lomvia* (O NO-ØF)

Ant. ind. 03	Ant. ind. 91-03	Snitt 91-00	Rang 03	Tre beste år
7	50	3	3	01, 97, 03

Det ble et relativt godt år for observasjoner av polarlomvi i rapportområdet. Totalt er 7 ind. innrapportert: 3 ad. Bleiksoya, Andøy (NO) 30.6, 1 ind. Røstlandet, Røst (NO) 20.9, 1 ad. Valsneset, Bjugn (ST) 13.2, 1 ad. Jomfruland, Kragerø (TE) 16.1-14.2 og 1 ind. Hovedøya, Oslo (OA) 15.10. I Sverige ble 3 ind. observert i 2003 (Cederroth 2004).

Alke *Alca torda* (I)

Ingen funn foreligger fra rapportområdet i 2003.

Alkekonge *Alle alle* (I)

Det ble gjort to innlandsfunn: 1 ind. ca. 6 km sør for Vingnesbrua i Mjøsa, Lillehammer (OP) 4.10 og 1 ind. Storavatnet, Bømlo (HO) 8.12. Funnet i OP var nr.15 i fylket.

Skogdue *Columba oenas* (O SJ-HO, V)

Fem funn foreligger fra rapportområdet: 1 ind. Lensvik, Agdenes (ST) 30.-31.3, 1 ind. Viggja, Skaun (ST) 30.3, 1 ind. Hovin, Melhus (ST) 3.4, 1 ind. Ørin, Verdal (NT) 17.8 og 1 ind. Skogsøy, Øygarden (HO) 9.11. Det er ikke rapportert vinterfunn i 2003.

Tyrkerdue *Streptopelia decaocto* (O SJ-TR)

Kun 1 ind. fra rapportområdet: 1 ind. Tromsø (TR) 2.5.

Turteldue *Streptopelia turtur*

Ant. ind. 03	Ant. ind. 91-03	Snitt 91-00	Rang 03	Tre beste år
47	395	30	1	03, 91, 93

Det ble en solid ny rekord i NFKF sin virksomhetsperiode med 47 ind. (tab. 11). Vi må helt tilbake til starten av 1990-tallet for å finne tall som er i nærheten av årets. På vårtrekket ble 21 ind. registrert. Tidligste funn (unntatt et vinterfunn) var 1 ind. Utsira (RO) 6.5. Den etterfølgende høst ble det observert 23 ind. *Vinterfunn*: 1 2K Litjvatnet, Agdenes (ST) 1.1-2.3 (samme ind. som des. 2002) og 1 ind. Løvenstad, Rælingen (OA) 10.11-31.12. I Sverige ble det også et meget godt år med 121 ind., hvilket var den beste forekomsten siden 1995 (Strid 2004). I Danmark ble 61-66 ind. registrert i 2003 og antall hekkepar ble anslått til 9-11 (Lange 2005). *Tillegg*: 6 ind. i RO i 2002.

Snøugle *Bubo scandiaca*

Ant. ind. 03	Ant. ind. 91-03	Snitt 91-00	Rang 03	Tre beste år
13	184	14	5	00, 01, 96

Det ble observert 13 ind. (ekskl. imm. fra hekkefunn), og dette er omtrent som et gjennomsnittså å regne når det gjelder antall. Følgende funn er innrapportert: 1 ♀-f Kyllingstad, Gjesdal (RO) 2.1, 1 ind. Bordevarre, Sør-Varanger (FI) 3.3, 1 kadaver ved Matmora, Vågan (NO) 18.5, 1 ind. Steinbutjønnå, Sør-Fron (OP) 29.5, 1 ind. Stalujavri, Porsanger (FI) 28.6, 1 ad. + 1 imm. på en lokalitet Berlevåg (FI) 9.- 29.7, 1 ad. + 1 imm. på en lokalitet Båtsfjord (FI) 17.7, 2 ind. sørøst for Kalveholotinden, Vang (OP) 12.8, 1 ind. Rødal, Kragerø (TE) 19.11 og 1 ind. Skogsøy, Nesna (NO) 24.11.

Spurveugle *Glaucidium passerinum*

(O SJ-FI+MR-RO)

Totalt 15 ind. i rapportområdet. Fra FI er det rapportert om 1 ind. Stenbakk, Sør-Varanger 14.3, 1 ind., bl.a. i kasse Alta 22.-31.3 og 1 sy. ind. Mathisdalen, Alta 1.4. I MR ble enkeltind. observert i Mekdalen, Molde 30.12-6.4.2003, Moldemarka, Molde 6.4 og Snurruhaugen, Rindal (MR) 20.4. Om høsten ble det i MR hørt enkeltind. i Surnadal, Omsundet-Rensvik og Flatset, Frei 20.10. To funn er rapportert fra HO: 2 ind. responderte på lyd Voss i april og 1 ind. ble observert Flatlandsmo, Voss 17.6. Fra RO foreligger følgende funn: 1 ind. Egersund, Eigersund 14.2, 1 ind. Horve, Sandnes 23.12 og hamstringslager funnet i kasse Kyrkjøy, Finnøy 30.12.

Kattugle *Strix aluco* (O SJ-NO)

Ingen observasjoner er rapportert i 2003.

Slagugle *Strix uralensis*

I Norge har HE stort sett beholdningen av hekkende slagugler. I 2003 ble 1 ind hørt på en lokalitet i Våler

Tabell 11. Funn (ind.) og sesongfordeling (med datoperiode) av turteldue *Streptopelia turtur* i Norge i 2003.Records (individuals) and seasonal distribution (date period indicated) of Turtle Dove *Streptopelia turtur* in Norway in 2003.

Fylke	Vinter	Vår	Sommer	Høst	Vinter	Total
County	Winter	Spring	Summer	Autumn	Winter	
	(Jan.-Feb)	(6.5 – 22.6)	(3.7-31.7)	(1.8 - 30.11)	(Dec./des.)	
NO	-	-	-	7	-	7
ST	1	-	-	3	-	4
MR	-	-	-	2	-	2
HO	-	-	-	2	-	2
RO	-	8	1*	4	-	13
VA	-	8	1	2	-	11
TE	-	1	-	-	-	1
VF	-	2	-	1	-	3
BU	-	-	-	1	-	1
OA	-	1	-	1	*	2
OP	-	1	-	-	-	1
Total	1	21	2	23	0	47

*Noen ind. er først observert i perioden før og medregnes ikke i den etterfølgende perioden
Some inds. were first observed in the previous period and are not included in the following period

kommune, samt at ett par hekket på Finnskogen. ♀ i paret på Finnskogen er minst 13 år pr. 2003.

Lappugle *Strix nebulosa*

Ant. ind. 03	Ant. ind. 91-03	Snitt 91-00	Rang 03	Tre beste år
9	82	7	4	97, 94, 98

De siste årene, bortsett fra i 2002, er det ikke gjort observasjoner av lappugle i Norge. Årets 9 ind. må dermed betegnes som en god forekomst. *Alle funn*: 1 ind. Åse og Andenes, Andøy (NO) 3.-6.2, 1 ind. Breivegen bru, Sør-Fron (OP) 23.2, 1 ind. Brynsåsen, Stange (HE) 21.3, 1 ind. Gandvik, Nesseby (FI) 23.3, 1 ind. Hauksjøen, Sør-Varanger (FI) 23.3, 1 ind. pt. Ulvilla, Verdal (NT) 31.3 og antatt samme ind. Brakstadmyra, Inderøy (NT) 31.3, 1 ind. med hekkeindikasjon Varaldskogen, Kongsvinger (HE) 22.-25.4, 1 ind. Trysil (HE) medio mai og 1 ind. Pasvikdalen, Sør-Varanger (FI) 29.6. I Sverige har arten utvidet sitt utbredelsesområde sørover de siste årene, og i 2003 hekket den så langt sør som i Värmland (Strid 2004).

Jordugle *Asio flammeus* (V 12-2)

Etter to gode år pga av en god lemenforekomst i deler av landet, ble forekomsten i 2003 adskillig lavere. De funn som foreligger er alle fra perioden jan.-feb. *Alle funn*: 1 ind. Lista, Farsund (VA) 2.1, 1 ind. Vannbassenget, Eigersund (RO) 3.1, 1 ind. Kolnes, Sola (RO) 6.1, 1 ind. Revtangen, Klepp (RO) 10.1, 1 ind. Seksavige, Eigersund (RO) 17.1, 1 ind. Bore, Klepp

(RO) 19.1, 1 ind. Orre, Klepp (RO) 26.1 og opptil 2 ind. Reve, Klepp (RO) 1.2-22.4. Pga korte avstander mellom lokalitetene på Jæren (RO), vil årets forekomst i landet konservativt sett ligge på 4 ind. Tillegg: 4 ind. i RO jan.-feb. 2002.

Nattravn *Caprimulgus europaeus* (O SJ-VA, H)

Årets vestligste funn skrev seg fra Utsira (RO) hvor 1 ind. ble observert 31.5-1.6. Fra VA er det antatt 22 ind. fra tilsammen 10 lokaliteter i Kristiansand, Søgne, Mandal, Farsund, Songdalen og Marnardal kommuner. Hekkefunn: Ingen konkrete hekkefunn er gjort, men arten er påvist i hekketiden i AA (1 lokalitet / 3 ind.), TE (10 lokaliteter / 11 ind.), VF (7 lokaliteter / 8 ind.), BU (16 lokaliteter / 23 ind.), OA (15 lokaliteter / 15 ind.), HE (1 lokalitet / 1 ind.) og ØF (147 ind.). Første funn for året var 2 ind. Fukeknatten, Kongsberg (BU) 7.5 og seneste observasjon var 1 ind. Jåbekk, Mandal (VA) 12.9.

Isfugl *Alcedo atthis*

Ant. ind. 03	Ant. ind. 91-03	Snitt 91-00	Rang 03	Tre beste år
13	172	11	6	01, 92, 02

Etter to gode år ble det et mer normalt år i 2003 med 13 ind. (tab. 12). Det var ingen påviste hekkinger dette året. NO fikk sitt andre funn av arten, da et ferskt kadaver ble funnet i Svolvær, Vågan 9.7. Dette var samtidig årets nordligste funn i landet. Det vestligste

Så ble det et oppsving for turteldue *Streptopelia turtur* i år 2003, etter flere år med svake forekomster. Faktisk må vi tilbake til begynnelsen av 90-tallet for å finne årstotaler som er i nærheten av rekordåret 2003. Bildet viser en 1K på Herdlevar, Øygarden (HO) 13.10.2003. Foto: Frode Falkenberg.

funnet skriver seg fra Hidra, Flekkefjord (VA) 24.1. I Storbritannia ble hekkebestanden estimert til 1165 par, noe som er det høyeste siden de systematiske registreringene startet i 1996 (Holling 2007).

Hærfugl *Upupa epops*

Vårtrekk/høsttrekk. Rangering for totalantall. Spring/autumn migration. Ranking for totals.

Ant. ind. 03	Ant. ind. 91-03	Snitt 91-00	Rang 03	Tre beste år
7/15	48/156	3/12	3	93, 01, 03

Det var en god forekomst av hærfugl, og det var relativt høye antall både vår og høst. 22 ind. ble observert (tab. 13). Årets første individ ble sett i Sande, Farsund (VA) 16.4 og årets siste ind. ble observert på Sletten, Åsnes (HE) 10.12. Funnet i HE var samtidig et svært sjeldent vinterfunn som medregnes i høsttrekk-perioden. Totalt 123 ind. i Sverige var det beste året siden 1996 respektive høsten 1993 (Strid 2004). Også i Danmark var 40-41 ind. vesentlig over gjennomsnittet for perioden

1988-2001 (Lange 2005). I Storbritannia fikk man en liten oppsving med 112 ind. observert i 2003, men likevel er ikke dette mer en gjennomsnittet for perioden 1990-1999 (Fraser & Rogers 2006).

Gråspett *Picus canus* (O SJ-TR)

Ingen funn foreligger fra rapportområdet i 2003.

Grønnspekk *Picus viridis* (O SJ-NO)

1 ind. Lislhølvatnet, Brønnøy (NO) 26.5 og 1 ind. Hommelstø, Brønnøy (NO) 7.9 var de eneste rapporterte ind. i 2003.

Svartspett *Dryocopus martius* (O SJ-NO + SF-RO)

Fra det nordlige rapportområdet er det antatt 4 ind. fra Sør-Varanger kommune (FI) i perioden 2.5-28.10, 3 ind i Rana kommune (NO) i perioden 25.2-13.10, 1 ind i Hemnes kommune (NO) i perioden 13.9-5.11 og 1 ind i Rødøy kommune i oktober. Fra det vestlige rapportområdet foreligger kun funn fra RO. Herfra rapporteres enkeltindivider i Sandnes, Lund, Hå (2 ind.) og Eigersund kommuner i perioden 8.4-19.10.

Tabell 12. Funn (ind.) og årstidsfordeling av isfugl *Alcedo atthis* i Norge i 2003.*Records (individuals) and monthly distribution of Kingfisher Alcedo atthis in Norway in 2003.*

Fylke	jan.-feb.	mars-apr.	mai-juni	juli-aug.	sept.-okt.	nov.-des.	Total
County	Jan.-Feb.	March-Apr.	May-June	July-Aug.	Sept.-Oct.	Nov.-Dec.	
NO	-	-	-	1	-	-	1
VA	1	-	-	-	-	-	1
AA	-	-	-	-	1	*	1
VF	-	-	3	-	1	1	5
OA	-	-	2	-	2	*	4
OP	-	-	1	-	-	-	1
Total	1	-	6	1	4	1	13

*ind. fra sept.-okt. oppholdt seg i området til nov.-des. og medregnes kun i første periode
the ind. observed in Sept.-Oct. stayed until Nov.-Dec. and is only entered in the first period.

Hvitryggspett *Dendrocopos leucotos* (O SJ-NT, OP-ØF)

Det foreligger ingen funn fra rapportområdet i 2003. Vi tar med det østligste funnet utenfor rapportområdet: 1 ind. Blåberget, Flesberg (BU) 19.4. Fra Sverige rapporteres fire hekkende par i 2003 (Strid 2004).

Tretåspett *Picoides tridactylus* (O SF-VA)

Følgende funn foreligger: 1 ♀ Benkafjell, Sauda (RO) 19.10, 1 ind. Sirdalen, Sirdal (VA) medio okt. og 1 ind. Olavsvalen, Søgne (VA) 6.11.

Tabell 13. Funn (ind.) og sesongfordeling (med datoperiode) av hærflugl *Upupa epops* i Norge i 2003.*Records (individuals) and seasonal distribution (date period indicated) of Hoopoe Upupa epops in Norway in 2003.*

Fylke	Vår	Høst	Total
County	Spring	Autumn	
	(16.4-16.5)	(7.8-10.12)	
NO	-	3	3
ST	-	1	1
MR	-	1	1
SF	1	-	1
RO	-	1	1
VA	2	1	3
TE	-	1	1
BU	1	1	2
OP	-	2	2
HE	1	3	4
ØF	2	1	3
Total	7	15	22

Trelerke *Lullua arborea*

Ant. ind. 03	Ant. ind. 91-03	Snitt 91-00	Rang 03	Tre beste år
132	1049	67	3	99, 02, 03

Det ble rapportert 132 ind. i 2003, og dette er tilnærmet lik forekomsten i 2002 (134 ind. inkl. tillegg under). Det store flertallet av funnene er som vanlig fra hekkeområdene i ØF og relativt få ind. ble registrert på trekklokaliteter vår og høst (tab. 14). De vestligste funnene i antatte hekkeområder var alle fra Kragerø (TE): 2 sy. Stabbestad 28.3-23.4, 2-3 sy. Rapentangen og 1 reir funnet Portør sommer. Ellers er det ikke rapportert påviste hekkinger. *Vinterfunn*: 1 ind. Gunnarsmyra, Farsund (VA) 3.-5.1, 1 ind. Skeie flystripe, Klepp (RO) 7.2 og 1 ind. Sandøya, Sandøy (MR) 28.12. Funnet fra MR er faktisk det første i fylket. *Tillegg*: 4 ind. i RO høsten 2002.

Fjellerke *Eremophila alpestris* (T,V)

Ant. ind. 03	Ant. ind. 91-03	Snitt 91-00	Rang 03	Tre beste år
184	3045	309	9	98, 99, 95

På trekk ble det registrert 164 ind. fra FI og sørover. Av disse ble 57 ind. registrert i vårtrekkperioden og 107 ind. i høsttrekkperioden. De fire siste årene har dermed vært de fire svakeste årene for arten siden den ble tatt inn som rapporteringsart f.o.m 1993. *Fylkesfordeling (mars-mai/sept.-nov.)*: FI (0/35), NO (0/2), ST (1/0), HO (5/0), RO (0/10), VA (36/25), AA (5/0), TE (4/17), VF (3/16), ØF (3/2). *Fra hekkeområdene*: Fra Oppdal kommune i ST rapporteres 5 ♂ og 5 ♀ ved Finnsjøen 10.6, 1 sy. Nordre Snøfjelltjern 10.6, opptil 9 ad. + 3 juv. Olmflya 12.-24.6, 4 ad. vest for Veslnøsa 23.6, opptil 1 par Finnsjøa 5.-13.7, 3 ad. Slåbergstjørmin 13.7

Tabell 14. Forekomst av trelerke (ind.) *Lullula arborea* i Norge i 2003.*Records (individuals) of Wood Lark Lullula arborea in Norway in 2003.*

Fylke	jan.-feb.	Vårtrekk	Hekkelok.	Høsttrekk	des.	Total
County	Jan.-Feb.	Spring	Breeding loc.	Autumn	Dec.	
MR	-	-	-	-	1	1
RO	1	-	-	2	-	3
VA	1	2	-	18	-	21
TE	-	-	6*	1	-	7
VF	-	2	-	3	-	5
OA	-	-	20	-	-	20
HE	-	-	6	-	-	6
ØF	-	-	68	1	-	69
Total	2	4	100	25	1	132

* Voksenfugler fra hekkefunn er inkludert. *Adults from breeding pairs are included.*

og 1 par Veslfinnshøa 13.7. Fra MR rapporteres 3 ind. Horgheimsflya, Rauma 21.6. Fra HO rapporteres ca. 10 ind. Bjoreiddalen, Eidfjord 6.8. Fra TE rapporteres ad. + juv. Fisketjøna, Tinn 20.7. Fra OP rapporteres 1 ind. Bjertdalen, Nordre Land 15.6, 1 ind. Snøheim, Dovre 18.6, 5 ind. Fisketjerna, Øystre Slidre 6.7. Fra HE rapporteres 1 ind. Salsfjellet, Engerdal 27.6. *Vinterfunn:* opptil 6 ind. Håtangen, Hå (RO) 4.-31.1, opptil 6 ind. Revtangen, Klepp (RO) 4.-10.1, 3 ind. Jomfruland, Kragerø (TE) 10.2, 1 ind. Stråholmen, Kragerø (TE) 8.12, 2 ind. Mølen, Larvik (VF) 9.12, 1 ind. Sørneset, Klepp (RO) 12.-22.12 og 1 ind. Revtangen, Klepp (RO) 22.12.

Låvesvale *Hirundo rustica*

To svært sjeldne vinterfunn av denne insektspecialisten er rapportert: 1 ind. Ime, Mandal (VA) 27.1 og 1 ind. Kolnes, Sola (RO) 1.12.

Tartarpiplerke *Anthus richardi*

Ant. ind. 03	Ant. ind. 91-03	Snitt 91-00	Rang 03	Tre beste år
54	459	29	3	01, 94, 03

Totalt 54 ind. er rapportert, og det er en forekomst langt over gjennomsnittet. *Vårfunn:* 1 ind. Jomfruland, Kragerø (TE) 11.-19.5. Tidligste registrering om høsten var 1 ind. på Titran, Frøya (ST) 6.9. *Fylkesfordeling (høst):* NO (5), ST (4), HO (4), RO (17), VA (10), TE (3), VF (5) og ØF (1). *Vinterfunn:* 1 ind. Nesheimsanden, Farsund (VA) 28.1, minst 1 ind. Lista-området, Farsund (VA) 6.-30.12, 1 ind. Justøy camping, Lille-sand (1. funn i AA) 12.12 og 1 ind. Stavasand, Karmøy (RO) 31.12. I Sverige ble det rapportert 63 ind. fra høsttrekket som er den nest høyeste opptreden bak 2001 (Strid 2004). Også Danmark hadde den nest

høyeste opptreden (bak 1994) av arten med 51 ind. (Lange 2005). I Storbritannia innebar 129 ind. et godt år (Fraser & Rogers 2006).

Lappiplerke *Anthus cervinus* (O=FI-TR)

Ant. ind. 03	Ant. ind. 91-03	Snitt 91-00	Rang 03	Tre beste år
33	498	39	8	02, 01, 00

Etter tre meget gode år, ble det en solid nedgang til en forekomst under gjennomsnittet i 2003. Totalt 33 ind. inkl. 2 ad. fra et hekkefunn er antatt. *Vårfunn:* 2 ind. Østensjøvann, Oslo (OA) 30.4, 1 ind. Monsrudvika, Fet (OA) 6.5 og 1 ind. Lista fyr, Farsund (VA) 13.5. Fra NO rapporteres et meget sjeldent hekkefunn, da et reir ble funnet Skålsvikvatnet, Meløy 9.6. Tidligste registrering på høsttrekk var 1 ind. Søgnejordet, Søgne (VA) 26.8 og den seneste registreringen var 2 ind. Verevågen, Farsund (VA) 13.10. *Fylkesfordeling (høst):* ST (1), RO (1), VA (6), TE (2), VF (5), BU (1), OA (4) og ØF (7). I Danmark var forekomsten på 59 ind. den fjerde laveste i årsrapportens historie (Lange 2005).

Heiipielerke *Anthus pratensis* (V 12-2)

270 ind. er rapportert fra rapporteringsperioden, og det er som tidligere år veldig sannsynlig en betydelig underrapportering fra RO og VA. 15 ind. er rapportert fra jan.-feb. og 255 ind. fra des. Det nordligste vinterfunnet var 1 ind. Sandøya, Sandøy (MR) 28.12. *Fylkesfordeling (jan.-feb./des):* MR (0-3), HO (0-6), RO (0-165), VA (15-45), TE (0-30) og VF (0-6).

Skjærpielerke *Anthus spinoletta* (I)

9-10 ind. er rapportert fra innlandslokaliteter. *Alle funn:* 1 ind. Holte, Sauherad (TE) 22.3, 2 ind. Øra,

Nome (TE) 25.3, 1 ind. Børsesjø, Skien (TE) 4.4, 1-2 ind. Dokkadeltaet, Søndre/Nordre Land (OP) 5.-9.4, 1 ind. Årnestangen, Rælingen (OA) 6.4, 1 ind. Eidsvoll stasjon, Eidsvoll (OA) 6.4, 1 ind. Lågendeltaet, Lillehammer (OP) 17.4 og 1 ind. Totenvika, Østre Toten (OP) 30.4.

Sørlig gulerle *Motacilla flava flava* (O SJ-HO)

Det foreligger ingen funn fra rapportområdet bestemt til denne ua. i 2003.

Sårle *Motacilla flava thunbergi* (H MR-HO)

Ett hekkefunn er rapportert i rapporteringsområdet: Minst 1 par hekket Garen, Eidfjord (HO) juni/juli. Øvrige funn av gulerle som ikke er ua.-bestemt fra MR-HO: 1 ind. Male, Fræna (MR) 29.5, 1 ind. s.st. 3.8, 1 ♂ Ervik, Selje (SF) 24.5 og 1 ind. Grandane, Voss (HO) 10.5.

Engelsk gulerle *Motacilla flava flavissima*

Ant. ind. 03	Ant. ind. 91-03	Snitt 91-00	Rang 03	Tre beste år
18	182	12	4	98/02, 01

18 ind. er antatt ut fra funnmassen i 2003, og ingen observasjoner ble gjort utenom RO-VA. Fra Jæren (RO) rapporteres bl.a maks. 2 par (19.8) fra Orreosen, Klepp 4.6-19.8 og 1 par Ljoshaug, Klepp 11.5. Ellers er det rapportert om enkeltind. av ♂♂ fra bl.a. Grudavannet, Klepp 24.4, Kvasseheim, Hå 23.5, Horpestadvannet, Klepp 3.6, Skeie, Klepp 30.6 og 10.9 og Erga, Klepp 1.7. Fra VA rapporteres 1 ♂ Sangvik, Søgne 2.-6.5 og 1 ind. Østerhus, Søgne 6.5. Tillegg: 9 ind. i RO i 2002.

Vintererle *Motacilla cinerea*

(O SJ-HO, V 12-2, S 5-7 RO-AA)

Utenom hekkeområdene er det få registreringer i det nordlige rapportområdet, og de fleste registreringene fra trekkperiodene foreligger fra HO (tab. 15). I rapportområdet registreres arten om våren nesten utelukkende fra hekkeområdene eller antatte hekkeområder når førstegangsregistreringene gjøres. I Trøndelagsfylkene ble vintererla i 2003 funnet på fire nye potensielle hekkelokaliteter i NT, og fem tilsvarende i ST. Tilsammen 65 potensielle hekkelokaliteter er pr. 2003 funnet i Trøndelag (Reinsborg & Bangjord 2007). I 1990 var det til sammenligning kun 12 kjente lokaliteter i Trøndelag. *Hekkefunn/funn på potensielle hekkelokaliteter*: I NT er det rapporteringer fra Stjørdal (2), Verdal (2) og Lierne (1). I ST fra Melhus (3), Trondheim (2), Klæbu (2), Skaun (2), Malvik, Røros og Oppdal. I MR fra Rindal og Frei. I HO fra Voss (6), Bergen (5), Osterøy og Etne. I RO fra Time (4) og Sandnes (2) i tillegg til en ukjent lokalitet. I VA ble det gjort førsteregistreringer av påviste hekkinger på tilsammen 19 lokaliteter i Songdalen (8), Kristiansand (3), Mandal (3), Flekkefjord, Åseral, Audnedal, Sirdal og Lyngdal (Brattfjord 2005). *Vinterfunn*: Totalt ble det registrert 32 ind. i vinterperioden (tab. 15). Dette er over en fordobling fra foregående år, og en forekomst godt over gjennomsnittet i NFKF sin virksomhetsperiode.

Linerle *Motacilla alba alba* (V 11-2)

63 ind. ble registrert i rapportperioden, og av disse ble 56 ind. kun registrert i nov. Ingen funn er rapportert fra jan.-feb. Alle funn i des.: 1 ind. Halden sentrum, Halden (ØF) 1.-2.12, 1 ind. Rakkestad sentrum, Rakkestad (ØF) 4.12, 1 ind. Hollunds dalen, Bømlo (HO) 6.12, minst 1 ind. Orreelva, Klepp (RO) 6.12, 1 ind.

Tabell 15. Antall hekkefunn og potensielle hekkelokaliteter av vintererle *Motacilla cinerea* fra SJ-VA, samt trekkobservasjoner (ind.) fra SJ-HO i 2003. Vinterfunn (ind.) angis for hele landet.

Breeding records and records from potential breeding locations of Grey Wagtail Motacilla cinerea, from SJ-RO, and migration records (individuals) from SJ-HO in 2003. Winter records (individuals) from all counties.

Fylke	jan.-feb.	Vårtrekk	Hekkefunn	Potensielle hekkelok.	Høsttrekk	des.
County	Jan.-Feb.	Spring	Breeding records	Records (loc.) in breeding season	Autumn (Sept.-Nov.)	Dec.
NT	-	-	-	5	1	-
ST	-	-	3	9	1	-
MR	-	-	-	2	1	-
HO	-	-	-	13	8	-
RO	8	-	7	-	-	8
VA	4	-	19	-	-	7
TE	-	-	-	-	-	2
VF	1	-	-	-	-	1
HE	-	-	-	-	-	1
Total	13	0	29	29	11	19

Steinskvett Oenanthe oenanthe av den grønlandske underarten leucorhoa, fanget inn for ringmerking på Titran, Frøya (ST) 20.9.2003. Fuglen hadde tilhold på lokaliteten fram til 6.10. Denne underarten forekommer trolig regelmessig på vestkysten om høsten, men biometriske mål, og da spesielt vingelengde, er nødvendig for å skille den fra nominatunderarten. Denne fuglen hadde et vingemål på 105 mm. Foto: Kjetil Aa. Solbakken.

Rødvingetrost Turdus iliacus av den islandske underarten coburni, fanget inn for ringmerking på Titran, Frøya (ST) 1.10.2003. Underarten er gjennomgående større, har lengre vinger, er mørkere på oversiden og er kraftigere streket på bryst og flanker enn nominatunderarten. Foto: Kjetil Aa. Solbakken.

Lista, Farsund (VA) 6.12, 1 ind. Hellesylt, Stranda (MR) 31.12 og 1 ind. Vallidal, Norddal (MR) 31.12. Det nordligste funnet i rapporteringsperioden var 1 ind. Bodø, Bodø (NO) 20.11. *Fylkesfordeling (alle funn)*: NO (1), ST (1), MR (2), HO (3), RO (34), VA (9), VF (8), OA (2), OP (1) og ØF (2).

Svartryggerle *Motacilla alba yarrellii*

Ant. ind. 03	Ant. ind. 91-03	Snitt 91-00	Rang 03	Tre beste år
315	1493	114	1	03, 02, 98

315 ind. er antatt ut fra funnmassen i 2003, og dette er ny årsrekord i NFKF sin virksomhetsperiode. Estimaten må grunnet fare for dobbeltregistreringer imidlertid betraktes som usikre. Førstefunn av året var 1-2 ind. Reve, Klepp (RO) 25.-27.2. Øvrige feb.-funn: 1 ind. Kalandsvika, Bergen (HO) 27.2. Ingen ind. ble registrert i jan. og des. Det nordligste funnet var 1 ♂ Tautrasvaet, Frosta (NT) 2.3. *Hekkefunn*: 1 par bygget reir Hollingen, Aukra (MR) 19.4, blandingspar med linerle hekket Eltvik, Selje (SF) 7.6, par hekket Vinnesholmen, Fusa (HO) 27.5, par hekket Telavåg, Sund (HO) 15.6, 6 par + 2 blandingspar med linerle hekket i Hå kommune (RO), hekking Mortavika, Rensøy (RO) 15.7, minst 3 par + 2 blandingspar med linerle hekket i Lista-området, Farsund (VA). *Fylkesfordeling (alle funn)*: NT (1), ST (4), MR (4), SF (9), HO (38), RO (160), VA (84), AA (1), TE (5), VF (1), BU (1), OA (2), OP (2) og ØF (3). Fra Sverige rapporteres 26 ind., noe som er på nivå med de siste årenes høye summer (Strid 2004). Fra Danmark rapporteres ca 75 ind. og dette vurderes som en god forekomst (Lange 2005). *Tillegg*: 25 ind. i RO i 2002.

Sidensvans *Bombycilla garrulus* (H)

Det var ingen påviste hekkinger i 2003, men en rekke hekkeindikasjoner: 4 ind. Kalvøya, Steinkjer (NT) 10.5, 1 ind. Vesleflisa, Våler (HE) 15.5, 2 ind. Bulandsvatnet, Stjørdal (NT) 17.5, 2 ind. Dragsten, Selbu (ST) 25.5, 1 ind. Kila, Rødøy (NO) i juni, 1 par Viskis, Saltald (NO) 17.6, 2 ind. Røa v/Femunden, Røros (ST) 22.6, 1 engstelig par Oppeid, Hamarøy (NO) 10.-11.7, 3 ind. Svarttjernet, Sør-Fron (OP) 2.8 og 5 ind. Store Molla, Vågan (NO) 8.-12.8.

Gjerdsmett *Troglodytes troglodytes* (O SJ-TR)

2 ind. er rapportert: 1 ind. ble rm. Dividalen fuglestasjon, Målselv (TR) hhv. 9.8 og 18.9.

Jernspurv *Prunella modularis* (V 12-2)

14 ind. ble rapportert vinterstid i 2003, og dette er i nærheten av gjennomsnittet i NFKF sin virksomhetsperiode. Av disse ble 6 ind. registrert i jan./feb. og 8 ind. i des. Alle funn var av enkeltindivider. *Fylkesfordeling (jan.-feb./des.)*: HO (2/0), RO (0/1), VA (3/4), TE (1/1), OA (0/1) og ØF (0/1).

Nattergal *Luscinia luscinia* (O SJ-HO)

Ingen funn foreligger fra rapportområdet i 2003.

Svartrødstjert *Phoenicurus ochruros*

Ant. ind. 03	Ant. ind. 91-03	Snitt 91-00	Rang 03	Tre beste år
75	976	74	7	00, 95, 96

Med 75 ind. ble 2003 et gjennomsnittsår for arten. Det ble registrert 13 ind. i vinterperioden (tab. 16). Det nordligste funnet var 1 ♀-f Røstlandet, Røst (NO) 9.4. Andre funn nord for Dovre var 1 ♀-f Glåmos, Røros (ST) 17.4 og 1 ♀-f Verdal kassefabrikk, Verdal (NT) 28.8. *Hekkefunn*: 1 par hekket Stortinget, Oslo (OA) 18.5-14.8, 1 par hekket Akershus festning, Oslo (OA) 21.5-20.8 og 1 par hekket Halden sentrum, Halden (ØF) 6.-8.7. Det var videre hekkeindikasjoner i form av 1 par i Hunndalen, Gjøvik (OP) 11.5 og 2 ♀-f (årsunger?) Moelven industrier, Ringsaker (HE) 11.7. *Tillegg*: 9 ind. vår og 1 ind. høst i RO i 2002.

Buskskvett *Saxicola rubetra* (V 11-3)

1 sent ind. Nesheimsanden, Farsund (VA) 22.11 var det eneste funnet innenfor rapportperioden.

Svartstrupe *Saxicola torquata*

Ant. ind. 03	Ant. ind. 91-03	Snitt 91-00	Rang 03	Tre beste år
34	355	20	5	00, 01, 02

Det ble rapportert min. 34 ind. inkl. ad. fra hekkepar i 2003, og det er et år over gjennomsnittet i NFKF sin virksomhetsperiode. Etter rekordåret 2000 har forekomsten gått gradvis nedover. De aller fleste ind. ble registrert på kyststrekningen fra Stad, Selje (SF) til Farsund (VA). Fordelingen av vår- og høsttrekkfunn var forholdsvis jevn med 14 ind. i vårtrekkperioden og 15 ind. i høsttrekkperioden. *Fylkefordeling (mars-apr./sept.-nov.)*: SF (2-3), RO (6-7), VA (4-3), TE (0-1), VF (0-1) og ØF (2-0). *Hekkefunn*: 1 par med 6 pull. i reir Stad, Selje (SF) 22.6. Det var også hekkeindikasjoner i form av 1 ♀ Ervik, Selje (SF) 6.6, 1 sy. ♂ Sør-Karmøy (RO) 9.4 og 1 sy. ♂ Skudenesområdet, Karmøy (RO) 10.-14.4. *Vinterfunn*: 1 ind. Jøllestø, Farsund (VA) 2.-4.1, 1 ♂ Skårbø, Selje (SF) 19.1, minst 1 ind. Stad, Selje (SF) 25.1, 1 ♂ Orre, Klepp (RO) 17.11-7.12 og 1 ♂ Tarevika, Farsund (VA) 31.12. Vinterfunnet fra RO er inkl. i høsttrekk-fordelingen over, og hekkefunnet fra SF er inkludert i vårtrekk-fordelingen. I Sverige ble det registrert 27 ind. i 2003 som er på nivå med de gode forekomstene i 2000 og 2001 (Strid 2004). I Danmark hekket 28-30 par i 2003, omtrent på nivået fra hhv. 28 og 21 par i 2000 og 2001 (Borch Grell et al. 2004). *Tillegg*: 2 ind. vår i RO i 2002.

Steinskvtett *Oenanthe oenanthe leucorhoa*

1 ind. rm. Titrans, Frøya (ST) 20.9-6.10 var første funn av ua. i ST. Minst 3 ind. Røstlandet, Røst (NO) 16.9-okt. og 1 ind. Hvasser syd, Tjøme (VF) 31.10-3.11 viste karakterer til denne grønlandske underarten.

Tabell 16. Antall ind. av svartrødstjert *Phoenicuros ochruros* i Norge i 2003.*Numbers (individuals) of Black Redstart Phoenicuros ochruros in Norway in 2003.*

Fylke	jan.-feb.	mars-mai	juni-juli	aug.-nov.	des.	Total
County	Jan.-Feb.	Mars-May	June-July	Aug.-Nov.	Dec.	
NO	-	1	-	-	-	1
NT	-	-	-	1	-	1
ST	-	1	-	-	-	1
HO	-	1	-	-	-	1
RO	1	9	-	10	4°	24
VA	2	7	1	8	5	23
AA	-	1	-	2	-	3
TE	-	7	-	2	1	10
OA	-	-	1*	°	-	1
OP	-	2	°	-	-	2
HE	-	-	2	-	-	2
Total	3	29	4	23	10	69

* Hekkefunn ikke medregnet. *Breeding records not included.*°Noen ind. er først observert i perioden før og medregnes ikke i den etterfølgende perioden
*Some inds. were first observed in the previous period and are not included in the following period***Ringtrost** *Turdus torquatus* (V 12-2)

Det ble gjort tre vinterfunn, og to av de ble gjort så langt nord som i NO. Alle funn: 1 ind. Hvasser syd, Tjøme (VF) 4.1, 1 ind. Oldra, Meløy (NO) i jan. og 1 ♂ Nesna sentrum, Nesna (NO) i jan.-feb.

Måltrost *Turdus philomelos* (V 12-2)

8 ind. er rapportert vinterstid, og det er omtrentlig som et gjennomsnittså å regne. 7 ind. er rapportert fra jan./feb. og 1 ind. fra des. Nordligste vinterfunn var 1 ind. Laukvik, Vågan (NO) 10.-28.2. *Fylkesfordeling (jan.-feb./des):* NO (1-0), MR (1-0), SF (0-1), HO (1-0), RO (2-0) og VA (2-0).

Rødvingetrost *Turdus iliacus coburni*

Det foreligger to funn fra 2003 og begge var fra Titran, Frøya (ST): 1 ind. rm 1.-2.10 og 1 ind. rm 19.10.

Duetrost *Turdus viscivorus* (O SJ-HO, V 12-2)

I rapportområdet ble det rapportert 56 ind. Av disse er 53 ind. rapportert fra perioden april-aug., mens 3 ind er rapportert fra perioden okt.-nov. Dette er marginalt det høyeste antallet i NFKF sin virksomhetsperiode. Første vårfunn var i HO 9.3. *Vår-/sommerfunn:* I FI totalt 3 ind. i Sør-Varanger, i TR 1 ind. i Tromsø, i NO 1 ind. i Andøy, i NT totalt 5 ind. i Lierne (3), Grong (1) og Nærøy (1), i ST totalt min. 22 ind. i Meldal (6 inkl. 2 ad. fra et hekkefunn), Røros (5), Holtålen (min. 5), Orkdal (3), Trondheim (2) og Midtre Gauldal (1), i MR 1 ind. i Rindal og i HO totalt 20 ind. i Odda (6), Øygarden (5), Voss (4), Bergen (3), Fjell (1) og Lindås (1). *Høstfunn:* 3 ind. ble registrert i HO i perioden 4.10-14.11. *Vinterfunn:* 1 ind. Lista, Farsund (VA)

2.-10.1, opptil 3 ind. Karljohansvern, Horten (VF) 5.-27.1, 1 ind. Tengedal, Bjerkreim (RO) 13.-18.2, 1 ind. Utsira (RO) 24.2, 1 ind. Vanse, Farsund (VA) 28.2 og 1 ind. Orre, Klepp (RO) 6.12.

Gresshoppesanger *Locustella naevia*

Ant. ind. 03	Ant. ind. 91-03	Snitt 91-00	Rang 03	Tre beste år
66	557	43	1	03, 97, 98

Det ble rapportert ca 100 gresshoppesangere i 2003, og av disse ble 66 ind. rapportert som syngende. Dette er ny rekord hva angår registrerte sy. gresshoppesangere i NFKF sin virksomhetsperiode. Dersom alle sommerfunn (mai-juli) der ikke annet er oppgitt, antas å være sy. ♂♂, øker totalen til 67. Det eneste funnet nord for Dovre var 1 sy. Skatval, Stjørdal (NT) 26.7-10.8. Første vårfunn var 1 ind. rm. Utsira (RO) 18.4, mens siste høstfunn var 1 ind. Røvær, Haugesund (RO) 9.10. *Fylkesfordeling (sy. ind.):* NT (1), SF (3), HO (2), RO (29), VA (7), AA (1), TE (1), VF (3), BU (2), OA (11), HE (2) og ØF (4). I høstmaterialet inngår 34 ind (hvorav 23 ind. rm. i RO i perioden 17.8-13.9) i RO (26), VA (5), OA (2) og ØF (1). *Tillegg:* 6 sy. ind. i RO i 2002.

Sivsanger *Acrocephalus schoenobaenus* (AA-ØF)

I rapportområdet ble 44 ind. (de fleste sy.) rapportert i hekketida. De fleste funnene var av enkeltind. De største ansamlingene var opptil 7 sy. Årnestangen, Rælingen (OA) 3.6-24.7, 5 sy. Gjesåssjøen, Åsnes (HE)

som var en nedgang fra 11 sy. i 2002 og opptil 4 sy. ind. Hellesjøvann, Aurskog-Høland (OA) 18.5-12.6. Første vårfunn var 1 ind. Borrevannet, Horten (VF) 1.5. *Fylkesfordeling (hekketid)*: TE (4), VF (5), BU (1), OA (17), HE (13) og ØF (4). *Høstfunn (4.8-21.9)*: TE (2), VF (11), OA (4), OP (1) og ØF (25).

Myrsanger *Acrocephalus palustris*

Ant. ind. 03	Ant. ind. 91-03	Snitt 91-00	Rang 03	Tre beste år
575	3183	208	2	02, 03, 01

Årets min. 575 ind. innebar at 2003 ble tilnærmedesvis likt rekordåret 2002 (592 ind. inkl. tillegg under). Til forskjell fra i 2002 ble det på langt nær registrert så mange myrsangere nord for Dovre, på Vestlandet og nord på Østlandet som i 2002. Nord for Dovre ble kun 2 ind. registrert, men disse var til gjengjeld så langt nord som i FI. Disse var begge fra Slettnes fuglestasjon, Gamvik hvor 2 ind. ble rm. ca. 13.9. I SF ble 4 sy. ind. registrert, mot 13 sy. i 2002. Av større antall fra høsten nevnes 61 rm. ind. Borrevannet, Horten (VF) 15.7-17.9. Første vårfunn var 1 sy. Borhaug, Farsund (VA) 18.5, mens siste høstfunn var ind. rm. Borrevannet, Horten (VF) 21.9. Forekomsten av myrsanger i AA er oppsumert i (Kjøstvedt 2006). *Fylkesfordeling (inkl. ad. fra hekketid)*: FI (2), SF (4), RO (12), VA (9), AA (17), TE (33), VF (ca.153), BU (24), OA (133), OP (4), HE (3) og ØF (181). Forekomsten i Storbritannia med 33 ind. på trekk karakteriseres som en svak opptreden (Fraser & Rogers 2006). I hekketida ble arten registrert på kun seks lokaliteter, hvilket var den svakeste opptredenen siden systematiseringen av funnmaterialet for arten ble påbegynt i 1973 (Holling 2007). *Tillegg*: 5 ind. i RO i 2002.

Rørsanger *Acrocephalus scirpaceus* (SJ-HO)

4 ind. er rapportert fra rapportområdet. *Alle funn*: 1 sy. Bergen (HO) 8.-9.6, 1 sy. Leksdalsvatnet, Verdal (NT) 18.-24.6, 1 IK Ona, Sandøy (MR) 7.-16.9 og 1 IK rm. Røstlandet, Røst (NO) 19.-21.9.

Gulsanger *Hippolais icterina* (O SJ-TR)

Ingen funn foreligger fra rapportområdet i 2003.

Hauksanger *Sylvia nisoria*

Ant. ind. 03	Ant. ind. 91-03	Snitt 91-00	Rang 03	Tre beste år
75	538	23	2	02, 03, 01

Det ble nok et svært godt år for observasjoner av hauksanger. 75 ind. er antatt i 2003, men det er likefullt mer enn en halvering i forhold til rekordåret 2002 (164 ind.). Det store flertallet av funnene dreide seg om 1K-fugler på diverse kystlokaliteter fra Røst (NO) til Store Færder, Tjøme (VF) i aug.-okt. I hekketida ble arten registrert på de klassiske lokalitetene Jomfruland, Kragerø (TE) og Mølen, Larvik (VF).

På Jomfruland ble 1 ind. registrert 29.5 og på Mølen ble arten observert fra 29.5 og 2 ♀♀ ble rm. 31.5-4.6. Fra VF er det også rapportert opptil 1 par Moutmarka, Tjøme 30.5-7.6. Her ble det senere fanget og rm. 1 IK så tidlig som 30.7, hvilket er en sterk hekkeindikasjon fra området. 1 ind. Hareid (MR) 1.7 er også anmerkingsverdige. I høstmaterialet er det kun 1K-fugler med unntak av 1 ad. Røstlandet, Røst (NO) i løpet av perioden 16.9-7.10, 1 ad. Reve ornitologiske stasjon, Klepp (RO) 13.9 og 1 2K ♀ Haver, Hå (RO) 1.-2.10. Seneste høstfunn var 1 1K Vågsvoll, Farsund (VA) 20.10. *Fylkesfordeling (alle funn)*: NO (11), NT (1), ST (10), MR (3), HO (4), RO (19), VA (14), TE (3) og VF (10). Fra Danmark rapporteres 16 ind. (Lange 2005) og heller ikke i 2003 ble arten påvist hekkende i landet (Borch Grell *et al.* 2004). I Storbritannia (161 ind.) ble det nærmest som et normalår å regne (Fraser & Rogers 2006). *Rettelse*: 61 ind. i RO i 2002.

Møller *Sylvia curruca* (O SJ-NO)

Fra rapportområdet foreligger følgende funn fra NO: minst 2 ind. Røstlandet, Røst senvår/sommer, 1 sy. Ulvøya, Lurøy 20.6, 1 sy. Enga, Meløy 29.6, minst 4 ind. Røstlandet, Røst 21.9-27.9 og 1 ind. Selvær, Træna 19.10.

Tornsanger *Sylvia communis* (O SJ-NO)

Fra rapportområdet foreligger følgende funn fra NO: 1 ind. Røstlandet, Røst medio mai, 2 sy. Tjøtta, Alstahaug 23.5, 1 ♂ Revsnes, Nesna 23.5, 1 ♂ Flostad, Herøy 25.5 og 1 sy. ♂ med mat i nebbet Gotløy, Herøy 26.6.

Hagesanger *Sylvia borin* (O SJ-TR)

Fra FI rapporteres 1 ind. Russevik, Alta 29.6 og 2 ♂♂ Neiden kirke, Sør-Varanger 8.7

Munk *Sylvia atricapilla* (SJ, V 12-3)

Vinterstid ble det registrert 45 ind. i 2003, og dette er en noe over middels forekomst. Det nordligste vinterfunnet var 1 ind. Åse, Andøy (NO) i des. Fra HO er det tatt med observasjoner f.o.m. 15.11. i des.-oversikten. *Fylkesfordeling (jan./feb.-des.)*: NO (0-1), NT (1-0), ST (2-1), MR (0-3), HO (4-16), RO (7-1), VA (0-3), TE (0-1), VF (0-1), OA (0-1), OP (0-2) og ØF (0-1). *Tillegg*: 1 ind. i RO jan.-feb. 2002.

Gulbrynsanger *Phylloscopus inornatus*

Ant. ind. 03	Ant. ind. 91-03	Snitt 91-00	Rang 03	Tre beste år
110	525	32	1	03, 00, 99

Hele 110 ind. er antatt i 2003, og dette er den klart beste forekomsten i NFKF sin virksomhetsperiode. Bortsett fra i TR ble alle ind. registrert på kystlokaliteter om høsten, og RO sto som vanlig for de fleste registreringene. Fra dette fylket er formidabelt 60 ind. (hvorav 43 ind. på Utsira) antatt. Tidligste observasjon var 1 ind. rm. Toftan, Vestvågøy (NO) 11.-12.9, mens siste registrering var 1 ind. Stråholmen, Kragerø (TE) 7.11. *Fylkesfordeling*: TR (3), NO (10), NT (3),

ST (12), MR (10), RO (60), VA (10), TE (1) og VF (1). Forekomsten i både Sverige (95 ind.), Danmark (25-30 ind.) og Storbritannia (853 ind) fra høsten var rekordhøy (Strid 2004, Lange 2005, Fraser & Rogers 2006). *Tillegg*: 4 ind. i RO i 2002.

Bøksanger *Phylloscopus sibilatrix* (O SJ-TR)
Ingen funn foreligger fra rapportområdet i 2003.

Gransanger *Phylloscopus collybita* (V 12-2)
14 ind. ble registrert i rapportperioden, og dette gjør 2003 til det nest beste etter 2000 i NFKF sin virksomhetsperiode. Samtlige funn ble gjort i desember. *Alle funn*: 1 ind. Bøstrand, Randaberg (RO) 1.12, 1 ind. Mosvannet, Stavanger (RO) 3.12, 1 ind. Stråholmen, Kragerø (TE) 3.12, 1 ind. Orreosen, Klepp (RO) 6.12, 2 ind. Brekne, Farsund (VA) 6.12, opptil 4 ind. Nordhaselbukta, Farsund (VA) 6.-20.12, 2 ind. Reve, Klepp (RO) 7.12, 1 ind. Borrevannet, Horten (VF) 14.12 og 1 ind. Randøya, Kristiansand (VA) 20.12.

Dvergfluesnapper *Ficedula parva*

Ant. ind. 03	Ant. ind. 91-03	Snitt 91-00	Rang 03	Tre beste år
49	189	10	1	03, 02, 96

Årets 49 ind. innebar at årsrekorden i NFKF sin virksomhetsperiode ble mer en fordoblet. 4 ind. ble registrert om våren og 45 ind. om høsten. *Vårfunn*: opptil 1 par Jomfruland, Kragerø (TE) 19.5-10.6, 1 ♂ Akerøya, Hvaler (ØF) 19.5 og 1 ind. Mølen, Larvik (VF) 7.6. *Høstfunn*: Utsira (RO) hadde ikke overraskende den største høstforekomsten med hele 25 ind. i perioden 8.9-24.10. Anmerkningsverdig var at ST fikk sine funn nr. 2-4 i 2003. Den seneste registreringen var også fra ST i form av 1 ad. ♂ rm. Sula, Frøya 1.11. *Fylkesfordeling (alle funn)*: ST (3), HO (2), RO (36), VA (2), TE (4), VF (1) og ØF (1). I verden Danmark eller Storbritannia ble det registrert spesielt høye antall i 2003 (Lange 2005, Fraser & Rogers 2006).

Skjeggmeis *Panurus biarmicus*

Ant. ind. 03	Ant. ind. 91-03	Snitt 91-00	Rang 03	Tre beste år
106	1764	137	7	98, 00, 93

Basert på maks.-tall fra de mer eller mindre faste lokalitetene hvor arten påtreffes, ble årets forekomst anslått å være på minst 106 ind. I og med at maks.-tall er benyttet, vil det reelle antall skjeggmeis være noe høyere. Forekomsten var under gjennomsnittet i NFKF sin virksomhetsperiode. Anmerkningsverdige maks.-tall var min. 23 ind. Søylandsvatnet, Hå (RO) 15.3-17.8, maks. 8 ind. Børsesjø, Skien (TE) 20.10-7.12, maks. 16 ind. Skipstadkilen, Hvaler (ØF) 9.-12.10 og maks. 10 ind. Øra naturreservat, Fredrikstad (ØF) gjennom året. *Hekkefunn*: 2 par fikk fram minst 1 kull hver Søylandsvatnet, Hå (RO) og 2 par matet unger Gunnarsmyra,

Farsund (VA) 31.5. *Fylkesfordeling (alle funn)*: RO (39), VA (14), TE (8), VF (3), OA (2) og ØF (40). I Sverige ble skjeggmeis rapportert fra 100 lokaliteter i hekketida, og det var en normal opptreden (Strid 2004) og en oppgang fra 2002. Også fra Danmark rapporteres vesentlig flere skjeggmeis (8572 ind.) i 2003 enn i 2002 (Lange 2005).

Stjertmeis *Aegithalos caudatus* (SJ-FI)

To høstfunn fra FI foreligger: 3 ind. Indrevoll, Kvalsund 8.10 og 12-15 ind. In. Brenna, Porsanger 11.10.

Løvmeis *Poecile palustris* (SJ-NO)

Ingen løvmeiser er rapportert fra rapportområdet inkl. den kjente lokaliteten i Meløy (NO) i 2003. Heller ikke fra OP er det rapportert funn.

Lappmeis *Poecile cinctus* («kystregion»)

Ingen funn foreligger fra rapportområdet i 2003. Vi tar med et funn fra randsonen for lappmeisas kjente utbredelse: 2 ind. Vassbulia, Sør-Fron (OP) 25.2.

Toppmeis *Lophophanes cristatus* (SJ-NO)

Ingen funn foreligger fra rapportområdet i 2003.

Svartmeis *Periparus ater* (SJ-TR)

Fra TR foreligger følgende funn: 2-3 ind. Andselv, Målselv 3.2, 1 ind. 2 km N for Finnvika, Tromsø og ved Dividalen fuglestasjon, Målselv ble 2 ind. rm. i perioden 2.-3.5. Det var med andre ord en laber forekomst av arten i rapportområdet i 2003.

Blåmeis *Cyanistes caeruleus* (SJ-TR)

Totalt min. 24 ind. er rapportert fra rapportområdet med 7 ind. i Alta kommune (FI) og 3 ind. Markop, Kvalsund (FI). Fra TR rapporteres min. 13 ind. (hvorav 9 rm. i Dividalen) i Målselv kommune og 1 ind. i Tromsø kommune. Arten er nok kraftig underrapportert i TR.

Spettmeis *Sitta europaea* (SJ-NT)

Det er rapportert 27 ind. (inkl. ad. fra to hekkefunn) dette året, og dette er ny rekordnotering i rapportområdet. Alle funn dette året var fra NT. I dette fylket ble spettmeis konstatert hekkende med 1 par Reberg, Stjørdal i mai og nylig utflyet kull ble registrert Staupshaugen, Levanger 31.5. Unntatt hekkefunnene ble arten registrert i Verdal (12), Meråker (5), Levanger (3) og Stjørdal (3).

Trekryper *Certhia familiaris* (SJ-TR)

Ingen funn foreligger fra rapportområdet i 2003.

Pirol *Oriolus oriolus*

Ant. ind. 03	Ant. ind. 91-03	Snitt 91-00	Rang 03	Tre beste år
4	102	9	11	00, 92, 96/97

Med 4 ind. rapportert ble dette sammen med 1991 og 1994 det svakeste året i NFKF sin virksomhetsperiode. *Alle funn*: 1 ♀-f Mølen, Larvik (VF) 20.5, 2 sy.

Året 2003 ble med sine 49 individer av dvergfluesnapper *Ficedula parva* et solid rekordår! I NFKFs virksomhetsperiode (startet i 1991) var 22 individer i 2002 den forrige årsrekorden. Det er ganske uvanlig at voksne hanner (bildet) blir registrert om høsten. Fuglen på bildet ble fanget inn for ringmerking så sent som 1.11.2003 på Sula, Frøya (ST). Foto: Kjetil Aa. Solbakken.

Jomfruland, Kragerø (TE) 6.-8.6 og 1 ♀-f Utsira (RO) 11.9. I Sverige innebærer forekomsten på 182 ind. et tydelig brudd med minnkningen som har pågått siden midten av 1990-tallet (Strid 2004), mens 81 ind. i Danmark var den høyeste forekomsten siden 1998 (Lange 2005). I Storbritannia (77 ind.) ble det registrert en trekk-forekomst som var på linje med de siste tre svake årene (Fraser & Rogers 2006), og i hekketiden ble den registrert på kun ni lokaliteter (Holling 2007). Tillegg: 1 IK Krogshavn, Bamble (TE) 21.9.1996.

Tornskate *Lanius collurio* (SJ-RO)

Med ca. 29 ind. (inkl. ad. fra hekkefunn) var antallet under gjennomsnittet i NFKF sin virksomhetsperiode. I RO, hvor arten er relativt vanlig, ble det totalt rapportert minst 26 (inkl. ad. fra hekkefunn) ind. *Hekkeindikasjoner fra RO*: 1 par + 2 pull. på ukjent lok., Bjerkreim 17.7, 1 ♀ + 2 unger Snøsvatnet, Bjerkreim 19.7, 1 par + 3 unger Hetlandsheia, Eigersund 20.7 og 1 ad. + 1 juv. Leite, Sandnes 17.8. *Alle funn utenom RO*: 1 ♂ Ågotnes, Fjell (HO) 17.5, 1 ♀-f Kvina, Lurøy (NO) 12.7 og 1 ind. Røstlandet, Røst (NO) 16.-18.9. I Storbritannia var 158 ind. på trekk under et gjennomsnittså (Fraser & Rogers 2006). Tillegg: 13 ind. i RO i 2002.

Varsler *Lanius excubitor*

Ant. ind. 03	Ant. ind. 91-03	Snitt 91-00	Rang 03	Tre beste år
301	1771	139	2	02, 03, 99

Totalt 301 ind. er antatt ut fra årets funnmasse. Dette er helt på høyde med rekordåret 2002 (304 ind. inkl. tillegg under). Også dette året utmerker ØF seg som fylket med høyest antall om vinteren (tab. 17). Arten er underrapportert i HE, da den ikke er rapporteringsart der. Fra Nord-Norge foreligger følgende vinterfunn: 1 ind. v/Ravnå, Rana (NO) 5.-8.1 og 1 ind. Junkerdalen, Saltdal (NO) 8.1. *Hekkefunn*: 1 par + 3 utflydde unger Rauåttjønnin, Stjørdal (NT) 9.6, 1 par + 3 juv. Tranatjønnna, Verdal (NT) 27.6, 1 par + 3 juv. Fossjøen, Meldal (ST) 1.7 og 1 par + 2 juv. Skjellbreidtjønnna, Meldal (ST) 1.7. Forekomsten i Storbritannia (157 ind.) var den fjerde beste forekomsten siden 1986 (Fraser & Rogers 2006). Tillegg: 5 ind. i RO i 2002.

Notteskrike *Garrulus glandarius* (SJ-TR)

Totalt 19 ind. er antatt i rapportområdet. I tillegg til 1 ind. Kautokeino sentrum, Kautokeino 9.11, er funn av 14 ind. rapportert fra diverse lokaliteter i Sør-Varanger kommune i FI. Fra TR rapporteres 2 ind. Andselv, Målselv 1.-5.1, 1 ind. Storfjord 29.10 og 1 ind. Straumbukta, Tromsø 2.11.

Nøttekråke *Nucifraga caryocatactes* (SJ-MR)

Med 93 ind. er årets rapportering noe lavere enn i 2002, men omtrent på nivå med 1999-2001. I likhet med foregående år, ble flesteparten registrert i ST med anslagsvis 76 ind. Tallene fra NT og ST er basert på maks.-tall fra de respektive lokalitetene, så det reelle antallet vil være høyere. Det store flertallet av funnene var i likhet med tidligere år fra aug.-sept., og da stort

Tabell 17. Antall individer av varsler *Lanius excubitor* i Norge i 2003. Dersom ind. er registrert på en lokalitet over en lengre periode, er ind. angitt under måneden den først ble observert.

Great Grey Shrikes Lanius excubitor (individuals) recorded in Norway in 2003. Individuals observed over a longer period of time are given for the first month of observation only.

Fylke	jan.	feb.	mar.	apr.	mai	jun.	jul.	aug.	sep.	okt.	nov.	des.	Total
County	Jan.	Feb.	Mar.	Apr.	May	Jun.	Jul.	Aug.	Sep.	Oct.	Nov.	Dec.	
FI	-	-	-	1	-	2	3	3	1	-	-	-	10
TR	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	1
NO	2	-	-	-	1	-	-	1	-	1	-	-	5
NT	1	1	2	4	1	4*	3	2	2	2	2	3	27
ST	3	2	3	1	-	-	8*	1	1	3	1	2	25
MR	2	4	1	1	-	-	2	-	1	2	4	1	18
SF	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1	2
HO	1	1	4	2	-	-	-	-	-	-	2	3	13
RO	3	3	3	1	-	-	-	-	1	5	8	3	27
VA	3	-	2	1	-	-	-	-	-	1	2	3	12
TE	2	1	2	1	-	-	-	-	-	8	5	1	20
VF	3	2	2	-	-	1	-	-	2	6	-	1	17
BU	1	-	5	-	-	-	-	2	1	2	2	-	13
OA	4	2	6	2	-	-	-	-	5	2	9	3	33
OP	1	-	-	5	-	2	1	1	1	3	-	-	14
HE	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	1
ØF	13	5	7	2	-	-	-	-	4	17	5	10	63
Total	39	21	37	22	2	9	17	10	20	52	41	31	301

* Ad. fra hekkefunn er inkludert. *Breeding pairs included in totals*

sett fra sembrafuru-forekomster i Verdal, Levanger og Stjørdal kommuner i NT og Trondheim, Melhus og Orkdal kommuner i ST. Fra NT er det i tillegg rapportert 4 ind. i Grong kommune og i ST 2 ind. i hver av kommunene Malvik, Klæbu og Skaun. Største registrerte flokk var 7 ind. Gaulosen, Melhus (ST) 17.8. Fra NO foreligger funn av 1 ind. Junkerdalen, Saltald 1.-8.1 som er samme ind. registrert på slutten av 2002. *Fylkesfordeling:* NO (1), NT (16), ST (76).

Kaie *Corvus monedula* (SJ-NO)

I det nordlige rapportområdet er det rapportert 5-6 ind. I FI ble det registrert 1 ind. Svanvik, Sør-Varanger 8.-9.4 og i NO 1 ind. Tverlandet, Bodø først på året, 1 ind. Fredvang, Flakstad 14.-15.4, 2 ind. Bjerangeren, Meløy 26.4 og 1 ind. Halså, Meløy 10.5. Fra det sørlige havområdet er rapportert 1 ind. Eldfisk Alpha 1.1 og 2 ind. Ekofisk complex 5.3.

Kornkråke *Corvus frugilegus* (SJ-NO)

I det nordlige rapportområdet ble det rapportert 5-6 ind. I FI ble det registrert 1 ad. Persfjorden, Vardø 7.2 og 2 ad. Gåshopen, Hasvik 17.4. I NO rapporteres 1 ad. Delp, Vågan 23.3, 1 ind. Halså, Meløy 10.5 og 1 ind. Bjerangeren, Meløy 19.5-1.7. Fra de sørlige havområdene rapporteres 2 ind. Ekofisk complex 27.2-5.3.

Svartkråke *Corvus corone*

Ant. ind. 03	Ant. ind. 91-03	Snitt 91-00	Rang 03	Tre beste år
93	812	58	4	99, 00, 98

Anslagsvis 93 ind. er antatt ut fra årets funnmasse, og representerer et tall over gjennomsnittet i NFKF sin virksomhetsperiode. Antall av denne arten er svært vanskelig å vurdere, og alle antall bør betraktes som ganske grove estimater. Det nordligste funnet ble gjort på Syltørene, Surnadal (MR) hvor 1 ind. hadde tilhold 25.7-24.11. *Fylkesfordeling:* MR (1), SF (2), HO (5), RO (53), VA (16), AA (2), TE (3), VF (4), OA (2), OP (1) og ØF (4). Med 107 ind. ble det et nytt godt år for arten i Sverige i 2003 (Strid 2004). *Tillegg:* 12 ind. i RO i 2002.

Pilfink *Passer montanus* (SJ-HO)

Basert på maks.-tall fra de respektive lokalitetene, ble det i 2003 rapportert min. 180 ind., men det bemerkes at HO ikke har rapportert pilfink i 2003. Hvis forekomsten i HO ikke har endret seg (hvilket er høyst sannsynlig) fra 2002, innebærer det at antallet er ny rekord i NFKF sin virksomhetsperiode. Spesielt har arten økt betydelig i antall og utbredelse i NT de

siste årene. Den tradisjonelt mest tallrike lokaliteten i ST er Grilstadkjæra, Trondheim (100 ind. i 2000) og herfra er det ikke rapportert pilfink i 2003. I FI er det rapportert 1 ind. Slettnes naturreservat, Gamvik 21.5. I NO rapporteres opptil 3 ind. Håkvikleira, Narvik 8.-9.9. I NT rapporteres pilfink fra Frosta (37), Stjørdal (27), Levanger (8), Verdal (8) og Steinkjer (5), i ST fra Trondheim/Melhus (38), Malvik (16), Orkdal (13), Røros (3) og Skaun (2), i MR fra Rauma (8), Surnadal (6) og Fræna (4) og i SF fra Selje (1). *Hekkefunn*: 5 par Vinge, Stjørdal (NT), 2 par Vikaleiret, Frosta (NT), 1 par Einhaugen, Frosta (NT) og 1 par Karivollen, Melhus (ST). *Fylkesfordeling*: FI (1), NO (3), NT (85), ST (72), MR (18) og SF (1). *Tillegg*: 5 ind. Grong (NT) des. 2002.

Grønnfink *Carduelis chloris* (SJ, H FI-TR)

Det er ikke meldt om påviste hekkinger fra rapportområdet i 2003. Dette har nok sammenheng med at arten ikke rapporteres og at den stedvis er en vanlig hekkefugl i TR.

Stillits *Carduelis carduelis* (SJ-SF, H HO-ØF)

43 ind. er antatt ut fra årets funnmasse i det nordlige rapportområdet. Dette er et meget bra antall, og det er Trøndelag som står for beholdningen dette året. På strekningen MR-SF ble ingen stillits rapportert. I NO er det rapportert 3 ind. Tjøtta, Alstahaug 10.2-10.3 som den nordligste registreringen. Den største enkeltflokk var 10 ind. Malvik sentrum, Malvik (ST) 23.1-28.2. *Fylkesfordeling*: NO, (3), NT (8) og ST (32). *Hekkefunn*: 1 par hekket Lista-området, Farsund (VA) 29.5-28.6, 1 par hekket Lahell, Lier (BU) fra 16.5, 1 par hekket Hokksund, Øvre Eiker (BU) vår/sommer, 1 juv. Nesmoen, Gran (OP) vår/sommer, 1 ad. + 4 juv. Frøberg, Ringsaker (HE) 26.6, 2 ad. + 3 juv. Mineberget, Fredrikstad (ØF) 9.6, 2 ad. + 3 juv. Os kirkegård, Halden (ØF) 26.6, 2 ad. + 5 juv. Mønsterвика, Trøgstad (ØF) 21.7 og 2 ad. + 2 juv. Oven, Råde (ØF) 9.8. *Tillegg*: hekkefunn Grudavatnet (RO) i 2002.

Tornirisk *Carduelis cannabina* (SJ-SF, V 12-2)

I det nordlige rapportområdet rapporteres 42 ind. Forekomsten er godt over gjennomsnittet i NFKF sin virksomhetsperiode. *Alle funn*: 9 ind. Hustadbukta, Fræna (MR) 17.4, opptil 24 ind. på diverse lokaliteter Ørland (ST) 26.4-16.8, 2 ind. Alneskjæra, Levanger (NT) 7.5, 1 ind. Remøy, Herøy (MR) 29.5, 1 ind. Dverberg, Andøy (NO) 2.6, 1 ind. Makkevika, Giske (MR) 9.6, 1 ind. Rørvikvatnet, Giske (MR) 9.6 og opptil 3 ind. Tillermarka, Trondheim (ST) 15.6-16.8. Utenfor rapportområdet var 2500 ind. Vik, Klepp (RO) 20.9 et anmerkingsverdig høyt antall. *Vinterfunn*: 1 ind. Gåsland, Bømlo (HO) 5.1 og 4 ind. Borrevannet, Horten (VF) 22.12.

Bergirisk *Carduelis flavivestris* (V 12-2)

Årets 95 ind. representerer et år godt under gjennomsnittet vinterstid i perioden 1993-2003. Arten er sannsynligvis også dette året underrapportert på strekningen RO-VA, da det ikke foreligger rapporter herfra i det hele tatt. Nordligste vinterfunn var 1 ind. Sandkjæra, Hadsel (NO) 2.-3.1 og 4 ind.

Eggum, Vestvågøy (NO) 23.2. *Fylkesfordeling (jan./feb.-des.)*: NO (5-0), NT (16-0), TE (0-25), VF (5-3) og OA (41-0).

Brunsisik *Carduelis cabaret* (rm. SJ-NT)

Tre rm.-funn fra NO er rapportert fra rapportområdet: 1 rm. ind. kontrollert Rønvikjordene, Bodø 23.2, 2 ind. rm. s.st. 29.3 og 1 ind. rm. Toftan, Vestvågøy 25.8.

Polarsisik *Carduelis hornemanni* (SJ + NO-ØF)

Ant. ind. 03	Ant. ind. 91-03	Snitt 91-00	Rang 03	Tre beste år
106	1417	100	4	95, 01, 02

Med 106 ind. ble årets forekomst som et gjennomsnittså å regne. Hovedmassen av funn er fra første halvår (tab. 18), og de fleste skriver seg fra jan.-feb. da det kom en invasjon sammen med store forekomster av gråsisik i østlige deler av landet. Det var ingen spesielt store enkeltflokker som ble registrert. I Danmark ble det registrert 39 ind. i de tre første månedene av året og det betegnes som en bra forekomst (Lange 2005). *Tillegg*: 1 ind. i TE i des. 2001.

Båndkorsnebb *Loxia leucoptera*

Ant. ind. 03	Ant. ind. 91-03	Snitt 91-00	Rang 03	Tre beste år
1274	6645	126	2	02, 03, 99

Etter storinvasjonen fra sensommeren 2002 av, var det fortsatt mye båndkorsnebb i landet fram til våren. Totalt

Tabell 18. Antall (ind.) av polarsisik *Carduelis hornemanni* i rapportområdet NO-ØF første og andre halvår 2003.

Records (individuals) of Arctic Redpoll Carduelis hornemanni in the area NO-ØF in the first and second halves of 2003.

Fylke	jan.-juni	juli-des.	Total
County	Jan.-June	July-Dec.	
NO	16	5	21
NT	6	-	6
ST	9	12	21
MR	3	1	4
RO	1	-	1
VA	7	-	7
TE	1	-	1
VF	7	1	8
BU	6	-	6
OA	14	1	15
OP	8	-	8
HE	5	-	5
ØF	3	-	3
Total	86	20	106

1274 ind. er antatt i 2003, og av disse ble hele 1244 ind. registrert første halvår (tab. 19). Om sommeren var det slutt på de store antallene, og andre halvår ble det bare registrert 30 ind. I likhet med senhøsten 2002 ble de fleste ind. registrert i RO. Den største registrerte flokken var imidlertid på 150 ind. Tautra, Frosta (NT) 2.2. *Hekkefunn*: 2 ♂ + 2 pull. Svartberget, Levanger (NT) 4.5. Sannsynligvis hekket det båndkorsnebb mange steder i landet våren 2003. I Sverige ble det registrert ca. 1000 ind. i løpet av året (Strid 2004). I Danmark er det antatt ca 590 ind., hvilket var omtrent det samme antall som i rekordåret 2002 (Lange 2005). I Storbritannia ble det registrert 5 ind. (Rogers 2004).

Grankorsnebb *Loxia curvirostra* (SJ-TR)

Ingen funn foreligger fra rapportområdet i 2003.

Rosenfink *Carpodacus erythrinus* (SJ-HO, H RO-ØF)

17 ind. ble rapportert fra det nordlige rapportområdet i 2003, og det er ny rekord i NFKF sin virksomhetsperiode. *Vår-/sommerfunn*: 1 sy. ♂ + 1 ♀ Myrkaldsdeltaet, Voss (HO) 29.5-15.7, 1 sy. 2K ♂ Nes, Bjugn (ST) 4.6, opptil 1 ad. ♂, 2 2K ♂ + 1 ♀ vest av Bakkelia, Skaun (ST) 8.6-8.7, 1 ind. Tillermarka, Trondheim (ST) 14.6, 1 sy. 2K ♂ Stavsengan, Trondheim (ST) 21.6, 1 sy. ♂ Børstaddal, Stjørdal (NT) 22.6, 1 sy. ad. ♂ Tilfredshet kirkegård, Trondheim (ST) 28.6, 1 sy. ♂ Honningsvåg, Selje (SF) 28.6 og 1 ind. Støtt, Meløy (NO) 29.7. *Høstfunn*: 1 ind. Finnvika, Tromsø (TR) 7.9, 1 ind. Tjøtta, Alstahaug (NO) 25.9, 1 1K Kråkenes, Vågsøy (SF) 29.9-2.10 og et veldig sent ind. Høyjarfallmoen, Saltdal (NO) 15.-16.11. *Hekkefunn*:

hekket Jeløy Radio, Moss (ØF) 9.6-6.7, Kallaksjøen, Trøgstad (ØF) 15.6 og opptil 3 1K Mølen, Larvik (VF) 7.-16.8.

Konglebit *Pinicola enucleator*

÷ FI i oversikt under. *Excl. FI*

Ant. ind. 03	Ant. ind. 91-03	Snitt 91-00	Rang 03	Tre beste år
179	4995	488	8	95, 96, 98

Forekomsten av denne invasjonarten var med 200 ind. (inkl. FI) svak også i 2003. Det har ikke vært noen invasjon av betydning siden 1998. Tradisjonen tro ble de fleste registreringer gjort i okt./nov. (116 ind.). De største flokkene var 20 ind. Hommelstø, Brønnøy (NO) 5.1, 40 ind. Strådalen, Verdal (NT) 7.11 og 35 ind. Raudåsen, Meldal (ST) 23.11. *Hekkeindikasjoner*: 1 ♀ Jule, Lierne (NT) 2.4, 2 par Linner, Lierne (NT) 13.4, 1 ♀ + 2 1K Grønnbekkdalen, Lillehammer (OP) 4.8, 2 par med utflydde unger sør for Namsvatnet, Røyrvik (NT) 6.-7.8 og 7 ind. Ellentjern, Sør-Varanger (FI) 31.8. *Fylkesfordeling (inkl. ad. fra hekkefunn)*: FI (21), NO (45), NT (51), ST (49), HO (2), RO (2), VA (12), TE (2), BU (2), OA (7) og OP (7). *Tillegg*: 2 ind. i NO høsten 1999.

Kjernebiter *Coccothraustes coccothraustes* (SJ-HO, H RO-ØF)

Antall kjernebitere i det nordlige rapportområdet har økt årlig siden 1999, og med 191 ind. i 2003 ble det på ny satt årsrekord i antall individer. Det nordligste funnet var 1 ind. Svanvik/Strand, Sør-Varanger (FI) 9.-11.5. I TR ble det registrert 1 ind. Andselv, Målselv 12.3 og opptil 2 ind. Andsli, Målselv 1.-6.5. NO hadde 5 funn med 1 ind. Hals, Meløy 13.4, 2 ind. Borg, Vestvågøy medio april, 1 ind. Marken, Vega våren, 1 ♂ Tållå, Beiar 8.-9.6 og 1 ind. Sulitjelma, Fauske 22.10. Av større ansamlinger i Trøndelag nevnes opptil 21 ind. Løkken, Meldal (ST) 22.11.2002-25.1. *Hekkefunn (SJ-HO)*: 2 reir Hofstadøra, Stjørdal (NT) vår/sommer, 1 reir Reppeleiret, Stjørdal (NT) og 2 ad. + 2 1K Tilfredshet, Trondheim (ST) 28.6. *Fylkesfordeling*: FI (1), TR (3), NO (6), NT (25), ST (85), MR (11), SF (10) og HO (50). Fra øvrige deler av landet er hekkefunn rapportert fra Einaren, Skien (TE) 25.6 og Gressholmen, Oslo (OA) 27.7. *Tillegg*: 2 ind. Høyjarfallmoen, Saltdal (NO) 23.4.2000.

Lappspurv *Calcarius lapponicus* (V 12-2)

Totalt 8 ind. ble rapportert, hvorav 4 ind. jan.-feb. og 4 ind. i des. Dette er et meget bra antall som kun overgås av 1994 (10 ind.) i NFKF sin virksomhetsperiode. *Alle funn*: 2 ind. Gunnarsmyra, Farsund (VA) 5.1, 1 ind. Obrestad fyr, Hå (RO) 7.1, 1 ind. Jomfruland, Kragerø (TE) 3.-6.2, 2 ind. Borrevannet, Horten (VF) 10.-22.12, 1 ind. Herdla, Askøy (HO) 20.-30.12 og 1 ind. Lista, Farsund (VA) 21.12.

Tabell 19. Antall (ind.) av båndkorsnebb *Loxia leucoptera* i Norge første og andre halvår 2003.

Records (individuals) of Two-barred Crossbills Loxia leucoptera in Norway in the first and second halves of 2003.

Fylke	jan.-juni	juli-des.	Total
County	Jan.-June	July-Dec.	
TR	22	-	22
NO	2	1	3
NT	258	1	259
ST	56	19	75
SF	1	-	1
HO	152	-	152
RO	627	5	632
VA	101	2	103
TE	1	-	1
BU	1	-	1
OA	7	-	7
OP	4	-	4
HE	9	-	9
ØF	3	2	5
Total	1244	30	1274

For båndkorsnebb *Loxia leucoptera* var 2002 et rekordår med hele 4089 individer. Etterdønningene etter rekordåret varte langt inn i år 2003, som totalt fikk registrert 1274 individer. På bildet ser vi to individer som ble registrert på Tautra, Frosta (NT) 6.2.2003. Foto: Morten Venås.

Mens båndkorsnebben hadde en sterk forekomst, så var forekomsten av konglebit *Pinicola enucleator* (bildet) langt under gjennomsnittet i 2003. Dette hunnfargede individet er fotografert på Eide, Odda (HO) 1.1.2003. Foto: Stig Tronvold.

Hortulan *Emberiza hortulana* ÷ HE i oversikt under. Excl. HE

Ant. ind. 03	Ant. ind. 91-03	Snitt 91-00	Rang 03	Tre beste år
25	291	28	8	96, 97, 93

Totalt ble ca. 177 ind. registrert i 2003. Antallet er sammenlignbart med de lave antallene de siste årene. *Fra hekkeområdene*: Kjerneområdet for hortulan i Norge er området mellom Elverum og Grue i HE, og i 2003 ble ca. 151 sy. ♂♂ (hvorav 23-25 ind. på Starmoen, Elverum) registrert her. Fra HE ble det i tillegg rm. 1 ♀ Øverbygda, Trysil 5.5. I OA ble det registrert 1 ♂ Haneborgåsen, Aurskog-Høland 8.5, 1 ♂ Herremyra, Nes 17.5, opptil 2 ♂♂ Flakstadmåsan, Nes 17.5-8.6 og 1 ind. Årnestangen, Rælingen 8.-9.7. I OP ble det registrert 1 sy. ♂ Eidsalm, Gran 5.-6.6. *Vårtrekk*: opptil 3 ♂ + 1 ♀ Sangvik, Søgne (VA) 5.-12.5, 1 ♂ Nordre Kleppan, Kongsberg (BU) 5.5, 1 ♂ Jomfruland, Kragerø (TE) 15.-24.5, 1 ind. Drangsholt, Kristiansand (VA) 20.5 og 1 ♂ + 1 ♀ Utsira (RO) 3.-5.6. *Høsttrekk*: 1 ind. Jåbekk, Mandal (VA) 12.8, 1 1K rm. Blixøya, Våler (ØF) 24.8, 1 1K Utsira (RO) 8.-11.9, 2 1K (1 rm.) Titran/Daløya, Frøya (ST) 27.9-11.10 og 5 ind. Lista fyr, Farsund (VA) 4.10. I Storbritannia ble det registrert 91 ind., hvorav 89 ind. på høsttrekk, og dette var den tredje beste forekomsten siden 1968 (Fraser & Rogers 2006).

Vierspurv *Emberiza rustica*

Ant. ind. 03	Ant. ind. 91-03	Snitt 91-00	Rang 03	Tre beste år
10	174	14	8	97, 98, 00

Med 10 ind. ble det et ganske svakt år for vierspurv. *Vårtrekk*: 1 ind. ved radiomastene, Farsund (VA) 13.5. Fra hekketiden/hekkeområdene: 1 par Engen/Verken, Elverum (HE) 28.5, 1 par Murubekken, Lierne (NT) 30.5, 1 sy. ♂ Mesnaelva, Lillehammer (OP) 1.-3.6, 1 ♂ Knøllmyra/Vindmyra, Nes (OA) 5.-6.6 og 1 par varslet Tanarkjølen, Åmot (HE) 13.6. Ett sommerfunn av 1 ind. Kviljø, Farsund (VA) 29.6 regnes som et ikke-hekkende ind. Ingen funn foreligger fra høsttrekket!

Dvergspurv *Emberiza pusilla*

Ant. ind. 03	Ant. ind. 91-03	Snitt 91-00	Rang 03	Tre beste år
27	194	14	2	94, 00/03

Forekomsten av dvergspurv i 2003 var med 27 ind. meget god. Et sjeldent *vårfunn* var 1 ♂ Laukvik, Vågan (NO) 16.5. Fra hekkeområdene i Sør-Varanger kommune i FI er det registrert 1 varslende ind. Myrbekken 17.6, opptil 2 sy. ♂♂ Nyrud 26.6-3.7, 1 ♂ Nilamyra 3.7 og 1 ♂ Svanetjørna 3.7. *Høstfunn*: Totalt 18 ind. er rapportert fra kystlokaliteter på strekingen NO-TE.

I tillegg kom 1 ind. rm. Dividalen, Målselv (TR) 30.8 som også var tidligste høstfunn og 1 ind. Vaggatem, Sør-Varanger (FI) 31.8. *Fylkesfordeling (høst)*: FI (1), TR (1), NO (1), ST (4), MR (1), HO (1, funn nr. 10), RO (7), VA (3) og TE (1). *Vinterfunn*: 1 ind. Steinsvika, Farsund (VA) 21.-30.12. I Storbritannia var 24 ind. en ganske svak forekomst (Fraser & Rogers 2006). *Tillegg*: 1 ind. i RO i 2002.

Sivspurv *Emberiza schoeniclus* (V 12-2)

Vinterstid ble det registrert 10 ind. i 2003, og dette er en forekomst godt under gjennomsnittet i NFKF sin virksomhetsperiode. 4 ind. ble registrert i perioden jan.-feb. og 6 ind. i des. Største ansamling var opptil 3 ind. Kokså, Bærum (OA) 14.-27.12. *Fylkesfordeling (jan./feb./des.)*: RO (2/1), VA (2/1), TE (0/1) og OA (0/3).

Litteratur

- Andersson, Å. & Nilsson, L. 2003. *International goose counts in Sweden 2002/2003*. Rapport fra Lunds Universitet, Lund, Sverige.
- Bekken, J. 2004. Sjeldne fugler i Hedmark 2003. - *Kornkråka* 34: 49-65.
- Birdlife International 2004. *Birds in Europe: population estimates, trends and conservation status*. Cambridge, UK: Birdlife International. (Birdlife International Conservation Series No. 12)
- Birina U. 2005. Blandingspar av kortnebbgås og tundraås med hekkforsøk i Lofoten. - *Vår Fuglefauna* 28: 158-160
- Borch Grell, M., Heldbjerg, H., Rasmussen, B., Stabell, M., Toft, J. & Vikstrøm, T. 2004. Truede og sjældne ynglefugle i Danmark 1998-2003. - *Dansk Orn. Foren. Tidsskr.* 98: 45-100.
- Brattfjord, O. Aa. 2005. Utvikling og status til vintererlebestanden i Vest-Agder. - *Piplerka* 35: 5-23.
- Cederroth, C. 2004. Sällsynta fåglar i Sverige 2003. - *Vår Fågelvärld, Suppl.* 42: 171-193.
- Collinson, M. 2006. Splitting headaches? Recent taxonomic changes affecting the British and Western Palearctic lists. - *British Birds* 99: 306-323.
- Cronert, H. & Lindblad, T. 2004. Strandängsinventering längs nedre Helgeån i Kristianstads Vattenrike våren 2003. *Anser* 43: 65-78
- Falkenberg, F. 2004. Fugler i Hordaland 2003. *Krompen* 33: 96-117.
- Folvik, A. 2004. Fremgangen fortsetter for åkerrikse... og NOFs åkerrikseprosjekt feirer 10 års-jubiläum. - *Vår Fuglefauna* 27: 54-59.
- Fraser, P. A. & Rogers, M. J. 2006. Report on scarce migrant birds in Britain in 2003. - *British Birds* 99: 74-91 og 129-147.
- Gjershaug, J. O., Thingstad, P.G., Eldøy, S. & Byrkjeland, S. (red.). 1994. *Norsk fugleatlas*. Norsk Ornitologisk Forening, Klæbu. 551 s.
- Gjershaug, J. O., Kålås, J. A., Lifjeld, J., Strann, K.-B.,

- Strøm, H. & Thingstad, P. G. 2006. Fugler *Aves* – I: Kålås, J. A., Viken, Å. & Bakken, T. (red.): *Norsk Rødliste 2006 – Norwegian Red List*. Artsdatabanken, Norway.
- Günther, M. 2003. *Dvergmåke 2003. Resultater fra årets registreringer i Sør-Varanger og Nordvest-Russland*. Rapport. Svanhovd miljøseniter. 13 s.
- Gylseth, P. 2005. Rapport fra LRSK for Oslo og Akershus for 2002 og 2003. - *Toppdykker'n* 28: 146-182.
- Haftorn, S. 1971. *Norges fugler*. Universitetsforlaget. 862 s.
- Holling, M. and the Rare Breeding Birds Panel 2007. Rare breeding birds in the United Kingdom in 2003 and 2004. - *British Birds* 100: 321-367.
- Holtan, D. 2001. Dvergdykkerens status i Norge. - *Vår Fuglefauna* 24: 100-108.
- Husby, M. 1994. Kortnebbgås hekket i lag med kanadagås i Hammervatnet. - *Trøndersk Natur* 21: 78.
- Irgens, M. 2004. Første hekkefunn av kortnebbgås på det norske fastlandet. - *Vår Fuglefauna* 27: 110-111.
- Johansen, P.-A. 2004. Ornitologiske observasjoner i Østfold t.o.m. 31.12.2003, - nytt fra den lokale rapport og sjeldenhetskomiteen (LRSK). - *Natur i Østfold* 23: 47-70.
- Kjøstvedt, J. H. 2006. Myrsangeren i Aust-Agder. - *Fugler i Aust-Agder* 35: 65-68.
- Kålås, J. A., Viken, Å. & Bakken, T. (red.) 2006. *Norsk Rødliste 2006 – 2006 Norwegian Red List*. Artsdatabanken, Norway.
- Lange, P. (red.) 2005. Fugle i Danmark 2003. - *Dansk Orn. Foren. Tidsskr.* 99: 127-161.
- Lislevand, T. 2004. Sjeldne fugler i Aust-Agder. LRSK-rapport nr. 9. - *Fugler i Aust-Agder* 33: 26-38.
- Lohne, M. 2005. Nattsangere i Vestfold. - *Vestfold-ornitologen* 26: 20-21.
- Lohne, M. 2006. Faunistisk rapport for Vestfold 1993-2003. - *Vestfoldornitologen* 27: 5-74.
- LRSK Nord-Trøndelag 2004. Fugler i Nord-Trøndelag 2003. - *Trøndersk Natur* 31: 9-20.
- Madsen, J. & Tombre, I. M. 2002. Kortnebbgjess i Vesterålen; problemer for norsk gåseforvaltning? - *Ottar* 239: 22-29.
- Mjølssnes, K. R. & Egeland, Ø. 2007. Fugler i Rogaland 2002. - *Falco* 36: 69-111.
- Mjølssnes, K. R. & Egeland, Ø. 2008. Fugler i Rogaland i 2003. - *Falco* 37: 4-79.
- Nicolaisen, P. I., Tombre, I. M., Madsen, J. & Kristensen, P. 2006. Nord-Trøndelag som rasteplass for kortnebbgjess. Status for våren 2005. - NINA Rapport 118, 30 s.
- Nilsson, L. 2004. *International goose counts in Sweden 2003/2004*. Rapport fra Lunds Universitet, Lund, Sverige.
- Olsen, K.S. 2005. Årtusentellingen 2003. Resultater fra den første totaltellingen av overvintrende sjøfugl i Vest-Agder. - *Piplerka* 35: 88-112.
- Opheim, J., Hoff, K. & Larsen, B. H. 2006. Sjeldne fugler i Oppland 2003. - *Hujon* 32: 101-149.
- Reinsborg, T. & Bangjord, G. 2007. Vintererla i Trøndelag. - *Trøndersk Natur* 34: 4-13.
- Reinsborg, T., Stokke, B. G., Dahl, E. L., Kamsvåg, C., Rudolfsen, G. & Størkersen, Ø. R. 2007. Fugler i Norge 2002. - *Ornis Norvegica* 30: 21-63.
- Rogers, M. J. (red.). 2004. Report on rare birds in Great Britain in 2003. - *British Birds* 97: 558-625.
- Solbakken, K. Aa., Myklebust, M., Sæter, E. & Venås, M. 2007. Fugler i Sør-Trøndelag 2003. - *Trøndersk Natur* 34: 14-29.
- Solvang, R. & Kjellemyr, B. 2007. Fuglerapport for Telemark 2003-2005. - *Fugler i Telemark* 36: 11-36.
- Strid, T. 2004. Fågelrapport 2003. Fågelåret 2003. - *Vår Fågelvärld, Supplement* 42: 99-169.
- Stueflothen, S. 2004. Sjeldne fugler i Buskerud 2003. - *Buskskvetten* 20: 1-20.
- Svensson, S., Svensson, M. & Tjernberg, M. 1999. *Svensk fågelatlas*. Vår Fågelvärld supplement 31, Stockholm.
- Værnesbranden, P.I. 2006. Lappfiskand - en ny hekkefugl i Trøndelag. - *Trøndersk Natur* 33: 4-13.
- Værnesbranden, P.I., Rudolfsen, G., Stokke, B.G., Myklebust, M., Husby, M. & Størkersen, Ø.R. 2001. Fugler i Norge 1997. - *Vår Fuglefauna Supplement nr. 4 (2001)*: 32-55.
- Våge, H. 2004. Fugler i Nordland – 2003. LRSK-rapport. - *Havørna* 15: 6-26.
- Ålbu, T. 2003. Sjeldne fugler i Møre og Romsdal 1997-2003. Del 1: rapport- og NSKF-arter. - *Rallus* 32: 96-108.
- Ålbu, T. 2004. Rapport fra LRSK Møre og Romsdal for perioden 1997-2003. Del 2. - *Rallus* 33: 30-38.
- Ålbu, T. 2005. Sjeldne fugler i Møre og Romsdal 2004. - *Rallus* 34: 110-116.
- Aarvak, T. & Timonen, S. (red.) 2004. Fennoscandian Lesser White-fronted Goose conservation project. Report 2001-2003. - WWF Finland Report No. 20 & Norwegian Ornithological Society, *NOF Rapportserie* report no. 1-2004: 27-28.

Summary

THE NORWEGIAN BIRD REPORT 2003

- a report on locally uncommon and scarce birds in Norway in 2003, by the Norwegian Bird Records Committee (NFKF)

The basis of this report is the annual reports produced by the county rarities committees. All counties contributed to the report for 2003, although the Svalbard archipelago and Jan Mayen as well as Finnmark, Troms, Sogn & Fjordane and Vest-Agder counties did not publish own county reports. We believe this report reflects fairly well observations from Norway in 2003. Readers should take care to note the geographical or time delimitation of the records stated for the differ-

ent species, as stated in codes immediately after the scientific name of the species. The Norwegian Bird Records Committee (NFKF) has published annual reports since 1991.

The occurrence of Bewick's Swan *Cygnus columbianus* was the best in NFKFs history, while the occurrence of Lesser White-fronted Geese *Anser erythropus* at the traditional feeding and roosting site Valdakmyra, Porsanger (FI) continued to be low. One breeding pair of Pink-footed Goose *Anser brachyrhynchus* at Grindøya, Troms county was the first breeding attempt on the Norwegian mainland (excepting an attempt by a hybrid pair). Bar-headed Goose *Anser indicus* was seen in exceptionally good numbers. Gadwalls *Anas strepera* have occurred in steadily increasing numbers in Norway in recent years, and 2003 was the best year to date for this species. One breeding record of Smew *Mergellus albellus* from Vikna, Nord-Trøndelag county was the first breeding record in Norway outside Finnmark. The occurrence of Common Quail *Coturnix coturnix* and Corncrake *Crex crex* was the second best, while the occurrence of Spotted Crake *Porzana porzana* was the third best in NFKFs history. The Eurasian Hobby *Falco subbuteo* is a raptor that has occurred in high numbers in recent years, and 2003 was the best year ever. The occurrence of Avocets *Recurvirostra avosetta* and Black-tailed Godwits *Limosa limosa* was the best ever in NFKFs history, while the occurrence of migrating Broad-billed Sandpiper *Limicola falcinellus* was poor with only one individual during the autumn migration period. Migrating Pomarine Skuas *Stercorarius pomarinus* and Long-tailed Skuas *Stercorarius longicaudus* were seen in good numbers and the occurrence of Glaucous Gulls *Larus hyperboreus* was the best in NFKFs history. Also the occurrence of Little Gulls *Larus minutus* was very good, giving the second best year ever. Turtle Doves *Streptopelia turtur* had a very good year during both spring and autumn, giving the best year in NFKFs history. The number of Hoopoes *Upupa epops* was the third best since 1991. The occurrences of Wood Larks *Lullula arborea* and Richard's Pipits *Anthus richardi* was the third best, while the occurrence of Red-throated Pipits *Anthus cervinus* was very low. The number of Pied Wagtails *Motacilla alba yarrellii*, singing Grasshopper Warblers *Locustella naevia*, Yellow-browed Warblers *Phylloscopus inornatus* and Red-breasted Flycatchers *Ficedula parva* was the highest ever recorded, while Marsh Warbler *Acrocephalus palustris*, Barred Warblers *Sylvia nisoria* and Great Grey Shrikes *Lanius excubitor* experienced second best numbers since 1991. The number of Golden Oriole *Oriolus oriolus* was the lowest ever recorded in NFKFs history. Two-barred Crossbills *Loxia leucoptera* continued to occur in good numbers after the autumn 2002 influx, but very few individuals remained after the summer. The Hawfinch *Coccothraustes coccothraustes* still show a marked increase in the north of its distribution range, especially in the Trøndelag counties. The Ortolan Bunting *Emberiza hortulana* continued to occur in low numbers while the occurrence of Little Buntings *Emberiza pusilla* was the second best in NFKFs history.

Forekomsten av dvergspurv *Emberiza pusilla* var meget god i 2003. Av 27 individer registrert i landet, ble 18 registrert om høsten. Fuglen på bildet ble fanget inn for ringmerking på Titran, Frøya (ST) 7.10.2003. Foto: Magne Myklebust.

Takksigelser

En stor takk rettes til Oskar K. Bjørnstad (administrator for fugler.net) og Vegard Bunes (sekretær for Feltornitologene) for tilgang og tilrettelegging av data fra de respektive basene. Vi ønsker også å rette en stor takk til våre kontaktpersoner i landets LRSK-er for godt samarbeid og stor velvilje i forbindelse med våre mange henvendelser. Takk også til alle ivrige ornitologer der ute. Uten deres innsats i felt samt vilje til å rapportere funnene, ville dette blitt en svært mager rapport.

NFKFs adresse

Tore Reinsborg, Brattvollvegen 6, N-7056 Ranheim.
E-post: tore@birdlife.no

Hortulan Emberiza hortulana Titran, Frøya (ST) 8.10.2003. Hekkebestanden på Østlandet er i en utsatt situasjon, og kun ca. 151 syngende hanner ble registrert i kjerneområdet i Hedmark. Foto: Magne Myklebust.

Stillits Carduelis carduelis Titran, Frøya (ST) 31.10.2003. Fuglen var en av fire stillitser som holdt til på lokaliteten denne dagen. Spesielt Sør-Trøndelag hadde en sterk forekomst av arten i 2003. Foto: Kjetil Aa. Solbakken.

Appendix

Rapporteringsliste for NFKF f.o.m. 1.1.2008

For forklaringer av forkortelser for fylker, se kart side 5. For andre forkortelser, se forklaring side 6. PO betyr Polarsirkelen.

Knoppsvane (O SJ-HO)	Myrhauk (O SJ-HO, H, V 12-2)
Dvergsvane	Musvåk (O SJ-HO, V 12-2)
Sangsvane (H NT-ØF)	Fjellvåk (V 12-2)
Sædgås (O ÷FI)	Fiskeørn (O SJ, H TR-VA)
Kortnebbgås (V 12-2)	Tårnfalk (V 12-2)
Tundragås	Dvergfalk (V 12-2)
Dverggås	Lerkefalk
Stripegås	Jaktfalk (O SJ, 1K/2K V 12-2)
Snøgås	Vandrefalk (V 12-2 – RO-VA)
Kanadagås (H SJ-NO)	Vannrikse (O SJ-HO, H)
Hvitkinngås (V 12-2, H ÷SJ)	Myrrikse
Ringgås, <i>B.b.bernicla</i>	Åkerrikse
Ringgås, <i>B.b.hrota</i> (V 12-2 + TE-ØF)	Sivhøne (O SJ-HO)
Gravand (V 12-1)	Sothøne (O SJ-NO)
Mandarinand	Trane (SF-AA)
Snadderand	Tjeld (V 12-1)
Stjertand (V 12-2, H)	Avosett
Knekkand	Dverglo (O SJ-AA)
Skjeand (V 12-2, H)	Sandlo (V 12-1)
Taffeland (O SJ-SF, S 6-7, H)	Boltit (T)
Bergand	Heilo (V 12-2)
Praktærfugl (O MR-ØF)	Tundralo (V 12-2)
Stellerand (O ÷FI)	Vipe (V 12-1)
Lappfiskand	Polarsnipe (V 12-2)
Jerpe (O SJ+SF-VA)	Gluttsnipe (V 12-2)
Rapphøne	Skogsnipe (O FI + V 12-2)
Vaktel	Strandsnipe (V 12-2)
Storlom (V 12-2)	Sandløper (V 12-2)
Islom (S 6-8)	Tundrasnipe (V 12-2)
Gulnebblo (O SJ + PO-ØF, S 6-8)	Myrsnipe (V 12-2)
Dvergdykker (O SJ-NO, S 5-8)	Fjellmyrløper
Toppdykker (O SJ-HO)	Brushane (V 12-2)
Gråstrupedykker (I, S 6-8)	Kvartbekkasin (S 6-8 TR-ØF, V 12-2)
Horndykker (S 5-8 MR-ØF (÷OP-HE))	Dobbeltbekkasin
Grålire	Rugde (V 12-2)
Havlire	Svarthalespove
Havsvale (O AA-ØF)	Lappspove (V 12-2, I NO-ØF)
Stormsvale (O SF-ØF)	Svømmesnipe (T – FI-NO, V 12-2)
Toppskarv (H VA-ØF)	Polarjo (O NO-ØF)
Gråhegre (O SJ-FI)	Tyvjo (I÷FI)
Vepsevåk (O SJ-RO, H VA-ØF)	Fjelljo (T – FI-NO)
Havørn (H RO-ØF)	Storjo (H)
Sivhauk	Dvergmåke

- Sabinemåke
 Sildemåke (V 12-2)
 Grønlandsmåke (O PO-ØF)
 Polarmåke (O PO-ØF)
 Splitterne
 Svartterne
 Lomvi (I)
 Polarlomvi (O NO-ØF)
 Alkekonge (I, S 6-8)
 Skogdue (O SJ-RO)
 Tyrkerdue (O SJ-HO)
 Turteldue
 Hubro (H)
 Snøugle
 Haukugle (O SF-VA)
 Spurveugle (O SJ-FI+MR-RO)
 Kattugle (O SJ-NO)
 Slagugle
 Lappugle
 Jordugle (V 12-2)
 Nattravn
 Isfugl
 Hærfugl
 Vendehals (O SJ-VA)
 Gråspett (O SJ-TR)
 Grønnspekk (O SJ-NO)
 Svartspett (O SJ-NO+SF-RO)
 Hvitryggspett (O SJ-NT, OP-ØF)
 Tretåspett (O SF-VA)
 Trelerke
 Fjellerke
 Sanglerke (V 12-2 – RO-VA)
 Tartarpiplerke
 Heipiplerke (V 12-2 – RO-VA)
 Lappiplerke (O ÷FI-TR)
 Skjærpipplerke (I)
 Gulerle (UA)
 «sørlig gulerle» *M. f. flava*
 «såerle» *M. f. thunbergi* (H MR-HO)
 «engelsk gulerle» *M. f. flavissima*
 Vintererle (O SJ-NO, V 12-2)
 Linerle (UA) *M. a. alba* (V 12-2)
 «svartryggerle» *M. a. yarellii* (O – RO-VA, H)
 Sidensvans (H)
 Gjerdesmett (O SJ-TR)
 Jernspurv (V 12-2)
 Rødstrupe (V 12-2 SJ-TR)
 Nattergal (O SJ-VA, OP-HE)
 Svartrødstjert
 Buskskvett (V 12-2)
 Svartstrupe
 Ringtrost (V 12-2)
 Måltrost (V 12-2)
 Duetrost (O SJ-HO, V 12-2)
 Gresshoppesanger
 Sivsanger (O AA-ØF)
- Myrsanger (O SJ-RO + OP-HE)
 Rørsanger (O-SJ-HO)
 Gulsanger (O SJ-TR)
 Hauksanger
 Møller (O SJ-PO)
 Tornsanger (O SJ-PO)
 Hagesanger (O SJ-FI)
 Munk (SJ-FI, V 12-3)
 Gulbrynsanger
 Lappsanger
 Bøksanger (O SJ-HO)
 Gransanger (V 12-2)
 Dvergfluesnapper
 Skjeggmeis
 Stjertmeis (O SJ-FI)
 Løvmeis (O SJ-NO, OP-HE)
 Lappmeis (O - FI)
 Toppmeis (O SJ-NO)
 Svartmeis (O SJ-TR)
 Blåmeis (O SJ-FI)
 Spettmeis (O SJ-NO)
 Trekryper (O SJ-TR)
 Pirol
 Tornskate (O SJ-HO, H)
 Varsler
 Nøtteskrike (O SJ-TR)
 Lavskrike (O TR + SF-AA)
 Nøttekråke (O SJ-MR)
 Kaie (O SJ-NO)
 Kornkråke (O SJ-NO, H)
 Svartkråke *Corvus corone*
 Piffink (O SJ-NO)
 Bokfink (V 12-2 SJ-TR)
 Bjørkefink (V 12-2 SJ-TR)
 Stillits (O SJ-SF, H HO-ØF)
 Tornirisk (O SJ-SF, V 12-2)
 Bergirisk (V 12-2)
 Brunsisik *Carduelis cabaret* (rm-funn
 O SJ-NO)
 Polarsisik (O SJ+NO-ØF)
 Båndkorsnebb
 Grankorsnebb (O SJ-TR)
 Rosenfink
 Konglebit
 Kjernebiter (O SJ-HO, H RO-ØF)
 Lappspurv (V 12-2)
 Hortulan
 Vierspurv
 Dvergspurv
 Sivspurv (V 12-2)
 Gulspurv (O SJ-TR)